

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN
BAŞARISINDA AİLE FAKTÖRÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aziz HAKAN

Enstitü Anabilim dalı: EĞİTİM BİLİMLERİ

**Enstitü Bilim Dalı : EĞİTİM PROGRAMLARI VE
ÖĞRETİM**

Tez Danışmanı : Yar. Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI

Temmuz 2001

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN
BAŞARISINDA AİLE FAKTÖRÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aziz HAKAN

Enstitü Anabilim dalı: EĞİTİM BİLİMLERİ

Bu tez/ /..... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

ÖNSÖZ

İlköğretim, okulları yedi – on dört yaş arası bütün Türk vatandaşlarının, eğitim görmek durumunda olduğu temel eğitim okullarıdır. Bu okullarda mesleğe yönelik eğitim planlanmamıştır. Bu okulların amacı, Milli Eğitimin Amaçlarına uygun olarak; “Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli bilgi, beceri davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek”tir. İlköğretim okullarında çocuklar ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır (İlkokul Programı,92:23).

İlköğretimin amaçlarında da belirtildiği gibi, ilköğretim okulları Türk çocuklarını hayata hazırlamakta, temel bilgi ve becerilerle üst öğrenime hazırlamaktadır. Fakat bu okullarda, Milli Eğitim tarafından belirlenen şartları taşımayan, başarısız olan öğrencilerin çokluğu dikkati çekmektedir. Başarısız olan bu Türk çocuklarının, üst öğrenime hazırlanamadığı ve daha da önemlisi hayata hazırlanamadığı söylenebilir.

Bir toplumun ilerlemesi, kendini yenilemesi, yeni yetişen genç kuşaklara bağlıdır. Bu insanların eğitilmesi, içinde yaşadığı topluma yararlı insanlar olması için her tür çalışma yapılmalı ve bu konuda hiçbir fedakarlıktan kaçınılmamalıdır.

Çocukların ve gençlerin eğitimi okullarda yapılmakla birlikte, eğitim işi sadece okullara yüklenemez. İnsanın yaşadığı her yer eğitim alanıdır. Öğrencilerin vakit geçirdiği, birlikte olduğu kişiler de eğitimden sorumlu olmalıdır. Ailenin öğrenci başarısına olan etkisini incelemek ve buradan hareketle ailenin eğitimde önemini belirlemek amacıyla bu konu tez konusu olarak seçilmiştir.

Tez çalışmalarımın her aşamasında yardımcı olan hocam, Yar. Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI'ya , ders aşamasında kendilerinden istifade ettiğim hocalarım Doç. Dr. Aytakin İŞMAN'a, Yar.Doç.Dr. H.Basri GÜNDÜZ'e, Yar.Doç Dr. Sait BAŞER'e. Anketlerin değerlendirilmesinde yardımcı olan Doç. Dr Yılmaz ÖZKAN'a, ilgi ve alakaları ile yardımcı olan bütün arkadaşlarıma teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	V
ÖZET.....	Viii
SUMMARY.....	IX

I.BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1. AİLE	4
1.1.Ailenin Tanımı.....	4
1.1.1.Türk Ailesi.....	5
1.2. Aile Çeşitleri.	8
1.2.1. Çekirdek Aile.....	8
1.2.2. Geniş Aile.....	10
1.3. Yerleşim Durumlarına Göre Aileler.....	11
1.3.1. Köy Ailesi.....	11
1.3.2. Gecekondu Ailesi.....	12
1.3.3. Şehirli Ailesi.....	12
1.4. Aile Yapısı ve Eğitim.....	13
1.4.1. Baba ve Eğitim.....	14
1.4.2. Anne ve Eğitim.....	15
1.4.3. Kardeşler ve Eğitim.....	16
1.4.4. Kalabalık Aileler ve Eğitim.....	17
1.4.5. Aile ve Boş Zamanları Değerlendirme.....	18
1.4.6. Televizyon ve Eğitim.....	19

1.5. Ana – Baba Tutumları.....	20
1.5.1. Baskılı ve Otoriter Tutum.....	21
1.5.2. Gevşek Tutum.....	21
1.5.3. Dengesiz ve Kararsız Tutum.....	22
1.5.4. Koruyucu Tutum.....	22
1.5.5. İlgisiz ve Kayıtsız Tutum	23
1.5.6. Güven Verici, Destekleyici ve Hoşgörülü Tutum.....	23
1.6. Aile ve Öğrenci Başarısı.....	24

II. BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI, AMACI VE ÖNEMİ.....	31
2.1. Problem.....	31
2.1.1. Problem Cümlesi.....	32
2.1.2. Alt Problemler.....	32
2.2. Araştırmanın Amacı.....	33
2.3. Araştırmanın Önemi.....	33
2.4. Hipotezler.....	34
2.5. Varsayımlar.....	35

III. BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Evren ve Örneklem.....	36
3.2. Verilerin Toplanması.....	37
3.3. Verilerin Çözümlemesi.....	38
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	39

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. ÖĞRENCİ AİLELERİNİN SOSYO – EKONOMİK DURUMLARI İLE İLGİLİ FAKTÖRLER.....	40
4.2. AİLELERİN EĞİTİME YAKLAŞIMLARI İLE İLGİLİ FAKTÖRLER.....	57

4.3. AİLENİN ÖĞRENCİYE YAKLAŞIMI İLE İLGİLİ FAKTÖRLER.....89

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar.....106

Öneriler110

KAYNAKLAR.....112

EKLER.....115

EK- 1: Anket.....115

EK- 2: Ki – Kare Dağılım Tablosu.....119

ÖZGEÇMİŞ.....120

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Öğrencilerin Yaşadıkları Yerlerle Okul Başarısı Arasındaki İlişki.....	40
Tablo 2: Babanın Eğitim Durumu ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki ilişki.....	42
Tablo 3: Annenin Eğitim Durumu ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki ilişki.....	44
Tablo 4: Baba Meslekleri ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	46
Tablo 5: Anne Meslekleri ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	48
Tablo 6: Evde Yaşayan Kişi Sayısı ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	50
Tablo 7: Büyük Kardeşlerin Eğitim Durumu ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	52
Tablo 8: Öğrencilerin Kendilerine Ait Bir Çalışma Odalarının Olması ile Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	53
Tablo 9: Günlük Harçlıklar ile Öğrencilerin Okul Başarıları arasındaki İlişki.....	55
Tablo 10: Öğrencilerin İlköğretim Sonrası Gitmek İsteddiği Okul ile Başarı Arasındaki İlişki.....	57
Tablo 11: Ailelerin Göndermek İsteddiği Okul Türü ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	59
Tablo 12: Ailelerin Veli Toplantılarına Katılması ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	61
Tablo 13: Veli Toplantısına Katılan Kişi ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	63
Tablo 14: Ailelerin Toplantı Haricinde Okula Gelmeleri ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	65
Tablo 15: Okulda Bir Problem Olduğunda Ailenin Okula Gelmesi ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	66
Tablo 16: Velilerin Çocukların Bütün Öğretmenlerini Tanıması İle Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	68
Tablo 17: Aile Tarafından Öğrencinin Okulda Yaptıklarının Her Akşam Sorulması Durumu ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	69
Tablo18 Öğrencilerin Derslerine Evde Yardım Edilmesi ile Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	71

Tablo19: Evde Derslere Yardım Eden Kişiler ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	72
Tablo20: Yapılan Ödevlerin Aile Tarafından Kontrol Edilmesi ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	74
Tablo21: Evde Kitaplığın Bulunması ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	75
Tablo22: Evde Ders Kitabı Dışında, Gazete, Dergi, Kitap Okunması ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	76
Tablo23: Okul Araç – Gereçlerinin Zamanında Alınması ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	78
Tablo24: Ders Çalışılan Odada Televizyon Seyredilmesi ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	79
Tablo25: Öğrencilerin Dersi Varken Aile Gezmelerine Gidilmesi İle Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	81
Tablo26: Öğrencinin Ders Notlarından Ailenin Haberinin Olması ile Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	82
Tablo27: Öğrenciler Düşük Not Aldığında Ailelerin Gösterdiği Tepkiler ile Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	84
Tablo28: Öğrencinin Okuldaki Başarı Durumuyla Ailesinin İlgilenmesini İstemesi ile Okul Başarısı Arasındaki İlişki.....	86
Tablo29: Öğrencilerin Okuldaki Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Etkisi ile Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	87
Tablo30: Ailede Toplumsal Olaylar, Güncel Konular ve Haberler Hakkında Konuşulması ile Öğrencilerin Okul Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	89
Tablo31: Öğrencilerin Evde Konuşmalara Katılması İle Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	91
Tablo32: Öğrenciyi veya Aileyi İlgilendiren Konularda Görüşünün Sorulması İle Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	93
Tablo33: Aile Üyelerinin Öğrenciyi Eleştirme Durumları İle Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	94
Tablo34: Ailelerin Öğrencilerin Eğitim İle İlgili Durumlarını İfade Şekli İle Öğrencilerin Okul Başarıları Arasındaki İlişki.....	96

Tablo35: Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmelerinde Belirleyici Olan Faktör ile Öğrencilerin Okul Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	98
Tablo36: Ailelerin Eğitim Hakkındaki Düşünceleri İle Öğrencilerin Okul Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	100
Tablo37: Ailelerin Çocukları İçin Düşündükleri Meslekler İle Öğrencilerin Okul Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	102
Tablo38: Aile İçindeki Huzur Ortamı İle Öğrencilerin Okul başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	104

ÖZET

Örgün eğitim kurumları olan okullarda planlı, programlı çalışılmasına rağmen öğrencilerin yetiştirilmesinde istenilen amaçlara istenilen düzeyde ulaşılamamaktadır. Öğrencilerin

akademik ilerlemelerinde, okula ve topluma uyumlarında problemler yaşanmaktadır. Eğitimde görülen problemlerin ortadan kaldırılması için eğitim öğretim çalışmalarında okullarla birlikte çevrenin ve ailenin de katkıda bulunması zorunlu olmaktadır.

Araştırmamızda öğrencilerin başarı durumları ile aile faktörü arasındaki ilişkiler incelenmektedir.

Örnekleme Sakarya ilindeki Sabihanım ilköğretim okulu, Çatalköprü ilköğretim okulu ve Çökekler ilköğretim okulu 8. Sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Aile ve başarı ile ilgili kaynak taraması yapılmış ve konu ile ilgili bir anket hazırlanıp uygulanmıştır.

Araştırmada başarılı öğrencilerin ailelerinin çocuklarının devam ettiği okullara gitmekte ve öğretmenlerle görüşmektedirler. Bu ailelerin çocuklarının eğitim durumlarıyla ilgilendikleri ve çocuklarının eğitimi için gereken ortamı hazırladıkları görülmüştür. Orta başarı düzeyindeki öğrencilerin ailelerinin okula ve çocuğa olan ilgileri azalmakla birlikte devam etmektedir. Başarısız öğrencilerin aileleri ise çocuklarının eğitimi ile yeterince ilgilenememektedir. Bu ailelerin, evde çocuklarına başarıyı sağlayacak desteği ve ortamı hazırlayamadıkları görülmüştür.

Ailelerin çocuklarının eğitimiyle olan ilgileri, veli toplantılarına katılımları, toplantı haricinde okula gelmeleri ve çocuğun öğretmenleriyle görüşerek gelişimini takip etmelerinden anlaşılabilir.

Bu araştırma, farklı başarı düzeyindeki öğrencilerin ailelerinin, sosyo – ekonomik durumlarını, eğitim imkanlarını, çocuklarının eğitimiyle ilgilerini ve evde çocukla olan sosyal ilişkilerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

SUMMARY

Intended degree in educating could not be achieved in spite of working with a plan and a program at schools that are formal education institutions at students. There are problems on the subject of students' academic progress and the adaptation to school and society. It is

certainly necessary that the family and the society contribution on solving the problem of considered education problem.

The relation between the student achievement and the family effect on the student have been surveyed in our research.

The exemplary has been consisted of the students of 8th grade of Sabihanım Primary School, Çatalköprü Primary School and Çökekler Primary School in Sakarya province. Made a resource scan about the family and the success, and prepared and applied a questionnaire which contains the subject.

As in the research, the families of successful students visit the schools that the children attend and they converse with their teachers. It has been seen that these children's families interested in the school and their children, they have been prepared the fitting milieu for the education of their children. The interest of the middle succeed students' families are going on with a decrease. And the families of the unsuccessful students, cannot interest in the education of their children enough.

The interests of the families in education of their children can be understood by searching their joints to protector meetings, visiting the school without meetings and following their children's progress by conversing with their teachers.

This research is made with the aim of establishing about the socio-economic positions, education opportunities, the interests in education of their children and the social relations with their children of families of students at home on several success degrees.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanlık tarihi incelendiğinde , insan var olduğundan beri onun eğitime sorunu, hep birinci planda ortaya çıkmıştır. Biçimi değişmekle birlikte hiçbir dönemde, çocuklar ve gençlerde eğitimin gerekliliğini tartışmak söz konusu olmamıştır. Felsefi teorilerde ve

diğer bilimlerde insanı tanımak ve sonra da eğitmek birinci konu olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Eğitim bütün toplumlarda saygın bir yere sahiptir. Eğitim aracılığı ile yaşayan değerlerini korumak, ideallerini doğrulamak ve değerlerini aktarma fırsatı vardır. Bu fırsat her toplumun kendi insanlarını hayata hazırlamasını sağlar

İnsan sürekli olarak varolanlarla ilişki halindedir. Varlığın devamı bu ilişkiye bağlıdır. Canlılar içinde başkaları ile ilişki alanı en geniş olan insandır (Öner: 93:5).

Eğitim ihtiyacı insanlığın varlığıyla birlikte ortaya çıkmıştır. İnsan yavrusunun diğer canlılarda olduğu gibi doğuştan gelen bir içgüdüye sahip değildir. Bu durum ilk yıllarda özel bir ilgi ve bakım gerektirmektedir. Daha sonra ise hayatını devam ettirebilmesi ve bulunduğu gurubun içinde kendisine yer edinip barınabilmesi için eğitilmesi gerekmektedir.

Tarihteki önemli olaylar incelendiğinde , bu olayların tesadüfler dışında bulunduğu dönem içinde, eğitime önem veren toplumlarda ortaya çıktığı görülür. Eğitime önem verilen dönemler o toplumların en parlak zamanları olmuştur.

Matbaanın yaygın olarak kullanılmaya başlanmasıyla birlikte insanlara ulaşmak kolaylaşmış , eğitimden yararlanan insan sayısı artmıştır. Düşüncelerin, fikirlerin ve görüşlerin basılı kaynaklar yoluyla toplumların hızlı bir şekilde değişmesini ve gelişmesini sağlamıştır.

Yirminci yüzyılda bilimde, teknolojiye ve insan hayatında meydana gelen değişiklikler ancak eğitimle ve eğitime verilen önemle açıklanabilir. Öyle ki , yirminci Yüzyıldaki bu hızlı değişikliğin , bu döneme kadar olan değişmeden , gelişmeden , farklılaşmadan daha fazla olduğu görülür. Son yüzyılda dünyada eğitimden yararlanabilen insanların sayısının artması, bilimin gelişmesini sağlamış, bilimsel gelişmeler de eğitimin önemini ortaya çıkarmıştır. Artık bütün dünya ülkeleri , varlıklarını koruyabilmek ve diğer ülkelerden geri kalmamak için eğitime daha fazla kaynak ayırmaktadırlar.

İnsan yaşadığı dünyada sürekli arayış içindedir. Bu arayışta sürekli olarak ihtiyaçlarını karşılamak durumundadır. İnsanın ihtiyaçlarını karşılaması onun için bir amaç olur. Bu amaca ulaşmada insanın yeterli bilgi ve becerisi varsa, güçlüğü aşabilecekse ona yardıma gerek yoktur. Ama insan amacına nasıl ulaşacağını bilmiyorsa, bunun için yeterli bilgi ve becerisi yoksa , onun bu amacını gerçekleştirebilmesi için yeterli bilgi ve beceriyi kazandırabilecek yardıma ihtiyacı vardır.

İnsan karşılaştığı problemleri çözmede ihtiyacı olan öğrenmeyi her zaman kendi kendine yapamaz. Bunun için başkalarından yardım almak zorundadır. Bilmediklerini öğrenmek için , insanın eğitime ihtiyacı vardır (Ocak,97 :15). Başarılı bir eğitim faaliyeti planlı ve düzenli olmalıdır.

Uygar toplumlar sosyal yaşamını sürdürebilmek için çeşitli kurumlar geliştirmiştir. Eğitimin kurumsallaşması için 'okul' lar kurulmuştur. Ama eğitim sadece okullarla sınırlandırılmamaktadır. Okula yeni başlayan çocuklar okuldan önce ve okula devam eden öğrenciler de okuldaki zamanlarının dışındaki zamanlarının çoğunu okul dışında geçirmektedirler. Öğrenciler okul saatleri dışında sosyal ve doğal çevre ile iletişim halindedir. O halde eğitim, okula gelmeden önce ailede , çevrede ve okul sırasında okula paralel olarak devam etmektedir. Eğitimde ideal olan okul içi ve okul dışı eğitimin birbiriyle tutarlı olması ve birbirini tamamlamasıdır. Bunun için yetişkinlerin okul içi eğitimden haberdar olması önemlidir.

Hızlı sosyal değişme gösteren toplumlarda, kuşaklar arası mesafe ve iletişim yetersizliği sebebiyle okul içinde ve dışında sürdürülen eğitim arasında ciddi çatışmalar doğabilir. Bu çatışmaların giderilebilmesi için öğrencilerin okul dışı faaliyetleri ve davranışları belirlenerek buna göre hareket edilmelidir(Varış,1994:8).

Eğitim faaliyetinin sürdürüldüğü örgün eğitim kurumları olan okullar, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek için çalışmaktadır. Okulun hedef kitlesi olan bireylerde istenen davranış değişikliğinin olması için planlı bir çalışmaya ve bir eğitim programına ihtiyacı vardır.

Okullarda yapılan eğitim faaliyetlerinde, planlı çalışmalar yapılmasına rağmen istenen sonuçların alınmadığı görülmektedir. Bunun nedenleri araştırıldığında değişik faktörlerin varlığı söz konusu olmaktadır. Öğrencilerin okulda başarılı veya başarısız olmasının nedenleri:

- 1- Okulun fiziki yapısı ve araç - gereç yetersizliği
- 2- Öğretmen kaynaklı nedenler.
- 3- Öğrenciden kaynaklı nedenler,
- 4- Aileden kaynaklı nedenler,
- 5- Çevreden kaynaklı nedenler olabilir.

Öğrenci başarısızlığına sebep olan kalıcı bedensel rahatsızlıklar dışında, diğer faktörlerin yapılacak çalışmalarla sorun olmaktan çıkarılmaları mümkündür.

Okullarımızda her hangi bir bedensel ve ruhi rahatsızlığı bulunmayan öğrencilerin başarısız oldukları görülmektedir. Olumsuz okul ve çevre ortamları veya öğretmen başarısızlık nedeni olarak görülmektedir. Fakat eğitim açısından iyi çevrelerde , başarılı öğretmenlerin çalıştığı donanımlı okullarda da öğrencilerin başarısız oldukları görülmektedir .Bahsi geçen durumların aksi ortamlarda bazı öğrenciler başarılı olabilmektedir. Bu durumda başarıya ve başarısızlığa sebep olarak, öğrencinin ailesi, ailenin yaşadığı çevre, bu çevrede eğitime verilen önem, ailenin eğitime verdiği önem ve aile içindeki sosyal ilişkiler gösterilebilir.

1. Aile

Aile , insanın içinde yaşadığı en küçük sosyal yapıdır. Çocuğun sosyal hayatı aileyle başlar ve iler ki yıllarda karşılaşacağı istenilen ve istenilmeyen davranışları ailesinden öğrenir.

Ana , baba ve çocuklardan oluşan bu toplumsal kuruluşun , yasalarla belirlenen görevleri ve geleneklerle belirlenen görevleri vardır. Aile kurumu toplumların devamını sağlayan , genç nesillerin yuvasıdır. Aile kurumu çeşitli yönleri ile toplumdan topluma farklılık gösterir.

1.1. Ailenin Tanımı

Aile, aynı kan, aynı ırk ve aynı atadan gelen bireylerin bütünü , aynı soydan gelen kimseler zinciri, aralarında evlilik , kandaşlık , kayınlık, evlat edinme gibi bağlar bulunan birbirleri ile koca , karı, baba, anne, oğul kız kardeş, amca , hala, dayı, teyze , yeğen, büyük anne, büyük baba gibi nitelikler içinde ilişkiler olan sürekli bir birliktir. Ancak aile dendiğinde ilk akla gelen, aynı çatı altında yaşayan evlilik bağı ile toplum tarafından onaylanmış ana, baba ve çocuklardan oluşan birliktir(Serdaroğlu,1972).

Aile , nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma , çocukları sosyalleştirme, ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin fonksiyonlarının yerine getirildiği bir müessesedir (Erkal,96:93). Dikkat edilirse ailenin bir çok fonksiyonu olduğu ve toplum tarafından bir çok görev yüklendiği görülür. Aileden beklenenler içinde bulunduğu toplumun sağlıklı bir şekilde devamı için gereklidirler.

Aile, içinde insan neslinin devamlılığının sağlandığı, topluma hazırlama sürecinin başladığı, eşler ve ana- babalarla çocuklar arasında belli ölçüde içten, sıcak , güven verici ilişkilerin kurulduğu ve ekonomik etkinliklerin az yada çok yer aldığı sosyal bir kurumdur. Toplumun, erkeğin ve kadının iyiliği, huzur ve mutluluğu için gelecek neslin en iyi şekilde yetiştirilmesi için kurulmuş bir müessesedir.

Sosyal değişmelerin süratle yaşandığı çağımızda insanların sağlık ve mutluluğu, ailelerin varlığını korumaya bağlıdır. Çünkü insani ilişkilerin kazanıldığı ve sürdürüldüğü mutluluk zincirinin ilk halkası ailedir. Aileye ister fert, ister toplum menfaati bakımından, ister cinsi, ister ruhi tatmin açısından, isterse dini ve ahlaki değerler açısından bakılsın, o en gerekli ve en faziletli insani kurumlardan biridir. Tarih itibariyle de insanın var oluşu ile başlayan bir müessesedir(Peker ,1990).

Aile iç içe ilişkilerin en sık ve kuvvetli olarak yaşandığı bir kurumdur. Hiçbir sosyal topluluğun fertleri arsındaki bire bir ilişkiler aile fertlerinininki kadar sıkı olamaz. Çocuk bütün kültür normlarını burada öğrenir. Milli terbiyenin özünü buradan alır ve sosyalleşmenin ilk adımlarını buradan atar (Elmacıoğlu,98).

Her kültür ve medeniyet tipine bağlı yaygın bir aile tipi ve kabulü vardır. Türk kültür ve gelenekleri değerlendirilirken, atlı göçebe dönemi, İslami yerleşik dönem ve son olarak içinde yaşadığımız batılılaşma dönemi olmak üzere üç medeniyet ve kültür dairesi göz önüne alınmalıdır. Üç farklı medeniyet ve kültür dairesinin dayandığı temel kurallar anlamlar ve değerler bütünü bir birinden farklıdır. Her medeniyet ve kültür dairesi kendi tabiatına uygun kurumlar oluşturmuştur. Bu sebeple üç medeniyet ve kültür dairesi içinde oluşan aile kurumları da farklılık göstermektedir (Günay,1990:258).

1.1.1. Türk Ailesi.

Aile toplumların temelini oluşturur. İnsanlarda ve kültürlerde meydana gelen değişmelerle , ailenin yapısı ve işlevi değişmektedir. Ekonomik ve sosyal nedenlerle evlilik kurumu önemini yitirebilmektedir. Yine aynı nedenlerle ailedeki hakimiyet ailenin diğer bir bireyine geçmekte veya ailedeki otorite gücünü kaybetmektedir.

Ailenin temel bireyleri hemen hemen her toplumda aynıdır. ancak dünyanın değişik yerlerinde ve farklı zamanlarda aileler biçim ve kuruluş bakımından farklılıklar göstermektedirler. İlk farklılık, ailede karar verme yetkisi (otorite) konusundadır. Başlıca üç otorite biçimi görülmektedir. Ataerkil , anaerkil, demokratik. Ataerkil ailede, en yaşlı erkek aileyi yönetir. Bütün haklar babaya aittir. Anaerkil aile, en yaşlı kadının yönetimindedir. Demokratik ailede ise karar verme yetkisi aile üyelerinin bu işe en yetkili gördükleri kişidedir. Ataerkil ve anaerkil ailede yönetim yetkisi yada liderlik geleneğe uygun olarak devredilir (Serdaroğlu,1972:13).

Erkal'a göre ailede söz hakimiyetinin dağılışı ve prestijin niteliği bakımından aileler pederşahi aile ve ana soyuna dayanan tip şeklinde dikkati çekmektedir. Pederşahi ailede aile reisi olan babanın ve baba tarafının özel bir ağırlığı vardır. Bu aile tipi geleneksel ve geniş aile tipi olarak nitelendirilebilir (Erkal,1996).

Türk aile yapısı Z. Gökalp' e göre anaerkil , ataerkil veya pederşahi özellikleri olan bir yapıya sahip değildir. Türk ailesini (pederi) aile olarak ifade eder. (Erkal,96). Baba erkil ailenin ataerkil aile olarak anlaşılması ve karıştırılmaması gerekir. Baba erkil ailede,

aile reisi sulta(zor, cebir) hakkına sahip değildir. Baba hukukunun geçerli olduğu Türk ailesinde , evlenen oğullar, hisselerini alıp yeni aile kurmak üzere evden çıkarlar, baba evi ise en küçük oğula kalırdı. Türk aile yapısında kadınlar ve çocuklar büyük haklara sahiptir. Türklerin günümüze kadar kültürlerini ve varlıklarını korumaları aileye verdikleri büyük önemden kaynaklanmaktadır (Elmacıoğlu,98:28).

Türklerin islamiyeti kabulünden sonra da Türk aile yapısında değişiklik olmamıştır. İslam dini insana verilen değer yönünden Türk aile yapısına uygundur. Ailede her ne kadar baba hakimiyeti olsa da aile fertleri arasındaki ilişkiler sevgi ve saygı esasına dayanmaktadır.

Türk ailesi, anne- baba ve çocuklar ile yakın ve uzak akrabalarından oluşan bütünlüğü içinde, çok kere değişik kuşaklardan aile üyelerinin aynı mekan veya yakın mekanları paylaşarak yaşadığı birimler halinde varlığını sürdürme gelmiştir. Bu tür aile ortamında aileyi oluşturan kadın ve erkek arasında belirgin bir işbölümü vardır. Türk toplumu ve ailesi de , batıda ki bilim ve teknikteki ilerleme ve gelişmelerin toplumsal hayata yansıyan özelliklerden zaman içinde etkilenmiştir.

Toplumun sosyal ve ekonomik hayatındaki değişmelere paralel olarak geleneksel aileden çağdaş aileye geçiş, aile içi ilişkileri, aile fertlerinin bir birine olan tavırlarını değiştirdiği gibi bunun sonucu olarak ailedeki çocuk yetiştirme tutumları konusunda da özellikle kentlerde kendisini gösteren büyük bir değişme olmuştur.

Türkiye genelinde tek tip bir çağdaş aileden söz etmek mümkün olmamakla birlikte genel olarak Türk ailesindeki eğitim ve aile ilişkileri ile ilgili özellikleri şöyle sıralayabiliriz :

1. Ailelerde genellikle baba otoritesine dayalı bir yapı vardır. Kadın ve erkeğin eğitim düzeyine bağlı olarak değişme göstermekle birlikte, hala yaygın olan özellik babanın evde kuralların temsilcisi olmasıdır.
2. Ailede cinsiyete dayalı bir iş bölümü vardır. Evde anneyle babanın görevleri arasındaki ayrımında, baba daha çok ailenin geçimini sağlayan kişi olarak görülürken, anne evin idaresi, çocukların bakımı ve eğitimi görevleriyle sorumludur.

3. Ailede çocuk ve gencin korunması bağıllık yaratıcı bir tutumun yerleşmesine çok kere müsaittir. Aile bireyleri arasında sevgi ve saygı bulunması, yeni yetişecek kuşakların geleceğe daha güvenle bakabilmeleri açısından olumlu olmakla birlikte bağıllığı kişiyi hayat boyunca ailesine bağımlı kılan bir tavır olarak sürmesi olumsuz bir tutum olarak nitelenebilir.
4. Ailede bulunan yaşlıların yalnızca bakılmaları gereken kişiler olarak değil , ailenin aktif birer üyesi olarak kabul edilmeleri Türk ailesinin saklanması gerekli en önemli özelliklerinden biri olarak kabul edilebilir. Bu durum , çocuk ve gençlerin dil, davranış ve duygusal ilişkiler yönünden pek çok kazançlar sağlamalarına, hem de yaşlıların kendilerini ailenin yararlı bir üyesi gibi görmelerine yardımcı olacağı gibi çocukların bakımı için güvenli teslim edebilecekleri bir yetişkin bulunması işine de çözüm getirebilir(Oktay,1990:354-355).

Aile yapıları, her ne kadar aynı kalsa da sosyal olaylar, medya ve ekonomik nedenlerle aile içi ilişkilerde , aile reisinin otoritesinde zayıflamalar olmaktadır.

1.2. Aile Çeşitleri

1.2.1. Çekirdek Aile.

Çağımızda , toplumlardaki hızlı değişme aile yapısında önemli değişiklikler meydana getirmeye başladı. Her şeyden önce sanayileşme ve kentleşme aileleri küçülttü. Üç kuşağın bir arada yaşadığı, geniş aile biçimi yerini ana, baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aileye bıraktı. Bu kaçınılmaz değişme, karı koca ilişkileri ve çocuk yetiştirmede önemli sonuçlar doğurdu. Bu sonuçların bir bölümü olumlu, bir bölümü de olumsuz olarak nitelendirile bilir (Yörükoğlu, 98).

Endüstrileşmeyle doğan bu yeni aile türü , ana – baba ve çocuklardan oluşur. Aile kurulurken, ne eş seçimi , ne de ailenin yaşayacağı evin yada yerin seçiminde , aile kurucu çiftin ana ve babasının rolü yoktur. Çekirdek aile, çiftin eşitlikçi düzenine göre yapılanmıştır. Meslek seçimi baba mesleğine yönelmeden uzaklaşmış, sanayileşmeyle birlikte sunulan geniş bir meslek yelpazesi içinde kişiler kendi yeteneklerini dikkate alarak meslek seçmeye başlamışlardır.

Çekirdek ailenin doğuşu incelendiğinde , az önce de değinildiği gibi endüstrileşme ve bunun uzantısı olan kentleşme olgusunun etkisine bağlanabilir.

Bir toplu sosyal birim olan aile , toplumsal değişmelere paralel olarak , değişmektedir. Aile yapısı üzerinde yapılan çalışmalarda çekirdek aile tipinin yaygınlaşmasının temelinde, geleneksel kır toplumundan modern endüstriyel topluma geçişin olduğu görülmektedir.

Çekirdek aile, birbirini özgürce seçen eşlerce, ana – baba ailelerinden bağımsız bir yerde kurulmakta ve geniş bir akrabalık görüntüsünden ziyade akrabalık örgüsünden arındırılmış bir karakter taşımaktadır. Bu sebeple hareketli bir işgücüne gerek duyan ve statünün akrabalık ilişkilerine değil, kişisel yetenek ve becerilerine göre elde edildiği endüstrileşmiş toplumlarda çekirdek aile tipi egemendir. Çekirdek aile, karı koca ve henüz büyüme çağındaki çocuklardan meydana gelen küçük toplum birimidir (Ünal,98).

Çekirdek ailede eşler , başkalarının karışması buyurması olmadan ilişkilerini düzenleyebilirler. Kaynana kayın baba, görümce, eltilerle bir arada oturmak derdi yoktur. Karı koca arasına girmeler, sürtüşmeler, cephe almalar en aza indirilmiştir. Çekirdek ailede yuva havası vardır. Sevgi gösterisi ve ,içten davranmak için en uygun ortamdır. Aileyi ilgilendiren konularda danışarak görüşerek, büyükler ne der diye çekinmeden ortak karar alabilirler. Gezip eğlenebilirler, çocuklarıyla kaynaşabilirler, eve konuk çağırıp ev gezmelerine gidebilirler. Daha önemlisi , çocuklarını diledikleri gibi yetiştirebilirler.

Fakat toplum bilimcilerin ortak düşüncesine göre, çekirdek aile, geleneksel geniş aileye göre, yalnız, desteksiz ve zayıf bir aile kurumudur. Bu nedenle bu tür ailenin yürütülmesi eşlere daha çok sorumluluk yükler (Yörükoğlu,97).

Parsons, sanayileşmiş toplumların aile yapılarını inceledikten sonra anne – baba ve çocuklardan meydana gelen çekirdek ailenin, modern toplumun en yaygın aile tipi olduğunu söyleyerek, çekirdek ailede akrabalar arası ilişkilerin zayıf kaldığını ileri sürmüştür. Çekirdek aile kentleşmenin ve endüstrileşmenin bir sonucu olarak meydana gelmiştir ve modern sanayileşmiş toplumlara özgü esnekliğe sahiptir(Ünal,98:24,26). Kentlerdeki yaşayış tarzı ve geçim zorluğu, ailelerin kendi başına yaşamalarının, problemleri ile karşı karşıya kalmalarına neden olmuştur.

Geniş ailede çekirdek aileye geçiş , yeni ve daha özgür bir aile biçimi ortaya çıkardı. Ancak bu başına buyruklu, başka sorunları da birlikte getirdi. Kişinin sorumluluğunu artırdı. Güçlüklerle tek başına savaşım zorunluluğu doğurdu. Oğul, baba evinde gördüğünü, kendi kurduğu çekirdek aileye uygulayamadı. Eski ile yeni arasında bocaladı. Yeniye uymaya çabalarken, ataerkil aile düzeninin alışkanlıklarından kendini tamamen kurtaramadı. Günümüz ailesinde başlıca şu değişimler meydana gelmiştir:

1 – Çekirdek aile sayısındaki artma , aileyi daha da bağımsız kılarken kalabalıklar arasındaki dayanışmayı azalttı.

2 - Kadınların eğitim düzeyinin yükselmesi, çalışan anne sayısında hızlı artışa yol açtı. Bunun sonucu olarak , aile içinde, annenin söz hakkı ve etkinliği arttı. Dolayısıyla baba otoritesi zayıfladı. İlişkiler daha yumuşadı, eşitliğe doğru gelişti. Kadın hakları akımının güçlenmesiyle, eşle kendi rollerini bilinçli olarak gözden geçirmeye başladılar.

3 – Ailede çocuk sayısı azaldı. Çocuğa verilen değer arttı. Ortaya çocuk erkil diyebileceğimiz, çocuğun isteklerine göre işleyen aile türü çıktı. Çocuk eğitimine , ruh sağlığına ve başarıya verilen önem arttı. Kız ve erkek çocuk ayrımı azaldı (Yörükoğlu ,98:131).

1.2.2. Geniş Aile

Geniş aile, bir çok çekirdek ailelerden meydana gelir: ana - baba, çocuklar, çocukların çocukları, onların çocukları v.b (Serdaroğlu,72:15). Geniş aile , ortak bir atadan gelen ve birkaç nesli bir arada barındıran birçok ailenin meydana getirdiği aile tipidir. Anne – baba, ne kar çocuklar, evli çocuklar, ve karıları bu aileyi oluşturur. Bu aile tipinde, hiyerarşik bir düzen hakimdir. Yaşlıların gençler erkeklerin kadınlar üzerinde, büyük kardeşlerin küçük kardeşler üzerinde otoritesi söz konusudur.

Bu hiyerarşik düzen içinde babanın mutlak hakimiyeti varsa, buna, “ataerkil geniş aile”denilebilir. Anne – baba ve bunlardan birinin anne babası veya evlenmemiş, bekar kardeşlerin oluşturduğu aile tipi geçici geniş aileyi meydana getirir. Türk aile düzeninin , geniş aile tipinde, son zamanlarda yetişmiş ve evlenmiş çocukların ayrılmalarına rağmen baba ocağının yine aileyi toplayıcı ve duygusal ihtiyaçları karşılayıcı bir fonksiyona sahip olduğunu görülmektedir (Elmacıoğlu,98).

Maciver’e göre, geniş ailenin önde gelen özelliği, onun hiyerarşik olmasıdır. Ailenin en yaşlısı olan aile reisi, aynı zamanda, ailenin ortak mülkü adına mal varlıklarının tümünün sahibi durumundadır. Ailede kız ve oğlanların evlenmeleri ve ayrı çatılar oluşturmaları, aile reisine bağlıdır. Otorite aile reisindedir ve ekonomik birlik, sosyal güvenlik eğitim, din, eğlence, ticaret, sevgi , statü ve itibar gibi fonksiyonlar merkezde toplanmaktadır (Ünal,98:35).

1.3. Yerleşim Durumlarına Göre Aileler.

1.3.1. Köy Ailesi

Ozankaya’ya göre köy ailesi, asıl olarak tarım ve hayvancılık yapan ve bunu değişen ölçülerde de olsa kendi tüketimi için yapan bir ailedir. Bundan kaynaklanan özelliklere sahiptir. Köylerde genellikle geniş aile yapısı hakimdir. Ekonomik zorunluluklar ve gelenekler , köyde çekirdek aile yapısını engellemektedir. Geniş aileyi geniş aileyi çekirdek aileye dönüştüren asıl sebep, köy nüfusunun kentlere ve tarım dışı çalışma alanlarına geçmesi olmuştur.

Köylerde oluşan çekirdek aileler şehirdekilerin konumunda değildir. Köylerde hısımlar ve akrabalarla olan ilişkiler ve dayanışma daha güçlüdür. Bir çok ilişki ve yardımlaşma durumları, onları yakınlığa birlikteliğe zorlamaktadır.

Köy ailesinde baba ve koca evde tek karar verici ve başkanıdır. Aile gelirlerinin ve kaynaklarının kullanılmasında , geleceğin planlanmasında kadına pek söz hakkı tanınmaz (Ozankaya,94:374).

Köylü ailesinin hayatında iş hakimiyeti vardır. Erkekler, kadınlar, çocuklar hep birlikte çalışır. Çocuklar genellikle yardımcıdır. Hatta büyüklerin yaptığı her şeyi yaparlar. Bu çalışma şekli köylü ailesini diğer ailelerden ayırmaktadır. Bu çalışma şekli çocukları ailelerinin mesleklerinde yetişmelerinin nedenidir(Serdaroğlu,72:46).

1.3.2. Gecekondu Ailesi

Köylerden , küçük yerleşim birimlerinden yani genellikle kırsal alandan kent merkezlerine göçler sonucu oluşan aile türüdür.

Gecekondu ailesinin üye sayısı azdır. Genellikle aile büyükleri ve diğer akrabalar bu aileden ayrılmıştır. Köylerdeki gelenek ve görenekler devam etmekle birlikte, şehir yaşantısına uyulmaya çalışılır

Aile başkanının durumu, otoritesi gecekondu , köydekine oranla biraz sarsılıyor. Aile üyeleri arasında eşitlikten söz edilemez ama çocuklar da disiplinden biraz kurtuluyor (Serdaroğlu,72:70). Bu durum olumlu bir gelişmedir.

“Gecekondu ailelerde çocukların ailenin geçimine katkıda bulunma zorunluluğu kalkmış değildir. Bu yüzden, çocukların okula gönderilmeleri ikinci planda kalır”(Başaran,97,223). Okula devam eden çocuklar da okul sonrası, ya ailesine yardım etmekte yada bir işte çalışmaktadır.

Eğitim yönünden kırsal aileye bakarak, gecekond u ailenin imkanları geniştir. Kent ailesine oranla imkanları sınırlıdır. Gecekond u ailesi, çocuklarını maddi imkanları ve eğitime olan ilgisi oranında eğitimden yararlandırır.

1.3.3. şehirli Ailesi

Kent aileleri genellikle çekirdek ailelerdir. Eş deyişle ana, baba evlenmemiş çocuklardan kurulu bir ailedir (Ozankaya,94:382).

“Kentsel ailelerde, çekirdek aile türü egemendir. ocuk sayısı , kırsal ve gecekond u ailelere bakarak daha az, ortalama dörttür. Kentsel ailelerde kent yaşamının gereği ve kısıtlaması olarak başka ailelerle görüşme çok azdır”(Başaran,97:224). Kent ailelerinde sosyal evre genişlemekle birlikte, akrabalarla ve aile büyükleriyle ilişkiler azalmaktadır. Bireyler üzerinde aile büyüklerinin ve yakınlarının denetimi azalmıştır.

Kent ailelerinde ocuk sayısı azdır. Eğitime önem verilen kent ailelerinde, çocukların okutulması ön plandadır. Kent ailelerinde çocukların çalışıp aile bütçesine katkıda bulunması beklenmez.

1.4. Aile Yapısı ve Eğitim

Aileler içinde buldukları toplumun yaşam biçiminden etkilenerek çocuklarını yetiştirme biçimini belirlerler. Hızlı bir şekilde gerçekleşen toplumsal değişme, ailenin işlevlerinin nerede başlayıp, nerede biteceği konusunda büyük ölçüde etkilemektedir. Geleneksel ailedeki ocuk eğitimi ile çekirdek ailedeki ocuk eğitimi ayrı ayrı unsurları içermektedir. Hızlı değişmenin etkisiyle sarsılan ve daha kendi yaşamlarına gerekli düzeni veremeyen aileler, çocuklarının eğitilmesi , toplumsallaştırılması görevi ile karşı karşıyadır (Aslan,90:107). Aileler, günlük hayatlarını devam ettirirken, çocukların eğitimini ikinci plana atmak gibi bir düşünceleri olmamalıdır. Günlük hayatın sorunlarıyla uğraşan aileler çocuklarının ihtiyaçlarıyla, gelişimleriyle ve eğitimleriyle de ilgilenmek durumundadırlar.

Çocukların kazanacağı özellikler, aile içindeki sosyal duruma bağlıdır. Aile içindeki ilişkiler katılaşmış rollere dayalı ise, kişisel özelliği olmayan, belirli kategoriler içinde dünyayı gören bireyler yetişir. Aile içindeki ilişkiler kalıplaşmamış ve durma göre değişebilen bir yapıya sahipse, iç dünyası daha zengin, dünyayı çok boyutlu görebilen bireyler yetişir(Akça,97:71).

Öğrencilerin okul başarısında, ailenin içinde bulunduğu sosyal sınıfın rolü önemlidir. Sosyal sınıfların ekonomik, kültürel ve dil yapıları önemli derecede farklılık göstermektedir. Eskicumalı'ya göre okul başarısı düşük olan alt sınıfa mensup öğrencilerin başarısızlık nedeni olarak, kültürel alt yapı eksikliği ve üst tabakaya mensup arkadaşlarının olmamasına bağlamaktadır. Ayrıca ailelerin eğitim geçmişi o ailenin çocuklarının okul başarılarını etkilemektedir. Bu çocukların okulu bitirmesi veya mezun olmadan ayrılması ailenin içinde bulunduğu sosyal sınıfın eğitimden ne beklediği ile alakalıdır. Bu çocukların eğitimle ilgili beklentileri ailede ve arkadaş çevresinde belirlenmektedir (Eskicumalı,1999:21,22).

1.4.1. Baba ve Eğitim

Yaşadığı yer ve imkanları ne olursa olsun baba ailenin reisidir. Ailenin ekonomik durumu ve buna babanın katkısı oranında , evde otoritesi ve etki gücü vardır.

Babanın eğitim durumu, kişilik yapısı, tavırları, davranışları ve ailesiyle ilgilenmesi çocukların eğitiminde etkilidir.

“Babası otoriter olan ve az ilgilenen çocuklarda utangaçlık, çekinme gibi kişilik özelliklerine daha çok rastlanmaktadır. Çocuklardaki uyumsuzluk eğiliminin oluşumunda ve biçiminde babanın tavır alışması en az annenin tavır alışması kadar etkili olmaktadır. Babanın ilgilendiği ve sevgi gösterdiği çocuklar, arkadaşlarıyla ilişkileri daha iyi olan, liderlik özelliklerine sahip ve daha uyumlu çocuklardır. Babanın sürekli müsamahakar bir tutumda olması ve etkili disiplin yöntemlerinden yoksun olması, ayrıca annenin uyumsuz olması halinde çocuklarda okuldan kaçma, çalma gibi davranış bozukluklarına daha sık rastlanmaktadır”(Güngörmüş,90:235). Babaların genellikle dışarıda çalışması, evden ve çocuktan uzak kalması, onların birlikte oldukları süreyi iyi değerlendirmelerini gerektirmektedir.

Çocuklar ana – babalarının düşünce tarzını benimserler. Eğer bir baba iyi bir gözlemci, gördüğü duyduğu şeyi öğrenmeye meraklı ise oğlu da onun gibi meraklı olur. Babası ile uyumlu bir yakın ilişkisi olan çocukların , sorunları çözümlenmeye daha yatkın oldukları görülmüştür (Serdaroğlu,72:92). Ailesinden ilgi gören, kendisine iyi yaklaşılan , problemsiz çocukların , okullarındaki hareketleri ve davranışları da iyi olacak, problemsiz olacaklardır. Bu tür çocuklardan başarı beklenebilir.

Ailenin sosyo – ekonomik statüsünün göstergesi olarak kabul edilen babanın mesleği ile, çocuğun okuldaki başarıları arasında önemli bir ilişki olduğu ifade edilmektedir. Babanın mesleği vasıfsız, el işine dayanan ve düşük kazanç getiren bir faaliyet olduğu takdirde, çocuğun aile çevresinden olumlu etkilenme imkanı azalmaktadır (Kurtkan,77:97).

1.4.2. Anne ve Eğitim

Ailenin tipi ne olursa olsun, aile anne – baba ve çocuklar aileyi oluşturmaktadır. Anne toplumun temeli olan aile kurumunun önemli ve temel üyesidir. Anne çocuklarla babaya nazaran daha uzun süre birlikte olmaktadır. Bu bakımdan çocukların eğitimi için anneye büyük iş düşmektedir.

Ailenin sosyal yönden gelişmesinde en etkili birey olarak kadının eğitilmesinden söz edilebilir.”bir erkeği eğitirsen bir bireyi, bir kadını eğitirsen bir aileyi eğitmiş olursun” ata sözü kadının aile içindeki önemini yansıtmaktadır (Hasipek,90:365).

Annenin çocuk eğitimine etkileri Binbaşoğlu’na göre, başlıca şu üç noktada görülür:

1. Çocuğun bağımsız düşünme ve bağımsız hareketlere alıştırılmasında.
2. Çocuğun adaletli ve dengeli hareket etmesinde.
3. Çocuğun kendi kendine karar vermesinde,

Annenin, yaşam için çok gerekli olan bu davranışları çocuğa kazandırmasında en önemli etken onun kendi yaşantılarıdır(Binbaşıoğlu,97:14).

Tüm gelişim basamaklarında çocuk, onu seven, onu anlayışla ele alan, tanıyarak eğiten, sorunlarına çözüm arayan birer yetişkin olan anne ve babasına ihtiyaç duyar. Ailesi ile girdiği ilişkilerin etkisinde kalarak mutlu veya mutsuz; doyumlu veya doyumsuz, uyumlu veya uyumsuz olur. Annenin çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı olması davranışlarını ve zamanını çocuğun ihtiyaçlarına göre belirlemesi gerekir (Razon,90:221).

1.4.3. Kardeşler ve Eğitim

Ailede kardeşlerin rolü son derece önemlidir. Kardeşi olmayan ailede tek çocuk olarak yetişen çocuklar, sosyal yönden eksik yetişirler. Arkadaşlık duyguları zayıftır, bencil olurlar. Toplumda görülen bazı şımarık tipler, genellikle aile hayatında kardeş münasebetleri iyi düzenlenmemiş veya tek çocuk olarak yetişmiş kimselerdir (Canovalı,99:62).

Kardeşler arasında onları etkileyebilecek en önemli nokta birbirlerini kıskanmalarıdır. Anne ve babanın çocuklardan birine farklı yaklaşımı, kız veya erkek çocuğa gösterilen ilgi kıskançlığa sebep olabilir. Bu durumu yaşayan bir öğrencinin okul başarısı düşebilir. Çünkü onun kendisine göre önemli problemleri vardır.

Ana – babaların çocuklarını birbirleriyle kıyaslamaları kıskançlık duygularının daha da pekişmesine neden olmaktadır. Çocukları birbiriyle kıyaslamalar onların düşmanca duygular geliştirmelerine sebep olmaktadır. Kıyaslamalar kardeşleri teşvik edici olmaktan çok, çocuğa yetersizlik ve eksiklik duygusu aşılayacak niteliktedir (Çaplı,70:127). Böyle problemlili çocukların okul başarıları düşer.

1.4.4. Kalabalık Aileler ve Eğitim

Ülkemizde geniş aile yerini ana – baba ve çocuktan oluşan çekirdek aileye bırakmaktadır. Fakat geleneksel ailedeki büyüklerin otoritesi hala devam etmektedir. Aynı ortamda kalan aile büyükleriyle çocukların teması arttıkça ana babanın çocuk eğitiminde denge ve tutarlılık ilkesi bozulmaktadır. Büyüklerin gösterdiği aşırı hoşgörü ana – baba için bir problemdir.

Bu konuda ana – baba, çocuğun eğitim ve gelişiminden sorumlu kişiler olduklarını unutmamalı, aile büyüklerine terbiye konusunda mesafeli olmaları için uygun ortamlar hazırlamalıdır (Yavuzer,99).

Bir çocuğun kişiliği ana – babası ve kardeşleri dışındaki insanlarla olan ilişkileri sırasında da etkilenmektedir. Bu kimselerin her birinin, çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde doğrudan veya dolaylı olarak etkileri olmaktadır. Bu kimselerin aile ile birlikte oturmaları, ailenin yakınında oturmaları veya uzağında olmaları etki derecesi bakımından farklılık gösterebilir.

Ana – babanın çocuğun yanlış ve kusurlu bir davranışını düzeltirken başvurduğu yolları, çocuğun yanında tenkit etmek, engellemeye kalkışmak yada çocuğun tarafını tutarak onu korumak gibi davranışlar, ana – babayı çok güç durumda bırakır.

Amca, dayı, hala, teyze gibi yakın akrabalar, evlenmedikleri veya çocukları olmadığı için çocuklarla olan ilişkilerinde aşırı davranışlarda bulunabilirler. Çocuklara karşı ya aşırı seven, koruyan, her istediğini yerine getiren, hoşgörü sahibi bir tutum içinde veya bunun tamamen aksi bir davranışa sahiptirler (Çaplı,70:132-133).

Görüldüğü gibi aile içinde yaşayan , aile büyükleri veya diğer akrabalar varsa , en büyük sorun çocukların eğitilmesinde , aile içi disiplinde ortaya çıkmaktadır. Sevgi temeline dayanmayan disiplin gerçekleşemez. Disiplin, sorumluluğu öğretmektir. Disiplin, aile içindeki denge ve düzenin oluşturulmasında büyük önem taşır. Disiplin

cezalandırma değildir. Çocuğa , istenilen davranış ve alışkanlıkları öğretmek, kendi kendini denetleme yada iç denetim demek olan ahlak gelişimini sağlamaktır.

Aşırı hoşgörü ve disiplin eksikliği, çocukta bencilliğe veya anti – sosyal davranışlara sebep olabilir. Aşırı otoriter ve baskılı disiplin de, ana – babaya karşı korku ve öfke ile nefret duygularının geliştirilmesine, bağımlı bir bireyin, yada başkaldırıcı tutular içerisinde isyankar bir bireyin oluşumuna sebep olabilir (Yavuzer,99). Aile içindeki uygulanan disiplin, okullarda öğrencilerin davranışlarında görülebilir. Okul içinde veya öğrencilerin arasında meydana gelen sorunlarda, hep aynı çocuklar görülmektedir. Etrafını rahatsız eden bu çocukların genellikle başarısız oldukları görülür.

1.4.5. Aile ve Boş Zamanları Değerlendirme.

Ailelerin genel düşüncesi , eğitim okulda yapılmaktadır ve çocuk ne öğrenecekse okulda öğrenmelidir. İlköğretim okullarında öğrencilerin okulda kalma süreleri, tam gün eğitimde sekiz saat, ikili öğretimde ise altı saattir. Bu sürenin dışında çocuklar aileleriyle veya buldukları çevrede değişik faaliyetlerde bulunmaktadır.

Çocukların boş zamanlarını değerlendirme aile üyelerinin en önemli eğitim görevidir. Okuldan eve gelen çocuğa onun ilgilerine uygun meşguliyetler bulunmazsa elbet kendi kendine bazı işler bulacaktır ve bunun bir kısmı belki de zararlı, eğitimini bozacak uğraşlar olacaktır.

Çocuğun okulda bulunduğu zaman içinde eğitim görevi öğretmenin, okul sonrası eğitim görevi ise ailenin işidir. Boş zamanları değerlendirmede şunlar yapılabilir:

1. Çocuğa okuldan geldikten sonra veya tatil günleri, okulla ilgili çalışmalar yaptırmak. Ödev hazırlama, ders tekrarı gibi.
2. Çocuğun okulla ilgili çalışması bittikten sonra ev işleri veya ailenin işlerini yaparak zamanını değerlendirme

3. Gezip eğlenerek, oynayarak zamanını değerlendirme.

Ders çalışma, ödev yapma, bunları günü gününe yapma ve eksiksiz yapma bir alışkanlık haline getirilmelidir. Aileler çocukların çalışmalarını, başarılarını değerlendirerek, överek, onun bir değer olduğunu hissettirerek, onların çalışmalarını alışkanlık haline getirmelidir (Özgönenç,72:94-95).

1.4.6. Televizyon ve Eğitim

Televizyon etki gücünü görsel ve işitsel duyulara aynı anda hitap ediyor olmasından alır. Televizyonda görsellik ön plandadır (Özbay,97:27).Televizyon görsel ve işitsel duyulara yönelik etkili bir kitle iletişim aracı olması sebebiyle , olumlu hizmetlerinin yanı sıra, iyi değerlendirilmediği taktirde olumsuz sonuçlara da sebep olmaktadır. Televizyon olumlu bir uyarım kaynağı olmasının yanında, aile içi ve dışı toplumsal etkileşimi en alt düzeye indirdiğinden , çocuğun sosyal gelişimine olumsuz etkisi vardır (Yavuzer,99).

“Çocuklar için hazırlanan televizyon programları,yardımseverlik, yurtseverlik ve insan severlik duygularını pekiştirmelidir” (Yavuzer,99:164). Bu tür çocuk programlarının sayısı oldukça azdır. Çocuklarında televizyon izlediği saatlerde, genellikle şiddet ve cinsellik içeren toplumun yozlaştırıcı programlar yayınlanmaktadır.

Çocuklar televizyon izlerken uslanırlar ve sessiz kalırlar. Ailede söyleşi ve dertleşme ortadan kalkar. Ana, baba ve çocuklar birlikte değil de yan yana yaşamaya başlarlar. Bunun yanında okumaya ilgi ve istek azalır. “çocuğa hayatta her şeyin kolayca elde edilebileceğini öğretir ve pasif bir öğrenmeye iter”(Özbay,97:28). Okulda televizyon izler gibi ders dinleyen çocuklar, sürekli alıcı konumunda, çaba göstermeden, her şeyin hazırlanarak kendilerine sunulmasını beklemektedir.

Televizyon kitap gibi yararlı bir araçtır ama kişi bu araca egemen olmalı, onun kölesi olmamalıdır.” Televizyon, okullarda akademik başarıyı, bazı alanlarda olumlu, sayısal alanlarda ise olumsuz yönde etkilediği görülür. Sözel alanlarda, olumlu etkilere sahip olduğu düşünülse de, muhakeme yeteneğinin gelişmesine ve sosyal anlayış açısından olumsuz etkilere sahip olduğu açıktır”(Özbay,97:29). Evde çocuğun ders çalıştığı

saatlerde televizyon izlenmesi, onun yaptığı çalışmayı anlamasını engeller. Ders çalışırken televizyon izleyen çocuğun dikkati oraya kayar. Bu durumdaki bir çocuğu okul başarısının düşmesi kaçınılmazdır.

Ana – babalara düşen görev çocuklara örnek olmaktır. İzlenebilecek programları seçerek sınırlandırabilir (Yörükoğlu,98). Anne ve babalar ,zaman zaman televizyonu kapatabilmeli, müzik dinlemek ve kitap okumak gibi farklı uğraşlarda bulunarak, çocuklarına örnek olabilmelidir. Anne ve babalar çocuklardaki saldırganlık tepkilerini harekete geçiren yada onları aşırı uyaran ve toplumsal değer yargılarını değiştirmeye sebep olan dizileri izlemelerine engel olmalıdırlar (Yavuzer,99).

1.5. Ana - baba Tutumları

Günümüzde toplum hayatını ilgilendiren her alanda, hızlı değişimler olmaktadır. Bilimde, ekonomide ve teknolojiye bu gelişmeler, niteliksiz , eğitimsiz insan gücüne ihtiyacı azaltmaktadır. Eğitim basamaklarını geçenlerden, kendine güvenen, insan ilişkilerinde başarılı , girişken ve kendini yenileyebilen kişiler tercih edilmektedir.

Bu tür nitelikli insanların iyi ve başarılı eğitim ortamlarında eğitim gördükleri, maddi durumu iyi olan ailelerin çocukları oldukları söylenebilir. Burada çocuğun aile yapısı, ailenin çocuğa uyguladığı disiplin, ailenin çocukla ilgili tutumları belirleyici olmaktadır.

“Aile çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel her türlü gelişiminde temel ortamdır. Ailede çocuklar ve yetişkinler birbirlerini etkileyerek sürekli bir etkileşim içindedirler. Anne – baba ve çocuk arasındaki etkileşim, bir yandan çocuğun davranışlarını biçimlendirirken diğer bir yandan gelecekteki davranışları üzerinde de etkili olur”(Özcan, 96 :21).

Ana – baba tutumları Yavuzer (1999) tarafından altı ana başlıkta toplanmıştır. Bunlar:

1.5.1. Baskılı ve Otoriter Tutum

Çocuğun kendine güvenini ortadan kaldıran, onun kişiliğini önemsemeyen bir tutumdur. geleneksel aile yapımızda bu tutuma sık rastlanmaktadır. Katı bir disiplin uygulanan bu tutumda çocuk, her kurala uymak zorunda bırakılır. Aile bireylerinin baskısı altında olan çocuk, sessiz, uslu, nazik, dürüst ve dikkatli olmasına karşılık, küskün, silik, çekingen, başkalarının etkisinde kolay kalabilen hassas bir yapıya sahip olabilir.

Baskılı ve otoriter aile ortamında, denetlenen çocuk hangi davranışın hangi tepkiyi alacağı hakkında bir fikre sahip değildir. Bu çocuğun, kaygılı bir belirsizlik içerisinde aşırı isyankar veya aşırı boyun eğici olması mümkündür. Böyle bir ortamda büyüyen çocuk dıştan denetimli bir kişilik oluşturur.

1.5.2 Gevşek Tutum

Çocuk merkezci aileye , genellikle orta yaşın üzerinde çocuk sahibi olan ailelerde ya da tek çocuklu ailelerde rastlanır. Böyle ailelerde çocuk etkilidir ve bütün aile bireyleri çocuğun isteklerini kayıtsız şartsız yerine getirir. Çocuğun isteklerine boyun eğen anne - babalar evde onların egemenliğini kabullenen kişilerdir. Bu tür ailelerde , çocuklar, anne ve babalarına hükmeder ve onlara çok az saygı gösterirler.

Şımartılan bu çocuklar her istediğini elde etme beklentisi içindedirler. Her türlü ihtiyacının karşılanacağını düşünen bu çocuklar, yetişkin olduklarında toplum içinde aynı ilgiyi beklerler. Çocuk merkezci ailelerden gelen, her isteklerini yaptırmaya alışan çocuklar, toplum içinde ve okul kuralları karşısında hayal kırıklığına uğrayıp kolay kolay uyum sağlayamazlar.

1.5.3. Dengesiz ve Kararsız Tutum

Ana – babanın dengesiz ve kararsız tutumu, çocuğun eğitimini olumsuz etkiler. Buradaki dengesizlik ve tutarsızlık, ana baba arasındaki görüş ayrılığında olabildiği gibi , anne veya babanın gösterdikleri değişken davranış biçiminde de görülebilir.

Anne ile babanın, çocuğun yanında , çocuk konusunda birbirlerini eleştirmeleri, birinin olumlu yaklaşımına diğèrinin olumsuz tutumu yada taraflardan birinin çocuk kayırması, sık rastlanan yanlışlıktır. Anne veya babanın bir durum için farklı zamanda farklı tepki göstermesi de hatalı davranıştır. Bu gibi durumlar çocukta bazı iç çatışmaların, huzursuzlukların, ardından da dengesiz ve tutarsız bir yapının oluşumuna sebep olabilir.

1.5.4. Koruyucu Tutum

Ana – babanın aşırı koruması, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen göstermesi anlamına gelir. Bunun sonucu olarak çocuk, diğèr kimselere aşırı bağımlı, güvensiz, duygusal problemleri olan bir kişi olabilir. Bu bağımlılık çocuğun hayatı boyunca sürebilir.

Aile ortamında çocuğa kendi benliğini tanıma imkanı verilmemesi, onun , ailenin istediğı yönde bağımlı bir kişi olarak yetişmesine neden olur. Böylelikle psiko sosyal olgunlaşması engellenmiş olur. Çocuğa değışik fırsatlar hazırlanarak , onun kendine olan güvenini sağlayacak , özerk bir birey olarak, gelecekte girişimci ve sosyal bir kişi olmasına yardım edilebilir.

1.5.5. İlgisiz ve Kayıtsız Tutum

İlgisiz ve kayıtsız tutum, ana – babanın, çocuğu yalnız bırakma, görmezlikten gelme şeklinde dışlaması anlamına gelir. Duygusal istismara yol açan böyle bir ortamda ana, baba, çocuk üçgeni arasında iletişim kopukluğu gözlenir. Ana – babanın ilgisizliğıyle çocuğun öğretmenine, arkadaşlarına ve yakın çevresindeki eşyalara verdiği zarar ve suçluluk davranışı arasında yakın bir ilişki bulunmuştur. Bu konuda yapılan araştırma bulgularına göre ilgisiz ve kayıtsız ana – baba tutumu çocuğun saldırganlık eğilimini güçlendirmektedir.

1.5.6. Güven Verici, Destekleyici ve Hoşgörölü Tutum

Bu tutuma sahip ailelerdeki anne – babalar çocuklarına karşı hoşgörü sahibidirler, onları desteklerler ve bazı kısıtlamalar dışında, arzularını diledikleri gibi gerçekleştirmelerine izin verirler. Bu tutumun görüldüğü evde kabul edilen ve edilmeyen davranışların sınırları bellidir. Bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Söz hakkı vardır, duygu ve düşüncelerine saygı duyulur, sevgi ve teşvik görülür

Böyle bir ortamda yetişen çocuklar, girişim yeteneğine sahip olur. Özgüvenini kazanan çocuk, kendi kendine karar verip sorumluluk taşımaya öğrenir.

Ana – babanın tutumları, çocuğun kişiliğinin oluşumunda ve karakterinin gelişiminde büyük önem taşır. Ana – baba – çocuk üçgeni, sevgi temeline dayanmalıdır. Ana – babaların çocuğa uyguladığı davranış türünün benzeri davranışlar çocukta görülür.

Anne – babanın normal bir hoşgörü içinde davranması, çocuğun sağlıklı bir kişilik oluşturmaya yardım eder. Ama çocuğa aşırı hoşgörü ve düşkünlük, onu bencil yapmaktadır. Genç özellikle kişiliğini aradığı ergenlik döneminde, anne – baba desteğine çok ihtiyacı vardır. Ancak destekleyici hür ve demokratik bir ortamda sağlıklı bir kişilik oluşur. Bu nedenle anne – baba çocuğuna hür ve demokratik bir aile ortamı oluşturarak onda sağlıklı bir kişilik oluşturmaya çalışmalıdır (Elmacıoğlu,98:91).

1.6. Aile ve Öğrenci Başarısı.

Günümüzde gerçekleşen hızlı teknolojik gelişmeler, insanların uyum problemlerinin artmasına sebep olmakta, özellikle çocuk ve gençlerde aileye, okula sosyal kurallara uyumsuzluk görülmektedir. Bu uyumsuz davranışlar okula yansımakta ve okulda öğrencinin başarı durumunu etkilemektedir.

Okul başarısı akademik açıdan gösterilen üstünlüğe göre belirlenen bir göstergedir. Üstün olarak kabul edilen notlar, okul başarısını, bu notların altında olan notlar ise okul başarısızlığını ifade eder(Tiryakioğlu,96:17). İlköğretim okulları yönetmeliği ile belirlenen öğrenci başarı sistemi, her ders için ayrı ayrı not verilmesine dayanır. Bu sisteme göre, öğrencinin üstün başarı gösterdiği bir ders olsa bile, diğer dersleri

başarısız ise , o öğrenci başarısız sayılmaktadır. Farklı bir ifade ile başarı, bütün derslerin ortalamasına göre belirlenmektedir.

İlköğretim ikinci basamağa rastlayan 12 – 15 yaşları arasındaki dönem (6-7-8. Sınıflar) önemli bir kavşak noktasını oluşturmaktadır (Gültekin,98:110). Bu öğrenciler bir üst öğrenime devam edip etmeme konumundadırlar. Öğrencilerin derslerde göstereceği başarı durumu onların geleceğini şekillendirecektir. Ayrıca çocuklarda bu yaşlarda görülen fizyolojik ve psikolojik değişikliklerin aileler ve öğretmenler tarafından bilinmesi önem taşımaktadır.

Eğitimin her basamağında çocuğun eğitim başarısını yükseltmek konusunda ana – babaya önemli görevler düşmektedir. Anne ve babaların çocuğun eğitim başarısı konusunda yapabileceklerinin “katkı ve “yardım” olduğunun akıldan çıkarılmaması gerekir. Bütün yardımlar için geçerli olan kural bu konuda da geçerlidir. Yardıma ihtiyacı olanın yardım istemesi. Başka bir şekilde söylemek gerekirse, onun isteği olmaksızın veya onun karşı çıkmasına rağmen, çocuğa yardımcı olmak ve eğitim başarısına katkıda bulunmak mümkün değildir. Bu sebeple çocuğa yardım edileceği zaman onunla işbirliği içinde olmak ve onun söylenenler ve yapılmak istenenler konusunda ikna olması ve yapılacak düzenlemelere inanması esastır (Baltaş,90:149). Çocuğa yapılacak yardımda, önce kendisinin eksik yönlerini belirlemesine yardım edilmeli, ona rehberlik edilmelidir.

Çocuğun okul başarısını etkileyen nedenler, rahatsızlık, psikolojik sorunlar, sosyal çevre, okula uyumsuzluk ve okulda uygulanan öğretim programı gibi çeşitli faktörler olmaktadır. Çocuktan başarısızlık beklentisi de çoğu kez başarısızlık doğurur. Öğrenemeyeceğine inanılan çocuğun, öğrenme hevesi kırılır. Yetenekleri görünmez olur ve gitgide gerçekten öğrenemez olur. Aşağılayıcı şekildeki davranışlar, dayak vb çocuğu başarısızlığa götürür (Fidan,86). Okul başarısını etkileyen problem durumları, aileler veya öğretmenler tarafından belirlenebilirse düzeltilmesi mümkündür. Okul başarısını etkileyen nedenlerin bir çoğu ailenin kendisinden kaynaklanmaktadır. Bu durumun ortadan kaldırılması yine öğrencinin ailesine düşmektedir.

Öğrenime, başarıya, meslek sahibi olmaya verilen önem oldukça fazladır. Hiçbir hata kabul etmeyen aileler, çocuklarının yetenek düzeylerini dikkate almadan, onları yeteneklerinin üzerinde zorlayarak, kendi arzu ve özlemleri doğrultusunda, üstün başarı beklentisiyle, baskı altına almaktadır. Bu baskı ve önde olma arzusu ile oluşan öğrenme ve başarısızlık korkusu da başarı üzerinde etkili olmaktadır (Cebiroğlu,82). Başarısızlık genellikle ilkokulun ilk yıllarında ortaya çıkar ve çocuk ergenlik dönemine geldiğinde artık problem yerleşmiş olur (Özabacı, 2000). Başarısızlığın çocukta kalıcı olmaması için bunun sebepleri belirlenmeli ve aileyle işbirliği yaparak çözüm aranmalıdır.

“Çok iyi aile tecrübesi vasat kabiliyette doğmuş bir çocuğun dahi okulda iyi başarı elde etmesini mümkün kılabilir”(Kurtkan,77:17).Aile ortamı, çocuğun her tür gelişmesinde olduğu gibi okul başarısında da son derece etkilidir. Aile içindeki çocuğun yeri ve onunla kurulan iletişim biçimi, düşük okul başarısını etkiler. Dengeli ve iyi ilişkilerin olduğu, çocuğa sevgi, ilgi, güven, anlayış, disiplin konularında olumlu yaklaşımlarda bulunan bir aile çevresi çalışma ve başarıya olumlu katkılarda bulunur. Evdeki anlaşmazlıklar , hastalıklar, bozuk ilişkiler, ayrılıklar, anne – babaya duyulan kızgınlık gibi sorunlar, çocuğu üzer. Dikkatini dağıtır ve başarısızlığa neden olur (Mangır,87:56). Bu tür sorunları olan çocuklarla ilgilenilmediği zaman, başarısız olmaları kaçınılmazdır.

Çocuğu okula hazırlamak ailenin önemli bir görevidir. Öğrencinin gösterdiği başarı bir dereceye kadar da ailenin eğitici etkisine bağlıdır. İyi bir aile eğitimi ve eğitim tecrübesi, vasat kabiliyette dünyaya gelmiş bir çocuğun okulda üstün bir başarı elde etmesine yardım etmektedir. Ailede iyi eğitilen bir çocuk, okulda daha kolay eğitilirken, kötü bir aile çevresinden gelen ve iyi eğitilmeyen bir çocuk zor olmakla birlikte okulda iyi bir öğretim ve rehberlik yapan öğretmenler tarafından eğitilebilir (Canovalı,90:63).

Çocukların ev çevresindeki farklı sosyalleşme deneyimlerinden dolayı akademik kariyerleri eşit ilerlemez. Ailenin kültürel avantaj yada dezavantajları çocuğun gelişimiyle etkileşim içindedir. Ana – babanın sosyal ve ekonomik düzeyi, çocuğun yeteneğini, ilgilerini ve okula uyumunu etkileyen en önemli faktördür. Çocuğun

akademik kariyerinin başlangıcındaki avantajı onu akranları yanında daha üst bir yere koyar ve bu durumu sürdürme konusunda güçlü bir motivasyon sağlar (Oktay, 1983:2). Ailenin ekonomik durumunda bir değişme olmadıkça, sosyal çevre değişmedikçe, ailenin içinde bulunduğu şartlardan dolayı çocuğun bu kazanımları, onun için avantaj olmaya devam edecektir.

Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen , aileye bağlı olan birkaç faktör sayılabilir. Bunlar: Ailenin ekonomik durumu, aile bireylerinin eğitim durumu, ailenin yaşadığı çevre, ailenin kullandığı dil, ailenin eğitime yaklaşımı, ailenin bulunduğu sosyal tabaka ve aile içi ilişkiler. Bu faktörler, okulda öğrencilerin arkadaşlarıyla ve öğretmenlerle olan ilişkilerini, okuldaki konumlarını, derslerdeki katılımlarını etkilemektedir.

Dil, öğrenci başarısını etkileyen en önemli etmenler arasındadır. Farklı sosyo - ekonomik düzeylerde bulunan ailelerde tek dilin farklı kullanılması , çocuğun okul başarısını etkilemektedir. Özellikle alt sosyo - ekonomik düzeyde bulunan ailelerde çok kısır bir dil kullanılması, çocuğun okul başarısını olumsuz olarak etkilemektedir (Tezcan,97:152). Dili yeterince kullanamayan bu çocuklar, eğitimde istenen düzeye çıkamamaktadır.

Öğrenci başarısında okumanın , okuduğunu anlamının önemli bir yeri vardır.

Tazebay'a göre, bireyin belli bir kültür düzeyinde eğitildiği düşünülürse içinde bulunduğu çevrenin varlığı da önem kazanır. Okuma eğitiminin gelişiminde aile bireylerinin etkisi önemlidir. Aile içindeki bireylerin okumuş yada okumamış olmaları, bunların özel olarak okuma eylemini sürdürmeleri, evde bir kitaplığın bulunması evdeki bireylerin kitapların üzerine tartışmaları çocuğu olumlu yada olumsuz olarak etkileyebilir. Çocuğun çevresel etmenlere bağlı olarak iyi yada kötü bir okuma alışkanlığına neden olabileceği gibi, yine çevresel etkenlere bağlı olarak okuma hatalarının ortaya çıktığı bilinmektedir (Ocak,97:71). Öğrencinin okuma alışkanlığı kazanmasında okulun olduğu kadar ailenin de rolü vardır. Okul denetiminden çıkan çocuk, zamanını oyunla, gezmeyle, dinlenmeyle zaman geçirmektedir. Ailenin çocuğa örnek olması ve evde çocuğa uygun materyaller buldurması, okuma alışkanlığı kazandırabilir.

Örgün eğitimde öğrenmenin ön şartı; iyi okuma, okuduğunu anlama ve anlatabilmedir. Okuma , dinleme, yazma, konuşma etkinliklerinin bütün derslerde öğrenci başarısı ya da başarısızlığında etkisi vardır. Okuduğunu, dinlediğini veya izlediğini çabuk ve doğru anlama gücü geliştirilmiş, okuduklarını, düşündüklerini ve gördüklerini düzgün bir ifadeyle anlaşılır biçimde dile getirme becerisini gösteren bir öğrencinin başarısız olması zayıf bir ihtimaldir (Altay, 96:68). Öğrencinin kullandığı dil ile ilgili bu sıkıntı, bütün öğretim kademelerinde görülmektedir. Öğrenci ailede ve çevrede kullanılan dili okulda da kullanmaya devam etmekte ve okulda sıkıntı çekmektedir.

İlkokul döneminde çocuğun dili geliştirilmektedir, ancak çocuğun aileden getirdiği yanlışlıkları ve yetersizlikleri ortadan kaldırmak yada en aza indirmek okullarımızdaki mevcut uygulama ile sınırlı kalmaktadır. Çünkü aynı yanlışlıklar aile ortamında yada çocuğun yakın çevresinde devam etmektedir. Yapılan araştırmalar alt sosyo – ekonomik kültüre mensup ailelerden gelen çocukların kelime hazinelerinin kısıtlı olduğunu göstermektedir. Bu tip ailelerde konuşmalar kısa ve otoriter yapılmakta, etkinlikler somut ve basit olmaktadır.

Ocak'ın (1997) farklı kültür düzeyindeki ailelerden gelen öğrencilerin okuma anlama düzeylerini belirlenmesine yönelik çalışmasında; kültür düzeyi yüksek ailelerden gelen öğrenciler paragraf anlama testinde kültür düzeyi düşük ailelerden gelen dezavantajlı öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur. Kültürel yönden avantajlı öğrenciler kelime anlama başarısı dezavantajlı öğrencilere göre iki kat daha başarılı bulunmuştur.

Yine aynı araştırmada okuduklarını hatırlayıp yorumlamada, resim yorumlamada, sesli okuma düzeyleri bakımından kültürel yönden avantajlı öğrenciler dezavantajlı öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur.

Sosyo – ekonomik faktörlerin ve ana baba tutumlarının okul başarısına etkisinin incelendiği Berber'in (1990) araştırmasındaki bulgular şu şekilde özetlenebilir;

Bu araştırmada köy doğumlu olmak ile Şehir doğumlu olmanın başarı puanını etkilediği, gelir seviyesi yüksek olanların, düşük olanlara göre daha başarılı oldukları görölmüŐtür.

Ailedeki birey sayısının başarı üzerinde etkili olduğu, birey sayısı fazla olan öğrencilerin başarı seviyeleri daha düşük bulunmuştur.

Öğrencilerin okurken kaldığı yerin okul başarısına etkisi incelenmiŐ, ailesinin yanında kalan öğrencilerle ailesinden ayrı kalan öğrencilerin okul başarıları arasında fark olduğu bulgulanmıştır.

Wentzel ve arkadaşları (1991) ebeveyn – çocuk iliŐkisinin erkek çocukların akademik başarıları üzerindeki etkisini, ilkokul 6. Sınıf 65 erkek öğrenciyi kapsayan bir araştırmada incelemiŐlerdir. Araştırmadaki bulgulara göre: annenin katı ve tutarsız bir disiplin uygulaması, çocukların akademik başarılarını doğrudan ve olumsuz etkilemektedir.

Bu tutum aynı zamanda çocuklarda genel bir mutsuzluk ve değersizlik hissi doğurmakta ve bu durum da akademik başarıyı olumsuz etkilemektedir. Babanın katı ve tutarsız bir disiplin uygulamasının çocukta oluşturduğu mutsuzluk ve kendi başına karar verme olanağının kısıtlanması, dolaylı olarak akademik başarıyı etkilemektedir.

Steinberg ve arkadaşları (1990) güven verici aile tutumu ile akademik başarı arasındaki iliŐkiyi, yaklaşık on bin lise öğrencisi ile yapılan çalıŐmada incelenmiŐtır.

Ailesini güven verici, tutarlı ve demokratik olarak algılayan öğrencilerin akademik başarıları, ailesini güven vermeyen aile olarak algılayan öğrencilerin akademik başarılarından yüksek çıkmıştır. Sosyo- ekonomik, etnik, sınıfsal farklar ve aile yapısı farklılıkları bu bulguyu etkilememektedir (Soner,1995:40-45)).

Kasatura'nın(1998) ana - babaların çocuklarıyla ilgili tutumları araştırmasındaki bulgular; başarılı öğrenci ana babaları, çocuklarını başarıya ulaşmak konusunda daha serbest

bırakmakta ve normal bir ilgi göstermektedir. Başarısız öğrencilerin ana babaları çocuklarını başarıya zorlamadıkları zaman ilgisizlikleriyle olumsuz bir rol oynamaktadırlar. Bu gençlerde içe dönük bir tavır görülmektedir.

Aynı araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğu, ailelerinin sık sık okula gelmelerini istediklerini ifade etmişlerdir. Ailelerinin okula gelmesini istemeyen öğrencilerin, ana babalarının dış görünüşünden utandıkları, konuşmalarını beğenmedikleri, görüşmenin sonucundan korktukları görülmüştür.

Sarılar'ın (1985) "ailenin eğitim düzeyinin ilköğretim programlarının uygulanmasına etkisi" isimli araştırmasında ailenin eğitim düzeyi yükseldikçe kendi eğitimlerine bağlı olarak olumlu yardım etme oranının da yükseldiğini ifade etmektedir. Okur yazar olmayan ve ilköğretim grubundaki aileler eğitim yetersizlikleri nedeniyle yüksek oranda başkalarının yardımına başvurmaktadır.

Ailenin eğitim düzeyi düştükçe öğretmen ile görüşme oranı yükselmekte, her zaman görüşme oranı da azalmaktadır. Ailelerde görülen genel tutum öğretmen ile arasıra görüşme biçiminde kendini ortaya koymaktadır.

II. BÖLÜM

2.ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ

2.1. PROBLEM

Okullarımızda, her hangi bir bedensel ve ruhi rahatsızlığı bulunmayan öğrencilerin, başarısız oldukları görülmektedir. Olumsuz olarak nitelenen okul ve çevre ortamları veya öğretmenler öğrenci başarısızlığının nedenleri olarak görülmektedir. Fakat eğitim açısından iyi olarak tanımlanabilecek çevrelerde, başarılı öğretmenlerin çalıştığı donanımlı okullarda da öğrencilerin başarısız oldukları görülmektedir.

Bahsi geçen durumların aksi ortamlarda da bazı öğrenciler az sayıda da olsa başarılı olabilmektedir. Bu durumda başarıya ve başarısızlığa sebep olarak, öğrencinin ailesi, ailenin yaşadığı çevre, bu çevrede eğitime verilen önem, ailenin eğitime verdiği önem ve aile içindeki sosyal ilişkiler gösterilebilir.

İlköğretimin sekiz yıla çıkarılması , bu okullara devamın mecburi olması, okumak istemeyen çocukları ve çocuklarını okutmak istemeyen ailelerin çocuklarının okula devamını zorunlu kılmıştır. Çocuklarını zorunlu olarak okula gönderen bu aileler, okulla, çocuklarıyla ve okulda yapılan eğitimle yeteri kadar ilgilenmemektedir. Hatta öğrencinin okula kaydolması dahil, veli toplantılarına ve okul – aile birliği toplantılarına gelmeyen, çocuğun öğretmenini ile tanışmamış veliler bulunduğu belirtilmektedir.

Böyle bir ortamda öğrencilerin başarısız olmaları beklenebilir. Bloom'a göre bireyin ilk karşılaştığı çevre toplumsal hayatın temel ünitesi olan ailedir. Bunu okul izlemektedir. Aile dışındaki hiçbir toplumsal kurum, bireyler ve onların gelecekları üzerinde okullar kadar etkili olma gücünde değildir (Sarılar,85:1).

Zorunlu ilköğretim uygulamasının başlamasından önce ilkokulu bitiren öğrencilerden önemli bir kısmının orta okula devam etmediği belirtilmiştir. İlkokuldan ortaokula geçiş oranı (1996 – 1997) öğretim yılında % 67.3 tür (M.E.B,99:11). Yaklaşık % 33 oranında okula devam etmeyen bu öğrenciler, bu gün ilköğretim okullarına devam etmektedir. İlköğretimin asıl görevi toplumlumda değişime uyum sağlayıcı bireyler yetiştirmek olmakla birlikte, bir üst öğretime öğrenci hazırlamaktır (M.E.B.,99:3). İlköğretimin bu görevi yerine getirmesi ancak başarı oranlarının yükselmesiyle olacaktır. Bu nedenle de başarısızlık nedenlerinin araştırılması gerekir.

2.1.1. Problem Cümlesi

İlköğretim okulu ikinci devre öğrencilerinin okul başarısında ve başarısızlığında ailenin etkisi var mıdır?

2.1.2. Alt Problemler

1. Ailenin sosyo – ekonomik durumunun öğrenci başarısında etkisi var mıdır?
2. Evde yaşayanların sayısının, öğrencinin okul başarısına etkisi var mıdır?
3. İlköğretim sonrası öğrencinin gitmek istediği ve ailenin göndermek istediği okul türü ile öğrenci başarı durumu arasında ilişki var mıdır?
4. Ailelerin okulla ilgilenmesinin öğrenci başarısına etkisi var mıdır?
5. Evde derslerine ve ödevlerine yardım edilen öğrenciler başarılı mıdır?

6. Ailenin eğitimle, okulla ilgili yaklaşımlarının öğrencinin okul başarısına etkisi var mıdır?

7. Öğrencilerin aile bireyleriyle olan sosyal ilişkilerinin okul başarısına etkisi var mıdır?

2.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada ilköğretim okulu ikinci devre öğrencilerinin okul başarısı ve başarısızlığında, ailenin etkisi araştırılmaktadır. Eğitim, insan hayatının her aşamasında devam etmektedir. Çocuk okula gidene kadar ve okula devam ederken, aile, çevre ve okul, onun yetişmesinde etkili olmaktadır. Örgün eğitim sonrasında aile, çevre ve yaygın eğitim faaliyetleri, bireylerin hayatlarını, etkileri azalmakla birlikte, şekillendirmeye devam etmektedir.

Yapılan araştırmalarda, ailelerin ekonomik durumlarının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi, ailenin dil yapısının öğrenci başarısına etkisi, ailelerin eğitim durumunun başarıya etkisi ele alınmış ve incelenmiştir. Araştırmamızın farklı yönü, ailelerin eğitime olan ilgisi ve yaklaşımı konusundadır. Zorunlu eğitimden dolayı çocuklarını okula göndermek zorunda kalan ailelerin, okula ve öğrenciye olan ilgisinin veya ilgisizliğinin, öğrencinin okul başarısına olan etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Belirtilen amaç doğrultusunda bu çalışmanın cevap bulmayı amaçladığı sorular alt problemler olarak belirlenen sorulardır. Sorularda belirlenen, değişkenler arasındaki ilişki seviyesini belirlemektir.

2.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye nüfusunun hızlı artmasına bağlı olarak, genç nüfus sayısında da hızlı artış görülmektedir. Buna bağlı olarak Türk eğitim sistemi yeterli eğitim imkanlarını sunamamaktadır. İlköğretim okullarında uygulanmakta olan eğitim programında, ders kitaplarında ve eğitim yapısında değişiklik olmadığı halde, eğitimin süresi zorunlu olarak sekiz yıla çıkarılmıştır. Bu durum

okullarda, öğretmen sıkıntısı, derslik sıkıntısı ve kalabalık sınıflar gibi sorunlar ortaya çıkarmıştır.

Akademik başarı, öğrencilerin gelecekteki ekonomik ve sosyal düzeyini hazırlayan bir alt yapıdır. Akademik başarıya etki edebilecek kişiler, kurumlar (aile)ve çalışmalar, çocukların geleceğine yatırım yapmaktadır.

Çocukların okul başarılarında, ailenin yapısının, aile fertlerinin birbirleriyle olan ilişkilerinin ortaya çıkarılması, çocukların yetişmesinde ailelerin gösterdiği çabaların bilinmesi eğitimcilere yardımcı olacaktır. Çünkü çocuklar zamanlarının büyük bir bölümünü okul dışında aile ve aile çevresinde geçirmektedir

Akademik başarının yükseltilmesinde teşvik ve yardımlarıyla ailenin de etkisi olmaktadır. Eğitim kurumlarında karşılaşılan yetersizlikler, imkansızlıklar eğitimde ailenin önemini artırmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilecek verilerle, öğrenci velilerinin çocukları ile nasıl ilgileneceği ortaya çıkacaktır. Bu çalışma ailelerin akademik başarıya etkilerini ortaya çıkarmaya yöneliktir.

2.4. Hipotezler

1. Ailenin sosyo – ekonomik durumunun öğrencinin başarı durumuna etkisi vardır.
2. Evde yaşayanların sayısının, öğrenci başarısına etkisi vardır.
3. İlköğretim sonrası öğrencinin gitmek istediği ve ailenin göndermek istediği okul türü ile öğrencinin okul başarısı arasında ilişki vardır.
4. Ailelerin okulla ilgilenmesinin öğrenci başarısına etkisi vardır.

5. Evde derslerine ve ödevlerine yardım edilmesinin öğrenci başarısına etkisi vardır.
6. Ailelerin eğitimle, okulla ilgili yaklaşımlarının öğrencilerin başarı durumları ile ilişkisi vardır.
7. Öğrencilerin aile bireyleriyle olan sosyal ilişkilerinin okul başarısına etkisi vardır.

2.5. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlar doğru olarak kabul edilmiştir.

1. Uygulanan ankette sorulan soruların, ailelerin içinde buldukları durumu ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırma alanındaki öğrencilerin anket sorularına, kendilerini ve aile durumlarını yansıtacak şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.
3. Öğrencilerin birinci dönem ağırlıklı not ortalamalarının akademik başarılarını temsil edeceği varsayılmıştır.
4. Sakarya merkez ilçe ve köylerindeki ilköğretim okullarında yapılan anketin sonuçlarının Sakarya'yı temsil ettiği kabul edilmiştir.

III. BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

İlköğretim okulları ikinci kademe öğrencilerinin okul başarılarında ve başarısızlıklarında ailenin etkisini tespit amacıyla yapılan bu araştırmada teorik bölümde literatür çalışması, betimsel bölümde tarama yöntemi uygulanmıştır.

Tarama (survey) modelinde olay ve olguların, kavramların ne oldukları açıklanmaya çalışılır. Bu tür çalışmalarla, mevcut durumları, şartları ve özellikler olduğu gibi ortaya konmaya çalışılır. Tarama modelinde verilerin analizi ve açıklanması suretiyle yorumlama, değerlendirme ve yeni durumlara uygulanacak şekilde genellemelere varma gibi işlemler yapılmaktadır(Arslantürk,97:101).

Araştırmada veriler 144 öğrenciye uygulanan anket ile elde edilmiştir. Veriler istatistik tekniklerle analiz edilerek değerlendirilmiştir.

3.1 Evren ve örneklem

Araştırmanın evreni 2000 – 2001 öğretim yılında Sakarya ilindeki ilköğretim okullarının 8. Sınıf öğrencileridir. Araştırmada cinsiyet faktörü dikkate alınmamış, öğrenciler başarı durumlarına göre tesadüfi yöntemle seçilmiştir.

Örnekleme Sakarya’da merkez okullarını temsil eden Sabihanım ilköğretim okulu, merkeze ulaşımı kolay olan Çökekler ilköğretim okuluyla, Çatalköprü ilköğretim okulu sekizinci sınıf öğrencileridir.

Araştırma alanında 144 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin 72’si Sabihanım ilköğretim okulu, 72’si de Çökekler ve Çatalköprü ilköğretim okulu öğrencilerinden oluşmaktadır.

Not ortalamalarına göre örnekleme oluşturan öğrencilerin 48’i üst başarı grubunda, 48’i orta başarı grubunda, 48’i de alt başarı grubunda yer almaktadır.

3.2. Verilerin toplanması

“Anket tekniği, sosyal ilimler araştırmalarında laboratuvar niteliğinde olup, kolay ve maddi imkanları fazla zorlamadan bilgileri doğrudan doğruya toplamaya da elverişli bir tekniktir”(Arslantürk.97). Belirlenen örnekleme göre araştırma amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla öğrencilere uygulanacak anket formu geliştirilmiştir.

Anket formunun hazırlanmasında, konu ile ilgili kaynaklardan yararlanılmış ve ilköğretim okulu öğretmenleri ile görüşülerek, okul başarısı ve buna etki eden aile faktörleri hakkında onların fikirleri alınmıştır.

Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler ve ailenin sosyo - ekonomik durumunu içeren dokuz soru sorulmuştur. İkinci bölümde ailenin eğitime yaklaşımı ile ilgili faktörleri içeren yirmi soru, üçüncü bölümde ise ailenin öğrenciye yaklaşımı ile ilgili dokuz soru sorulmuştur. Hazırlama aşamasında kırk beş olan soru sayısı, uygulamada otuz dokuz olarak belirlenmiştir. Çatalköprü İlköğretim Okulunda on beş öğrenciye uygulanan anketin denemesinde soruların açık ve anlaşılabilirliği, cevaplama güçlüğü gibi faktörler dikkate alınmıştır.

Öğrencilerin başarı durumlarını belirlemek amacıyla, okul idarelerinden 2000 – 2001 ders yılı birinci dönem not ortalamaları alındı. Örnekleme girecek denekler not ortalamalarına bakılarak tesadüfi yöntemle belirlendi.

Veri toplama aracı, örnekleme giren sınıflarda okul idaresinden izin alınarak araştırmacı tarafından bir ders saati içinde uygulanmıştır. Öğrencilerin görüşlerini doğru olarak belirtmelerini sağlamak için anketin kullanım amacı açıklanarak, kendilerini doğrudan ilgilendirmedeği ifade edilmiştir. Yine doğru bilgilerin alınabilmesi amacıyla, anketin uygulandığı saatte öğretmenler sınıfa gelmemişlerdir. Uygulama anında öğrencilerden gelen sorularla ilgili açıklamalar yapılarak doğru cevap vermeleri sağlanmıştır.

3.3. Verilerin çözümlenmesi

Anket uygulandıktan sonra öğrencilerin başarı durumlarını gösteren not ortalamaları anket metnine işlenmiştir.

Okul başarı durumlarına göre öğrenciler üç gruba ayrılmıştır. Bu gruplar ve not durumları tablolarda kullanıldığı şekliyle aşağıda verilmiştir.

Başarı grupları sayısı	Not ortalamaları	Öğrenci
Üst başarı grubu 48		3.50 – 5.00
Orta başarı grubu 48		2.50 – 3.49
Alt başarı grubu 48		0 -- 2.49

“İlköğretim kurumlarında değerlendirmede 5’lik not sistemi kullanılır. İlköğretim kurumlarında bir üst sınıfa devam etmek

veya mezun olabilmek için öğrencinin iki kanaat dönemi notunun aritmetik ortalaması bütün derslerden 2'den aşağı olamaz(MEB,98:855-858).

Anketten elde edilen veriler, veri kodlama formu hazırlanarak, bu forma işlenmiştir. Daha sonra, verilerin çözümlenmesinde bilgisayardan yararlanmak için, formdaki bilgiler bilgisayara aktarılmıştır.

Anketin tümüne verilen cevaplar, frekans ve yüzdeler halinde tablolarda verilmiştir. Ankette belirlenen değişkenler arasında fark olup olmadığı Kay – Kare testi ile kontrol edilmiştir.

Kay – Kare , değişkenler arasındaki bağıntının ölçülmesinde sıkça başvurulan temel istatistik tekniklerdendir. Bu test değişkenin sınıflayıcı seçeneklerine göre yapılan bir ölçümde belirtilen çapraz dağılıma bakarak söz konusu değişkenler arasında gözlenen bağıntıyı hesaplama yoludur. Kay – Kare testi değişkenler arasında bir bağıntının varlığını yada yokluğunu araştıran bir işlemdir(Arslantürk,97:142-143).

Verilerin çözümlenmesinde 38 tablo oluşturulmuş değişkenlerin ilişkileri ve önem seviyeleri Kay – Kare tekniği ile kontrol edilmiştir. Elde edilen Kay – Kare değerlerinin testi, 0.05 anlam düzeyine göre yapılmıştır.

Oluşturulan tablonun bölümlerindeki ;

Sayı: Başarı gruplarından cevap şıklarını seçen öğrenci sayısını,
Satır: Üç başarı grubundan aynı cevap şikkını işaretleyenlerin % oranını,
Sütun: Başarı gruplarının, verilen cevaplara göre kendi içindeki % oranını ifade
Etmektedir.

3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Sakarya ilindeki merkeze bağlı ilköğretim okulları ile;
2. 2000 – 2001 öğretim yılı birinci dönem ders notlarının ağırlıklı ortalamaları ile;
3. İlköğretim okulu II. Kademe öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. ÖĞRENCİ AİLELERİNİN SOSYO- EKONOMİK DURUMLARI İLE İLGİLİ FAKTÖRLER.

Öğrencilerin okul başarılarını etkileyen önemli faktörlerden biri de ailelerin sosyo – ekonomik durumlarıdır. Öğrencilerin sosyal çevreleri, anne - babalarının ve diğer aile bireylerinin eğitim durumları okul başarılarında önemli bir yere sahiptir. Ailenin çocuğa hazırladığı fiziki imkanlar ve ailedeki birey sayısı da okul başarısını etkilemektedir.

TABLO 1

4.1.1. Öğrencilerin yaşadıkları yerlerle okul başarısı arasındaki ilişki;

Nerede oturuyorsunuz?					
Sayı Satır Sütun	Başarı Durumu	Üst grup 3.50-- 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 -- 2.49	Toplam
Şehirde		18	19	9	46
		% 39.1	% 41.3	% 19.6	% 100.0
		% 37.5	% 39.6	% 18.8	% 31.9
İlçede			4	4	8
			% 50.0	% 50.0	% 100.0
			% 8.3	% 8.3	% 5.6
Köyde		28	23	32	83
		% 33.7	% 27.7	% 38.6	% 100.0
		% 58.3	% 47.9	% 66.7	% 57.6
İlde kenar Mahallede		2	2	3	7
		% 28.6	% 28.6	% 42.9	% 100.0
		% 4.2	% 4.2	% 6.3	% 4.9
Toplam		48	48	48	144
		% 33	% 33	% 33	% 100.0
		% 100.0	% 100.0	% 100.0	% 100.0

Ki kare değeri = 9.712

S.D. =6

P > 0.05 (0.137)

Öğrencilerin yaşadıkları yerlerle okul başarıları arasında, tablodaki verilere göre, 0.05 önem derecesinde ilişki yoktur.

Şehirde yaşayan öğrencilerin %39.1'i üst başarı grubunda, % 41.3'ü orta başarı grubunda, %19.6'sı da alt başarı grubunda yer aldıkları görülmektedir.

İlçede oturup şehirde okula devam eden öğrencilerden üst başarı grubunda olan yoktur. Bu öğrencilerin %50'si orta başarı grubunda, % 50 'si de alt başarı grubunda yer almaktadır.

Köyde yaşayan öğrencilerden % 33.7'si üst başarı grubunda, % 27.7'si orta başarı grubunda, % 38.6'sı da alt başarı grubunda yer almaktadır.

Gecekondu olarak adlandırılan şehrin kenar mahallelerinde oturan öğrencilerin % 28.8'i üst başarı grubunda, %28.8'i orta başarı grubunda, %42.9'u da alt başarı grubundadır.

Şehir merkezinde oturan öğrenciler, diğer öğrencilere göre daha fazla sosyal imkanlara sahiptir. Eğitim araçlarına ulaşma , okul kütüphaneleri ve diğer kütüphanelerden daha fazla yararlanma imkanına sahiptirler. Bunun yanında, merkezde oturan ailelerin çocuklarının gelecekle için düşünebilecekleri fazla alternatifleri yoktur. Bu durum şehir merkezlerindeki ailelerin eğitimle ve çocuklarıyla ilgilenmelerini sağlamaktadır. Sosyal çevreyle birlikte aile ilgisi başarıyı artırmaktadır.

Şehirde kenar mahallelerde oturan öğrenciler, oturdukları yerlere yakın okullara kayıt yaptırmak durumundadır. Buna rağmen merkezdeki okullara devam eden öğrencilerin okul başarıları, ailelerinin sosyo - ekonomik durumlarına ve eğitime verdikleri öneme göre değişmektedir.

Köylerde oturan öğrenciler eğitim araçlarından ve diğer materyallerden daha az yararlanmaktadır. Ayrıca ailelerin ilgisizliği ve taşınmalı eğitim uygulaması sonucu öğrencilerin okul başarıları düşmektedir. Taşınmalı eğitimin yapıldığı okullarda , veli

toplantılarına katılım olmamaktadır. Tablo 1’de, merkez okullara , ulaşım imkanı kolay olan köylerden öğrencilerin gittiği görülmektedir.

TABLO 2

4.1.2. Babanın eğitim durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Babanızın eğitim durumu nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durum u	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0--2.49	Toplam
Okur değil	yazar		2 % 40	3 % 60	5 % 100.0
			% 4.2	%6.3	% 3.5
İlkokul mezunu		15 % 26.8	22 % 39.3	19 % 33.9	56 % 100.0
		% 31.3	% 45.8	% 39.6	% 38.9
Ortaokul mezunu		9 % 20.9	15 % 34.9	19 % 44.2	43 % 100.0
		%18.8	% 31.8	% 39.6	% 29.9
Lise mezunu		18 % 60	6 % 20	6 % 20	30 % 100.0
		% 37.5	%12.5	% 12.5	% 20.8
Üniversite mezunu		6 % 60	3 % 30	1 %10	10 % 100
		% 12.5	% 6.3	%2.1	% 6.9
Toplam		48 %33.3	48 %33.3	48 %33.3	144 %100.0
		%100.0	%100.0	% 100.0	%100.0

Ki kare değeri = 21.056

S.D. = 8

P < 0.05 (0.007)

Babası okur yazar olmayan öğrencilerin % 40'ı orta başarı grubunda , % 60 ise alt başarı grubunda yer almaktadır. İlkokul mezunu babalar % 38.9, orta okul mezunu babalar % 29.9 , lise mezunu babalar % 20.8, üniversite mezununu babalar da % 6.9 oranındadır. Üst başarı grubunda babası okuryazar olmayan öğrenci yoktur. Bu grup, %31.3 ilkokul mezunu babalar, % 18.8 ortaokul mezunu, % 37.5 lise mezunu, %12.5 üniversite mezunu babalardan oluşmaktadır. Orta başarı grubunda ise babası ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrenciler çoğunluktadır.

Alt başarı grubu öğrencilerinin babaları , % 6.3okuryazar değil, % 39.6 ilkokul mezunu, % 39.6 ortaokul mezunu, % 12.5 lise mezunu , % 2.1 üniversite mezunu şeklinde dağılmıştır. Alt başarı grubunda babaların eğitim seviyesi yükseldikçe, bu grupta bulunan öğrenci oranı düşmektedir.

Üst başarı grubundaki öğrencilerin % 50' sinin babası lise ve üstü öğrenim düzeyindedir. Ayrıca babası lise mezunu olan öğrencilerin % 60 ' nın ve üniversite mezunu olanların % 60'ının üst başarı grubunda olması dikkat çekicidir.

Babanın eğitim seviyesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05'lik önem derecesine göre manidardır. Bu iki değişken birbirinden bağımsız değildir.

Babanın eğitim durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasında ilişki vardır.

TABLO 3

4.1.3.Annenin eğitim durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Annelerin eğitim durumu nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı Durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—2.49	Toplam
Okur değil	yazar		5 % 41.7 % 10.4	7 % 58.3 % 14.6	12 % 100 % 8.3
İlkokul Mezunu		21 % 27.6 % 43.8	25 % 32.5 % 52.1	30 % 39.5 % 62.5	76 % 100 % 52.8
Ortaokul mezunu		13 %41.9 % 27.1	10 % 32.3 %20.8	8 %25.8 %16.7	31 %100 %21.5
Lise mezunu		8 % 50 %16.7	5 % 31.3 % 10.4	3 %18.8 % 6.3	16 % 100 %11.1
Üniversite mezunu		6 % 66.7 %12.5	3 %33.3 % 6.3		9 % 100 % 6.3
Toplam		48 %33.3 %100	48 % 33.3 % 100	48 %33.3 %100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 17.706

S.D. = 8

P < 0.05 (0.024)

İlkokul mezunu olan anneler % 52.8 ile en yoğun gruptur. Bunu orta okul mezunu % 21.5 ve lise mezunu % 11.1 anneler takip etmektedir. Okuması yazması olmayan % 8.3 ve üniversite mezunu olan anneler % 6.3 ise daha az sayıdadır.

Annesi okur yazar olmayan öğrencilerden üst başarı grubunda öğrenci bulunmamaktadır. Bu gruptaki öğrenci dağılımı orta başarı grubunda % 41.7, alt başarı grubunda % 58.3 oranındadır.

Okur yazar olmayan ve ilkokul mezunu olan anneleri olan öğrencilerin sayıları, üst başarı grubundan alta doğru artmaktadır. Ortaokul, lise ve üniversite mezunlarında bunun tersi bir durum gözlenmektedir. Bu gruplarda üst başarı grubundan alt başarı grubuna doğru öğrenci sayısında azalma görülmektedir.

Kasatura'nın (1998) yaptığı araştırmada , annelerin eğitim gördüğü süreye bağlı olarak öğrenci başarısının yükseldiğini ortaya koymuştur. Başarılı öğrenci annelerinin öğrenim düzeyleri, başarısız öğrenci annelerine göre yüksektir.

Tablo 3'teki verilere göre annenin eğitim durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Bu iki değişken bağımsız değildir, aralarında ilişki vardır.

4.1.4. Baba meslekleri ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Babanızın mesleği nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—2.49	Toplam
Çiftçi		10 % 27.8 % 20.8	12 % 33.3 % 25	14 % 38.9 % 29.2	36 % 100 % 25
İşçi		10 % 28.6 % 20.8	14 % 40 % 29.2	11 % 31.4 % 22.9	35 % 100 % 24.3
Memur		11 % 52.4 % 22.9	5 % 23.8 % 10.4	5 % 23.8 % 10.4	21 % 100 % 14.6
Esnaf		8 % 23.5 % 16.7	14 % 41.2 % 29.2	12 % 35.3 % 25	34 % 100 % 23.6
Serbest meslek		3 % 50 % 6.3	1 % 16.7 % 2.1	2 % 33.2 % 4.2	6 % 100 % 4.2
Emekli		2 % 28.6 % 4.2	1 % 14.3 % 2.1	4 % 57.1 % 8.3	7 % 100 % 4.9
Tüccar		3 % 100 % 6.3			3 % 100 % 2.1
Diğer		1 % 50 % 2.1	1 % 50 % 2.1		2 % 100 % 1.4
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 16.485

S.D. = 14

P > 0.05 (0.285)

Baba mesleği çiftçi olan öğrencilerin % 27.8' i üst başarı grubunda, % 33.3 orta başarı grubunda, % 38.9 alt başarı grubunda olduğu görülmektedir.

İşçi çocuklarının oranı ile baba mesleği çiftçi olan öğrencilere yakındır. Babası işçi olan öğrencilerin dağılımı, üst başarı grubunda % 28.6, orta başarı grubunda % 40, alt başarı grubunda % 31.4'tür.

Babası memur olan öğrencilerin % 52.4'ü üst başarı grubunda, diğer yarısı da orta ve alt başarı grubuna eşit olarak dağılmıştır. Esnaf grubu tüm babalar içinde % 23.6 ile yoğun bir gruptur. Bu öğrenciler % 23.5 üst başarı grubu, % 41.2 orta başarı grubu, %35.3 de alt başarı grubuna dağılmıştır.

Tablodaki verilere göre baba meslekleri ile öğrencilerin okul başarıları arasında 0.05 önem derecesinde manidar değildir. İki değişken arasında ilişki yoktur. Kasaturanın(1998) yaptığı araştırmada ise baba mesleği ile okul başarıları arasında önemli bir ilişki bulunmuştur.

TABLO 5

4.1.5. Anne meslekleri ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Annenizin mesleği nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—2.49	Toplam
Ev hanımı		29 % 31.9 % 60.4	27 % 29.7 % 56.3	35 % 38.5 % 79.2	91 % 100 % 62.3
İşçi		2 % 40 % 4.2		3 % 60 % 6.3	5 % 100 %3.5
Memur		13 % 65 % 27.1	5 % 25 %10.4	2 % 10 % 4.2	20 % 100 % 13.9
Çiftçi		2 %10.5 % 4.2	9 % 47.4 % 18.8	8 %42.1 % 16.7	19 % 100 % 13.2
Diğer		2 % 22.2 % 4.2	7 % 77.8 % 14.6		9 % 100 %6.3
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 26.836

S.D. = 8

P < 0.05 (0.001)

Öğrencilerin çoğunluğu olan % 62 sinin annesi ev hanımıdır. Bunu sırayla memur olan anneler % 14 , çiftçi olan anneler %13, işçi olan anneler, % 3 ile takip etmektedir.

Üst başarı grubunda annesi memur olan öğrencilerin oranının % 65 olması ve diğer başarı gruplarına doğru azaldığı dikkati çekmektedir. Annesi çiftçi olan öğrencilerde ise bunun tersi bir durum görülmektedir. Üst grup % 10, orta grup %47, alt grup % 42. 5.tablodaki verilere göre öğrenci annelerinin çoğunluğu % 62 çalışmayan ev hanımıdır.

Alt başarı grubunda annesi ev hanımı olan öğrenci sayısı % 73 diğer gruplara göre daha fazladır.

Annenin mesleği ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. İki değişken birbirinden bağımsız değildir. Anne mesleği ile öğrencilerin okul başarılarını etkilemektedir.

TABLO 6

4.1.6. Evde yaşayan kişi sayısı ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Evinizde varsa yakınlarınız dahil kaç kişi yaşıyorsunuz?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—249	Toplam
İki kişi		1 % 100 % 2.1			1 % 100 %0.7
Üç kişi		3 % 100 % 6.3			3 % 100 % 2.1
Dört kişi		16 % 45.7 % 33.3	14 % 40 % 29.2	5 % 14.3 % 10.4	35 % 100 % 24.3
Beş kişi		21 % 39.6 % 43.8	12 % 22.6 % 25.0	20 % 37.7 % 41.7	53 % 100 % 36.8
Altı kişi		5 %23.8 % 10.4	7 % 33.3 %14.6	9 %42.9 % 18.8	21 % 100 % 14.6
Yedi veya daha fazla		2 % 6.5 % 4.2	15 %48.4 % 31.3	14 % 45.2 % 29.2	31 % 100 % 21.5
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 27.912

S.D. = 10

P < 0.05 (0.002)

Evinde dört kişi ile yaşayan öğrenciler 5 24.3, beş kişi ile yaşayan öğrenciler % 36.8, altı kişinin yaşadığı evde kalan öğrenciler % 14.6, yedi veya daha fazla kişi ile yaşayan öğrencilerin % 21.5 olduğu tabloda görülmektedir.

İki ve üç kişinin yaşadığı evlerde kalan öğrencilerin tamamı üst başarı grubunda yer almaktadır. Üst başarı grubunda , evinde dört kişi ile kalanların oranı % 33.3 , beş kişi olanlar % 43.8, altı kişi olanlar % 10.4, yedi veya daha fazla kişi ile kalan öğrenciler ise % 4.2 dir.

Evde yaşayan kişi sayısı arttıkça üst başarı grubundaki öğrenci sayısında azalma olmaktadır. Orta ve alt başarı grubu öğrenci sayısında ise artış olduğu görülmektedir. Hane halkının sayısı azaldıkça üst başarı grubundaki öğrenci sayısının arttığı görülmektedir.

Evde yaşayan kişi sayısı ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Bu iki değişken birbirinden bağımsız değildir. Öğrencilerin yaşadığı evin nüfusu, okul başarılarına etki etmektedir.

TABLO 7

4.1.7. Büyük kardeşlerin eğitim durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Varsa büyük kardeşinizin eğitim durumu nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—2.49	Toplam
Okur değil	yazar			3 % 100 % 9.1	3 % 100 % 3.2
İlkokul mezunu		8 % 25.8 % 28.6	10 % 32.3 % 31.3	13 % 41.9 % 39.4	31 % 100 % 33.3
Orta okul mezunu		9 % 21.4 % 32.1	16 % 38.1 % 50.0	17 % 40.5 % 51.5	42 % 100 % 45.2
Lise ve üniversite mezunu		11 % 64.7 % 39.3	6 % 35.3 % 18.8		17 % 100 % 18.3
Toplam		28 % 30.1 % 100	32 % 34.4 % 100	33 %35.5 % 100	93 % 100 % 100

Ki kare değeri = 20.357

S.D. = 6

P < 0.05 (0.002)

Araştırma alanındaki öğrencilerin büyük kardeşlerinin eğitim durumu, % 3 okur yazar değil, % 33 ilkokul mezunu, % 45 ortaokul mezunu, % 18'de lise veya üniversite mezunudur.

Eğitim seviyesi yükseldikçe üst başarı grubunda bulunan öğrenci sayısının arttığı görülmektedir. Yine bu grupta kardeşi okur yazar olmayan öğrenci yoktur.

Alt başarı grubu öğrencilerinin kardeşlerinin eğitimden daha az yararlandığı görülmektedir. Bu grupta ortaokul mezunu % 45, ilkokul mezunu % 33, okuyazar olmayan kardeşlerin oranının % 9 olduğu görülmektedir. Lise veya üniversite mezunu kardeşi olan öğrencilerden alt başarı grubunda olan yoktur.

Büyük kardeşlerin eğitim durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Bu iki değişken birbirinden bağımsız değildir. Kardeşlerin eğitim durumu öğrencilerin okul başarılarını etkilemektedir. Öğrencilerin etrafında onlara örnek olabilecek insanlar olması ve gerektiğinde onlardan yardım alabilmeleri , okulda başarılarının artmasını sağlamaktadır.

TABLO 8

4.1.8. Öğrencilerin kendilerine ait bir çalışma odalarının olması ile okul başarıları arasındaki ilişki;

Kendinize ait bir çalışma odası var mı?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—2.49	Toplam
Evet		37	13	9	59
		% 62.7	% 22.0	% 15.3	% 100
		% 77.1	% 27.1	% 18.8	% 41.0
Hayır		11	35	39	85
		% 12.9	% 41.2	% 45.9	% 100
		% 22.9	% 72.9	% 81.3	% 59.0
Toplam		48	48	48	144
		% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
		% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 39.510

S.D. = 2

P < 0.05 (0.000)

Kendi çalışma odası olan öğrencilerin % 41 , çalışma odası olmayan öğrencilerin % 59 olduğu tabloda görülmektedir. Çalışma odası olan öğrencilerin % 62.7'si üst başarı grubunda, % 22' si orta başarı grubunda % 15.3' ü de alt başarı grubunda bulunmaktadır.

Çalışma odası olmayan öğrencilerin % 12.9' u üst başarı grubunda, % 41.2' si orta başarı grubunda, % 45.9' da alt başarı grubunda yer almaktadır.

Üst başarı grubunda çalışma odası olan öğrenciler % 77.1, çalışma odası olmayanlar % 22.9' dur. Orta başarı grubunda odası olan öğrencilerin oranı % 27.1, odası olmayan öğrenciler % 72.9, alt başarı grubunda çalışma odası olan öğrenciler % 18.8, olmayan öğrencilerin % 81.3 olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin kendilerine ait çalışma odalarının olması ile okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. İki değişken birbirinden bağımsız değildir.

Kendi çalışma odası olan öğrencilerin, üst başarı grubunda daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ders çalışırken dikkatlerinin dağılmaması, çalışılan ortamda konuşulmaması, televizyon, teyp, radyo gibi araçların bulunduğu yerlerde bulunmaması gerekir. Okul araçlarını ve diğer kaynaklarını düzenli bir şekilde koyabileceği bir odanın olması, onların düzenli çalışma alışkanlığı kazanmalarını sağlayabilir. Bu faktörler öğrencilerin okul başarısını artırmaktadır.

Çalışma, sadece ve sadece çalışma odasında yapılır. Ne tür olursa olsun, çalışma sandalyede oturarak, çalışma masası başında yapılır. Eğer imkanı varsa çalışma odası özel olarak döşenmeli ve ışık masaya karşıdan gelecek şekilde yerleştirilmelidir (Baltaş,90:153).

TABLO 9

4.1.9. Günlük harçlıklar ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Ailenizden yeterli harçlık alabiliyor musunuz?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50—5.00	Orta grup 2.50—3.49	Alt grup 0—2.49	Toplam
Evet		44 % 38.3 % 91.7	39 % 33.9 % 81.3	32 % 27.8 % 66.7	115 % 100 % 79.9
Kısmen		3 % 16.7 % 6.3	6 % 33.3 % 12.5	9 % 50 % 18.8	18 % 100 5 76
Hayır		1 % 9.1 % 2.1	3 % 27.3 % 6.3	7 %63.6 % 14.6	11 % 100 % 7.6
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 9.987

S.D = 4

P < 0.05 (0.041)

Öğrencilerin % 80' nin düzenli olarak günlük harçlık aldığı görülmektedir. Ara sıra alan öğrenciler % 12.5, yeterli günlük harçlık alamayan öğrenciler ise % 7.6'dır.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 21.7'si harçlıklarını yeterli bulmakta, % 6.3' ü kısmen yeterli bulmakta, % 2.1' i ise yeterli harçlık almamaktadır. Orta başarı grubunda harçlığı yeterli olanlar % 81.3, kısmen yeterli olanlar % 12.5, yeterli olmayanlar ise % 6.3'tür.

Üst ve orta başarı gruplarında yeterli harçlık alma oranı, alt başarı grubuna göre daha fazladır.

Öğrencilerin okulda başarılı olabilmesi birçok faktöre bağlıdır. Öğrencilere verilen harçlıklarda bunlardan birisidir. Öğrencinin başarılı olabilmesi için, önce onun ihtiyaçları karşılanmalıdır.

Günlük harçlıklar ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Öğrencilerin yeterli harçlık alabilmeleri , okul başarı durumunu etkilemektedir.

4.2. AİLENİN EĞİTİME YAKLAŞIMI İLE İLGİLİ FAKTÖRLER

Öğrencilerin okul başarılarının yükseltilmesinde ailelerin veli toplantılarına katılmaları, öğretmenlerle görüşmeleri, derslerdeki başarı durumları ailenin eğitime yaklaşımını göstermektedir.

Ailelerin evde çocuklara örnek olacak şekilde okuma faaliyetlerinde bulunmaları, uygun çalışma ortamları hazırlamaları, çocukların ödevleriyle ilgilenmeleri, okul ihtiyaçlarının zamanında karşılanması ailelerin eğitime olan yaklaşımını göstermektedir.

TABLO 10

4.2.1. Öğrencilerin ilköğretim sonrası gitmek istediği okul ile başarı durumu arasındaki ilişki;

İlköğretimden sonra gitmek istediğiniz okul türü nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 — 5.00	Orta grup 2.50 — 3.49	Alt grup 0 — 2.49	Toplam
İstemiyorum		1	2	8	11
		% 9.1 % 2.1	% 18.2 % 4.2	% 72.7 % 16.7	% 100 % 7.6
Lise		33	25	18	76
		% 43.4 % 68.8	% 32.9 % 52.1	% 23.7 % 37.5	% 100 % 52.8
Meslek lisesi		14	21	22	57
		5 24.6 % 29.2	% 36.8 % 43.8	% 38.6 % 45.8	% 100 % 39.6
Toplam		48	48	48	144
		% 33.3 % 100	% 33.3 5 100	% 33.3 % 100	5 100 % 100

Ki kare değeri = 14.266

S.D. = 4

P < 0.05 (0.006)

İlköğretim sonrası öğrencilerin gitmek istedikleri okul türü, ağırlıklı olarak % 52.8 ile lisedir. Bunu % 39.6 ile meslek liseleri takip etmektedir. Öğrencilerin % 76'sı da okula devam etmeyi düşünmemektedir. Okula devam etmeyi düşünmeyen öğrencilerin % 72.7'si alt başarı grubunda, % 18.2'si orta başarı grubunda, % 9.1'i de üst başarı grubunda yer almaktadır.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 68.8'i ilköğretim sonrası liseye devam etmeyi istemekte, % 29.2'si meslek liselerini tercih etmektedir. Orta başarı grubu öğrencilerinin % 52.1'i lise, % 43.8'i meslek liselerini düşünmektedir. Alt başarı grubunda okula devam etmek istemeyen öğrenci oranını, diğer başarı gruplarına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Alt başarı grubunda liseye gitmek isteyenler % 37.5, meslek liselerinin ise % 45.8 olduğu görülmektedir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin meslek liselerini düşünmeleri, askeri okullar vb. iş imkanı olan okullara yönelme olarak veya ilgi alanı olarak düşünülebilir. Fakat orta ve alt başarı grubunda liseye olan ilginin fazla olduğu dikkati çekmektedir. İlköğretim okullarında öğrenciler, üst öğrenimleri için başarı durumlarına göre yönlendirilmelidir.

İlköğretimden sonra devam etmek istenen okul türü ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir. Okul başarı durumu, gidilecek okul türünü etkilemektedir.

TABLO 11

4.2.2. Ailelerin göndermek istediği okul türü ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Ailenizin göndermek istediği okul türü nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam

Göndermek istemiyor	3 % 12.5 % 6.3	9 % 37.5 % 18.8	12 % 50 % 26	24 % 100 % 16.7
Lise	25 % 39.7 % 52.1	24 % 38.1 % 50	14 % 22.2 % 29.2	63 % 100 % 43.8
Meslek lisesi	20 % 35.1 % 41.7	15 % 26.3 % 31.3	22 % 38.6 % 45.8	57 % 100 % 39.6
Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 10.142

S.D. = 4

P < 0.05 (0.038)

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinden % 16.7'si çocuklarını bir üst öğrenime göndermek istememektedir. Çocukları için liseyi düşünen aileler % 43.8, meslek lisesine göndermeyi düşünenlerin ise % 39.6 olduğu görülmektedir.

Üst başarı grubunda, çocuğunu bir üst öğrenim kademesine göndermek istemeyen ailelerin oranı % 6.3, liseyi düşünenler % 52.1, meslek liselerini düşünenler ise % 41.7'dir.

Orta başarı grubunda çocuklarını ilköğretim sonrası okutmak istemeyen aileler % 18.8, liseye göndermek isteyen aileler % 50, meslek lisesine göndermek isteyenler % 31.3'tür.

Alt başarı grubunda ise çocuğu için üst öğrenimi düşünmeyen ailelerin oranı daha fazladır.(% 26) Bu grupta üst öğrenim için liseyi düşünen aileler % 29.2, meslek liselerini tercih edenler ise % 45.8'dir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 68.8'i liseye devam etmeyi düşünürken, (Bkz. Tablo 10) çocuklarını liseye göndermek isteyen ailelerin oranı % 52'ye düşmektedir. Ailelerin

meslek liselerine gönderme eğilimi artmaktadır. Öğrencilerden meslek liselerini isteyenler % 29.2 iken (Bkz.Tablo 10) ailelerden meslek liselerini düşünenler % 41.7'dir. Üst başarı grubu öğrenci ailelerinin meslek liselerini tercih etmelerinin nedeni, çocuklarının iş garantisi olan okullara devam etmelerini istemeleri olabilir.

Ailelerin çocuklarını göndermek istedikleri okul türü ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir.

TABLO 12

4.2.3. Ailelerin veli toplantılarına katılması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Ailenizden veli toplantılarına katılan olur mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 –5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		35	28	21	84
		% 41.7	% 33.3	% 25.0	% 100
		% 72.1	% 58.3	% 43.8	% 58.3
		13	20	27	60

Hayır	% 21.7	% 33.3	% 45.0	% 100
	% 27.1	% 41.7	% 56.3	% 41.7
Toplam	48	48	48	144
	% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 8.400

S.D. = 2

P < 0.05 (0.015)

Ailelerin okullardaki veli toplantılarına katılma oranı % 58.3, toplantıya katılmayanlar ise % 41.7'dir. ailelerin veli toplantılarına katılımları üst gruptan diğerlerine doğru azalmakta, buna bağlı olarak katılmama oranı üstten alta doğru artmaktadır.

Üst başarı grubunda bulunan öğrencilerin velilerinin okul toplantılarına katılma oranı % 72.9 , toplantıya gelmeyenlerin % 27.1 olduğu görülmektedir.

Orta başarı grubunda veli toplantısına katılanlar % 58.3, katılmayanlar % 41.7'dir. Alt başarı grubunda toplantılara katılan veli sayısında azalma görülmektedir. Bu grupta toplantıya gelenlerin % 43.8, gelmeyenlerin % 56.2 olduğu görülmektedir.

Veli toplantılarına katılmak, öğretmen ve okul idarecileri ile işbirliği yapmak, öğrencinin durumunu takip etmek çocukların başarısının artmasını sağlayacaktır. Veliler çocuklarının ders durumlarını, problemlerini, bu toplantılarda öğretmenlerden öğrenmektedir.

Ailelerin veli toplantılarına katılması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır değişkenler birbirinden bağımsız değildir.

TABLO 13

4.2.4. Veli toplantısına katılan kişi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Veli toplantısına katılan varsa kim katılır?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Babam		16 % 47.1 % 45.7	10 % 33.3 % 37.0	4 % 13.3 % 18.2	30 % 100 % 35.7
Annem		16 % 47.1 % 45.7	10 % 29.4 % 37.0	8 % 23.5 % 36.4	34 % 100 % 40.5
Dedem		3 % 25.0	4 % 33.3	5 % 41.7	12 % 100

		% 14.8	% 22.7	% 14.3
Amcam		1 % 16.7 % 3.7	5 % 83.3 % 22.7	6 % 100 % 7.1
Diğer		2 % 100 % 7.4	.	2 % 100 % 2.4
Toplam	35 % 41.7 % 100	27 % 32.1 % 100	22 % 26.2 % 100	84 % 100 % 100

Ki kare değeri = 19.847

S.D. = 8

P < 0.05 (0.011)

Öğrencilerin ailelerinden ağırlıklı olarak babaların ve annelerin veli toplantılarına geldikleri görülmektedir. Dedeler ise % 14.3 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 45.7' sinin babası, % 45.7' sinin annesi, % 8'nin de dedesi veli toplantılarına katılmaktadır.

Orta başarı grubunda veli toplantılarında babalar % 37, anneler % 37, dedeler % 14.8 , amcalar % 3.7, diğer kişiler % 7.4 oranında yer almaktadır.

Alt başarı grubunda babaların % 18.2, annelerin % 36.4, dedelerin % 22.7, amcaların % 7.1 olduğu görülmektedir.

Ailelerin veli toplantılarına katılım oranı (% 58.3) düşüktür(Bkz .Tablo 12) . Yine de toplantıya gelenlerden üst başarı grubu öğrencilerinin anne ve babalarının yoğun olduğu görülmektedir.

Veli toplantılarına katılan kişiler ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir.

TABLO 14

4.2.5. Ailelerin toplantı haricinde okula gelmeleri ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Ailenizden veli toplantısı haricinde okula gelen olur mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		19	6	9	34
		% 55.9	% 17.6	% 26.5	% 100
Bazen		% 39.6	% 12.5	% 18.8	% 23.6
		15	18	11	44
Hayır		% 34.1	% 40.9	% 25.0	% 100
		% 31.3	% 37.5	% 22.9	% 30.6
Hayır		14	24	28	66
		% 21.2	% 36.4	% 42.4	% 100
		% 29.2	% 50.0	% 58.3	% 45.8

	48	48	48	144
Toplam	% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 14.586

S.D = 4

P < 0.05 (0.006)

Öğrenci ailelerinin veli toplantılarına katılma oranı % 58 iken, (Bkz. Tablo 12) toplantı haricinde öğretmenlerle görüşmek amacıyla okula gelen (% 23.6) veli sayısında azalma görülmektedir. Bazen gelen öğrenci velileri % 30.6, gelmeyenler ise % 45.8'dir.

Üst başarı grubunda toplantı olmadığı zamanlarda okula görüşme amacıyla gelen öğrenci velileri % 39.6, bazen gelen % 31.3, hiç okula uğramayan % 29.2'dir

Orta başarı grubunda toplantı haricinde okula gelen veliler % 12.5, bazen gelenler %37.5, gelmeyenler ise % 50.0'dir. Abg' da okula gelen veliler % 18.4, bazen gelenler % 22.9, okula uğramayanların ise % 58.3 olduğu görülmektedir.

Tablo incelendiğinde, velilerin okula olan ilgilerinin oldukça az olduğu görülmektedir. Özellikle alt ve orta başarı grubu öğrenci velilerinin okula fazla gelmedikleri görülmektedir. Velilerin toplantı haricinde okula gelmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir. Velilerin okula olan ilgisi öğrencilerin başarı durumunu etkilemektedir.

TABLO 15

4.2.6. Okulda bir problem olduğunda ailenin okula gelmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Okulda bir sorun olduğunda ailenizden okula gelen olur mu?					
Sayı	Başarı	Üst grup	Orta grup	Alt grup	Toplam
Satır	durumu	3.50 – 5.00	2.50 – 3.49	0 – 2.49	
Sütun					
		29	26	12	67

Evet	% 43.3	% 38.8	% 17.9	% 100
	% 60.4	% 54.2	% 25.0	% 46.5
Bazen	13	13	18	44
	% 29.5	% 29.5	% 40.9	% 100
Hayır	% 27.1	% 27.1	% 37.5	% 30.6
	6	9	18	33
Hayır	% 18.2	% 27.3	% 54.5	% 100
	% 12.5	% 18.8	% 37.5	% 22.9
Toplam	48	48	48	144
	% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 15.600

S.D. = 4

P < 0.05 (0.004)

Öğrencileri ilgilendiren bir problem olduğunda velilerin okula gelme oranı % 46.5, bazen gelme oranı % 30.6, okula gelmeyenler % 22.9'dur. Ailelerin okullardaki veli toplantılarına katılma yüzdesi % 58.3 (Bkz. Tablo 12) iken problem durumunda bazen gelenlerle birlikte % 77'yi bulmaktadır.

Üst başarı grubunda problem durumunda velilerin % 60.4' okula gelmekte, % 27.1' i bazen gelmekte, 12.5' i de okula gelmemektedir. Orta başarı grubunda velilerin % 54.2'si okula gelmekte, % 27.1'i bazen , % 18.8' ise okula gelmeyen velilerden oluşmaktadır.

Alt başarı grubunda veli toplantısına katılma oranı % 43.8 (Bkz. Tablo 12) iken, problem durumunda okula bazen gelenlerle birlikte % 62.5'inin okula geldiği görülmektedir.

Velilerin bir problem durumunda okula gelmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 16

4.2.7. Velilerin çocukların bütün öğretmenlerini tanınması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Veliniz bütün öğretmenlerinizi tanıyor mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		15 % 65.2 % 31.3	4 % 17.4 % 8.3	4 % 17.4 % 8.3	23 % 100 % 16.0
Hayır		33 % 27.3 % 68.8	44 % 36.4 % 91.7	44 % 36.4 % 91.7	121 % 100 % 84.0
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 12.522

S.D.= 2

P < 0.05 (0.002)

Velilerden öğrencilerin bütün derslerine giren öğretmenleri tanıyanlar % 16, tanımayanlar ise % 84'tür.

Üst başarı grubunda velilerin öğretmenleri tanıma oranı % 31.3, tanımayanların oranı % 68.8'dir. Orta başarı grubunda soruya olumlu cevap verenler % 8.3, olumsuz cevap verenler % 91.7'dir. Alt başarı grubunda öğretmenleri tanıyan veliler % 8.3, tanımayanların ise % 91.7 olduğu görülmektedir.

Tablo 16'deki verilerde velilerin çocuklarının derslerine giren öğretmenleri tanımadıkları görülmektedir. Öğretmenleri tanıyan velilerin en fazla olduğu grup üst başarı grubudur. Üst başarı grubunda bulunan öğrencilerin içinde buldukları durumdan etkilenmedikleri görülmektedir. Orta başarı grubu ve Alt başarı grubundaki öğrenci velileri, çocuklarının başarı durumunu değiştirebilmek için, öğretmenlerle birebir görüşme yapmalıdır.

Velilerin öğrencilerin derslerine giren bütün öğretmenleri tanıması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir.

TABLO 17

4.2.8. Aile tarafından, öğrencinin okulda yaptıklarının her akşam sorulması durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Okulda yaptıklarınız her akşam sorulur mu ?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		23	12	1	36
		% 63.9	% 33.3	% 2.8	% 100
		% 47.9	% 25	% 2.1	% 25
Bazen		20	19	17	56
		% 35.7	% 33.9	% 30.4	% 100
		% 41.7	% 39.6	% 35.4	% 38.9
		5	17	30	52

Hayır	% 9.6	% 32.7	% 57.7	% 100
	% 10.4	% 35.4	% 62.5	% 36.1
Toplam	48	48	48	144
	% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 38.455

S.D. = 4

P < 0.05 (0.000)

Ailelerden çocuklarına akşamları okulla ilgili yaptıklarını soranlar % 25, bazen soranlar % 38.9, okulla ilgili konuşulmayan aileler ise 36.1'dir.

Üst başarı grubunda velilerin % 47.9'u her akşam çocuklarıyla okulla ilgili konuşmakta, % 41.7'si bazen konuşmakta, % 10.4'ü de okul hakkında konuşulmamaktadır.

Orta başarı grubu öğrencilerinin evinde o gün okulda yaptıkları hakkında konuşanlar % 25, bazen konuşanlar % 39.6, konuşmayanlar % 35.4'tür.

Alt başarı grubunda çocuklarla okulda yaptıklarını konuşanlar % 2.1, bazen konuşanlar % 35.4, okul hakkında konuşmayan veliler ise % 62.5 olduğu görülmektedir.

Çocuklarla, ailenin birlikte olduğu zamanlarda, okulda yaptıkları işlerle ilgili konuşarak onların yaptıklarının da önemli olduğu düşüncesi kazandırılabilir. Okulda yaptıkları günlük olarak konuşulan ailelerin çocuklarının, okul başarılarının yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin okulda yaptıklarının günlük olarak sorulması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir.

TABLO 18

4.2.9. Öğrencilerin derslerine evde yardım edilmesi ile okul başarıları arasındaki ilişki;

Evde derslerinize yardım edilir mi?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 .-- 2.49	Toplam
Evet		15 % 50 % 31.3	11 % 36.7 % 22.9	4 % 13.3 % 8.3	30 % 100 % 20.8
Bazen		20 % 42.6 % 41.7	14 % 29.8 % 29.2	13 % 27.7 % 27.1	47 % 100 % 32.6
Hayır		13 % 19.4 % 27.1	23 % 34.3 % 47.9	31 % 46.3 % 64.6	67 % 100 % 46.5
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 15.313

S.D. = 4

P < 0.05 (0.004)

Evde çocuklarının derslerine yardım eden aileler % 20.8, bazen yardım edenler % 32.6, yardım etmeyen veya edemeyen aileler ise % 46.5'tir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 31.3'nün derslerine evde yardım edilmektedir .% 41.7'sine ise bazen yardım edilmektedir. % 27.1'i ailelerinden yardım alamamaktadır. Orta başarı grubundaki öğrencilerinin % 22.9' u evde yardım almakta, bazen yardım edilen % 29.2, yardım edilmeyen % 47.9'dur. Alt başarı grubunda yardım alanlar % 8.3, bazen, % 27.1, yardım alamayanlar % 64.6'dır.

Aileleri tarafından kendilerine en çok yardım edilen grup üst başarı grubu, en az yardım edilen, alt başarı grubu öğrencileridir. Tabloda, alt gruba doğru öğrencilere yardımın azaldığı, üst gruba doğru da yardım edilenlerin arttığı görülmektedir.

Öğrencilerin derslerine evde yardım edilmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 19

4.2.10. Evde derslere yardım eden kişiler ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Cevabınız evet ise kim yardım eder?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Babam		11 % 61.1 % 33.3	3 % 16.7 % 11.5	4 % 22.2 % 22.2	18 % 100 % 23.6
Annem		7 % 41.2 % 21.2	7 % 41.2 % 26.9	3 % 17.6 % 16.7	17 % 100 % 24.1
Abim – ablam		13 % 32.5 % 39.4	16 % 40 % 61.5	11 % 27.5 % 61.1	40 % 100 % 51.9
Diğer		2 % 100 % 6.1			2 % 100 % 2.6

	33	26	18	77
Toplam	% 42.9	% 33.8	% 23.4	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 7.914 S.D. = 6 P > 0.05 (0.244)

Öğrencilerin derslerine evde yardım edenlerin % 23.4'ü babalar, % 22.1'i anneler, % 51.9 abi – ablalar olduğu görülmektedir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin derslerine yardım eden babalar % 33.3, anneler % 21.2, abi – ablalar % 39.4, diğer % 6.1'dir. Orta başarı grubunda babalar % 11.5, anneler % 26.9, abi – ablalar % 61.5'tir. Alt başarı grubunda ise babaların oranı % 22.5, annelerin % 16.7, kardeşlerine derslerinde yardım eden abi – ablaların oranının % 61.1 olduğu görülmektedir

Bütün gruplarda anne ve babaların çocuklarına fazla zaman ayırmadıkları , onların dersleriyle ilgilenmedikleri görülmektedir. Bu durumun anne babaların eğitim seviyesinin yetersizliğinden yada iş yoğunluğundan kaynaklandığı düşünülebilir. Büyük kardeşlerin eğitimlerinin devam etmesi veya eğitim kurumlarından yeni ayrılmış olmaları, kardeşlerine yardım edenler içindeki oranlarının fazla olmasının nedeni olarak düşünülebilir.

Evde derslere yardım eden kişiler ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidar bulunmamıştır. İki değişken birbirinden bağımsızdır.

TABLO 20

4.2.11. Yapılan ödevlerin aile tarafından kontrol edilmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Yaptığımız ödevler aileniz tarafından kontrol edilir mi?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
	Evet	6 % 54.6 % 12.5	3 % 27.3 % 6.3	2 % 18.2 % 4.2	11 % 100 % 7.6
	Bazen	25 % 43.1 % 52.1	24 % 41.4 % 50	9 % 15.5 % 18.8	58 % 100 % 40.3
	Hayır	17 % 22.7 % 35.4	21 % 28.0 % 43.8	37 % 49.3 % 77.1	75 % 100 % 52.1
	Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 19.634

S.D. = 4

P < 0.05 (0.001)

Ailelerden çocuklarının ödevlerini kontrol edenler % 7.6, bazen kontrol edenler % 40.3, kontrol etmeyenler ise % 52.1'dir.

Üst başarı grubunda ödev kontrolü yapan aileler % 12.5, bazen kontrol edenler % 52.1, kontrol etmeyenler % 35.4'tür. Orta başarı grubunda ödev kontrolü % 6.3, bazen kontrol edenler % 50, ödevleri kontrol etmeyenler % 43.8'dir. Alt başarı grubunda ki öğrenci

ailelerinden ödev kontrolü yapanların % 4.2, bazen kontrol edenlerin % 18.8, kontrol etmeyenlerin % 77.1 olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin evde yaptıkları çalışmaların, ev ödevlerinin, sonraki gün için yapılan hazırlıkların, evdekiler tarafından sıklıkla kontrol edilmediği, öğrencinin kendi kendine bırakıldığı görülmektedir. Üst başarı grubu ve orta başarı grubunda çocukların çalışmalarına ara sıra bakanların ise % 50 civarında olduğu görülmektedir. Evde ödev kontrolü yapmayanların % 52.1 olduğu belirtilmiştir. Aileler çocuklarının ödevlerini kontrol ettikleri takdirde, okul başarı durumunda değişme görülebilir.

Çocukların yaptığı ödevlerin aileler tarafından kontrol edilmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Bu iki değişken arasında ilişki vardır.

TABLO 21

4.2.12. Evde kitaplığın bulunması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Evinizde dersleriniz için yararlanabileceğiniz kitaplık var mı?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 –3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		28 % 50 % 58.3	17 % 30.4 % 35.4	11 % 19.6 % 22.9	56 % 100 % 38.9
Hayır		20 % 22.7 %41.7	31 % 35.2 % 64.6	37 % 42.0 % 77.1	88 % 100 % 61.1
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 13.032

S.D. = 2

P < 0.05 (0.001)

Evinde kitaplık bulunan öğrenciler % 38.9, kitaplığı olmayanlar % 61.1'dir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 58.3'nün evinde yararlanabileceği bir kitaplık vardır. Kitaplığı olmayanlar % 41.7'dir. orta başarı grubunda kitaplığı olan öğrenciler % 35.4, olmayanlar % 64.6'dır. Alt başarı grubunda kitaplığı olanları % 22.9, olmayanların % 77.1 olduğu görülmektedir.

Evinde kitaplığı olan öğrenciler, derslere hazırlanırken farklı kaynaklardan yararlanma imkanına sahiptir. Sadece ders kitapları ile sınırlı olarak ders işlenen okullarımızdaki öğrencilerin kitaplığının olması, okul başarısını artıracak bir faktördür.

Öğrencilerin evinde kitaplık bulunması ile okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 22

4.2.13. Evde ders kitabı dışında gazete, dergi, kitap okunması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Evinizde ders kitabından başka kitap, gazete, dergi okunur mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		23	15	6	44
		% 52.3	% 34.1	% 13.6	% 100
Bazen		% 47.9	% 31.3	% 12.5	% 30.6
		19	17	11	47
Hayır		% 40.4	% 36.2	% 23.4	% 100
		% 39.6	% 35.4	% 22.9	% 32.6
Toplam		6	16	31	53
		% 11.3	% 30.2	% 58.5	% 100
		% 12.5	% 33.3	% 64.6	% 36.8
		48	48	48	144
		% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
		% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 30.001

S.D = 4

P < 0.05 (0.000)

Evinde, aile üyeleri tarafından ders kitapları dışında kitap, gazete, dergi gibi materyallerin okunduğu aileler % 30.6, bu faaliyetlerin bazen yapıldığı aileler % 32.6, evinde kitap okunmayan öğrenci ailelerinin ise % 36.8 olduğu görülmektedir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 47.9'nun evinde okuma faaliyeti olmakta % 39.6'sında bazen, % 12.5 de ise herhangi bir okuma faaliyeti görülmemektedir.

Orta başarı grubu öğrencilerinin ailelerinde kitap, gazete, dergi vb. araçları okuyanlar % 31.3, bazen okuyanlar % 35.4, bu okuma araçlarının okunmadığı aileler ise % 33.3'tür. Alt başarı grubu öğrencilerinin evlerinde kitap, dergi vb. materyallerin okunduğu aileler % 12.5, bazen okuyanlar % 22.9, okumayanlar ise % 64.6'dır.

Evinde devamlı ve bazen kitap dergi vb. araçların okunduğu öğrenciler, üst ve orta başarı gruplarında yer almaktadır. Bu tür araçların okunmadığı öğrenci aileleri ise, üst gruptan alt gruba doğru artmaktadır.

Öğrencilerin evlerinde kitap, gazete, dergi vb. materyallerin okunması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler birbirinden bağımsız değildir. Evlerde aile üyelerinin okuma faaliyetinde bulunması, öğrencilerin okul başarılarını olumlu etkilemektedir.

TABLO 23

4.2.14. Okul araç – gereçlerinin zamanında alınması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Aileniz okul araç – gereçlerini zamanında alır mı?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
	Evet	45 % 39.5 % 93.8	42 % 36.8 % 87.5	27 % 23.7 % 56.3	114 % 100 % 79.2
	Kısmen	3 % 11.1 % 6.3	4 % 14.8 % 8.3	20 % 74.1 % 41.7	27 % 100 % 18.8
	Hayır		2 % 66.7 % 4.2	1 % 33.3 % 2.1	3 % 100 % 2.1
	Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 27.117

S.D. = 4

P < 0.05 (0.000)

Öğrencilerin okul ihtiyaçlarını ve ders araç – gereçlerini zamanında alan veliler % 79.2, ihtiyaçları kısmen alabilen veliler % 18.8, almayanlar ise % 2.1'dir.

Bütün başarı gruplarında, ailelerin çocukların okul ihtiyaçlarını zamanında aldıkları veya kısmen aldıkları görülmektedir. Ders araç gereçleri öğrencilerin yıl boyunca yararlanacağı araçlardır. Bu araçların ve diğer okul ihtiyaçlarının zamanında alınması, öğrencinin derse ilgisini sağlamakla birlikte, onun arkadaşları içinde zor durumda kalmaktan kurtaracaktır.

Okul ihtiyaçları üst başarı grubunun % 93.8’de, orta başarı grubunun % 87.5’de, alt başarı grubunun % 56.3’de zamanında alınmaktadır.

Ailelerin okul araç – gereçlerini zamanında almaları ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 24

4.2.15. Ders çalışılan odada televizyon seyredilmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Ders çalışırken bulunduğunuz odada televizyon seyredilir mi?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		10	16	27	53
		% 18.9	% 30.2	% 50.9	% 100
		% 20.8	% 33.3	% 56.3	% 36.8
Bazen		20	15	13	48
		% 41.7	% 31.3	% 27.1	% 100
		% 41.7	% 31.3	% 27.1	% 29.9
Hayır		18	17	8	43
		% 41.9	% 39.5	% 18.6	% 100
		% 37.5	% 35.4	% 16.7	% 29.9
Toplam		48	48	48	144
		% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
		% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 14.273

S.D = 4

P < 0.05 (0.006)

Öğrencilerin bulunduğu odada televizyon seyreden aileler % 36.8, bazen seyreden aileler % 33.3, televizyon seyretmeyen aileler ise % 29.9’dur.

Üst başarı grubu öğrencilerinin ders çalıştığı odada televizyon seyredilme oranı % 20.8, bazen seyreden aileler % 41.7, seyretmeyenler % 37.5'tir. Orta başarı grubunda çalışılan odada t.v seyredilen aileler % 33.3, bazen % 31.3, seyretmeyenler % 35.4'tür. Alt başarı grubunda çalışılan odada t.v seyretme oranı % 56.3, bazen % 27.1, televizyon açmayanların % 16.7 olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ders çalıştığı ortamın sessiz sakin olması gerekir. Çalışılan ortamda öğrencinin dikkatini çekecek bir faaliyette bulunmamak gerekir. Evde bulunanların yüksek sesle konuşmaları, odada bulunan çocuklar, çalışır durumdaki t.v , radyo gibi araçlar, öğrencilerin dikkatlerinin dağılmasına neden olabilir.

“Öğrenmenin ön şartlarından bir diğeri de dikkattir. Öğrenmek için gerekli olan biyo - kimyasal düzenleme aynı anda bir faaliyete yönelindiği takdirde gerçekleşebilir. Aynı anda gazete veya dergi okuyabilir ve müzik dinleyebilirsiniz. Ancak ders çalışmak için gerekli olan dikkatin müzikle bölüşüldüğü durumlarda, ders çalışmak için ayrılan zamandan yeterince yararlanmak mümkün olmamaktadır (Baltaş, 90:155).

Öğrencilerin ders çalıştığı odada televizyon seyredilmesi ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 25

4.2.16. Öğrencinin dersi varken aile gezmelerine gidilmesi ile okul başarıları arasındaki ilişki;

Ders yapmanız gerekirken aile gezmelerine gidilir mi?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
	Evet	10 % 25 % 20.8	11 % 27.5 % 22.9	19 % 47.5 % 39.6	40 % 100 % 27.8
	Bazen	13 % 23.2 % 27.1	23 % 41.1 % 47.9	20 % 35.7 % 41.7	56 % 100 % 38.9
	Hayır	25 % 52.1 % 52.1	14 % 29.2 % 29.2	9 % 18.8 % 18.8	48 % 100 % 33.3
	Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 14.846

S.D = 4

P < 0.05 (0.005)

Üst başarı grubu öğrencilerinin ailelerinden, çocukların dersleri varken aile gezmelerine gidenler % 20.8, bazen gidenler % 27.1, gitmeyenler ise % 52.1'dir. Orta başarı grubu öğrenci ailelerinden çocukların dersleri varken gezmeye gidenler % 22.9, bazen gidenler % 47.9, gitmeyenler % 29.2'dir. Alt başarı grubunda öğrenci ailelerinin % 27.8'i gezmeye gitmekte, % 41.7' si bazen gitmekte, % 18.8'i de geziyi iptal etmektedir.

Çocuklarının dersleri varken gezmeye giden ailelerin oranında, üst başarı grubun dan alt başarı grubuna doğru artış görülmektedir. Çocuklarının dersleri varken gezmeye gitmeyen aileler de üst başarı grubunda % 52.1 iken diğer gruplarda azaldığı görülmektedir.

Okul sonrası çocuklar zamanlarını dinlenmeye ve oynamaya ayırmaktadır. Okulla ilgili yapacağı hazırlıkları akşama bırakmaktadır. Ders çalışması, sonraki gün için hazırlık yapması gereken çocuk, ailesi ile gezmeye gittiği zaman okula hazırlıksız olarak gelmektedir.

Öğrencilerin dersleri varken aile gezmesine gidilmesi ile okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır ve birbirini etkilemektedir.

TABLO 26

4.2.17. Öğrencinin ders notlarından ailenin haberinin olması ile öğrencilerin okul başarısı arasındaki ilişki;

Derslerden aldığınız notlardan ailenizin haberi olur mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		36 % 55.4 % 75	23 % 35.4 % 47.9	6 % 9.2 % 12.5	65 % 100 % 45.1
Bazen		10 % 22.7 % 20.8	17 % 38.6 % 35.4	17 % 38.6 5 35.4	44 % 100 % 30.6
Hayır		2 % 4.7 % 4.2	8 % 22.9 % 16.7	25 % 71.4 % 52.1	35 % 100 % 24.3
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 47.520

S.D = 4

P < 0.05 (0.000)

Öğrencilerin derslerden aldığı notlardan haberi olan aileler % 45.1, bazen haberi olanlar % 30.6, haberi olmayanlar % 24.3'tür. öğrenci notlarından en fazla haberdar olan aileler

üst başarı grubu öğrencilerinin aileleridir. Notlardan haberi olmayan ailelerin çocuklarının en fazla bulunduğu grup ise alt başarı grubudur.

Üst başarı grubundaki öğrenci ailelerinin % 75'i çocuklarının ders notlarından haberdardır. % 20.8'inin bazen haberi olmakta, % 4.2'si ise notları bilmemektedir.

Orta başarı grubu öğrencilerinin % 47.9'nun ailesinin çocuğunun notlarından haberdar, % 35.4'nün bazen haberi olmakta, % 16.7'sinin ise haberi olmamaktadır.

Alt başarı grubu öğrenci ailelerinin % 12.5'i ders notlarını bilmekte, % 35.4'ü bazen haberi olmakta, % 52.1 ise notlardan haberi olmamaktadır.

Üst ve orta başarı gruplarındaki öğrenci ailelerinin çocuklarının ders notlarını takip ettikleri veya öğrencilerin ailelerine söylediği görülmektedir. Alt başarı grubunda ise ailelerin % 52.1'nin çocuğun notlarından haberi yoktur. Bu ailelerin çocuklarının durumunu takip etmedikleri görülmektedir. Ailelerin % 30.6'nın öğrencilerin ders notlarından bazen, yani çocukların söylediği kadarıyla haberdar olduğu dikkati çekmektedir.

Öğrencilerin ders notlarından ailelerin haberinin olması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem derecesine göre manidardır. Bu değişkenler birbirinden bağımsız değildir.

TABLO 27

4.2.18. Öğrenciler düşük not aldığı anda ailelerin gösterdiği tepki ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Düşük not aldığınızda ailenizin tepkisi ne olur?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Dayak		1	4	4	9
		%11.1	% 44.4	% 44.4	% 100
		% 2.1	% 8.3	% 8.3	% 6.3
Ceza		3	8	10	21
		% 14.3	% 3.81	% 47.6	% 100
		% 6.3	% 16.7	% 20.8	% 14.6
Azar işitirim		8	14	25	47
		%17	% 29.8	% 53.2	% 100
		% 16.7	% 29.2	% 52.1	% 32.6
Kimse ilgilenmez		2	10	6	18
		% 11.1	% 55.6	% 33.3	% 100
		% 4.2	% 20.8	% 12.5	% 12.5
Nedeni konuşulur		34	12	3	49
		% 69.4	% 24.5	% 6.1	% 100
		% 70.8	% 25.0	% 6.3	% 34.0
Toplam		48	48	48	144
		% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
		% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 51.680

S.D = 8

P < 0.05 (0.000)

Öğrencilerin derslerden aldığı düşük notlardan haberi olan ailelerin % 6.3'nün çocuğa dayak attığı, % 14.6'sının cezalandırdığı, % 32.6'sının çocuğu azarladığı, % 12.5'nin ilgilenmediği, % 34' de ise bu durumun nedeni konuşulmaktadır.

Üst başarı grubu öğrenci ailelerinin % 70.8'i düşük not alan çocukla bunun nedenini konuşmasına rağmen, % 16.7'sinin çocuğu azarladığı dikkati çekmektedir. Çocuk, üst

başarı grubunda olmasına rağmen azarlanması, ailenin daha yüksek bir beklentisi olduğunu göstermektedir.

Orta başarı grubu öğrencilerinin ailelerinin % 8.3'ü, düşük not alan öğrenciyi dayakla cezalandırmaktadır. Bu grupta düşük notun nedenini konuşanların % 25 olduğu ve diğer başarı gruplarına göre azaldığı görülmektedir. Çocuğa ceza veren, azarlayan ve ilgisiz kalan ailelerin dağılımı birbirine yakındır.

Alt başarı grubunda % 52.1 ile çocuğu azarlayan aileler çoğunluktadır. Bu grupta çocuğa dayak atanlar % 8.3, ceza verenler % 20.8, ilgisiz kalanlar % 12.5, konuşma yolunu seçen aileler ise % 6.3'tür.

Öğrencilerin düşük not aldığı zaman ailelerin gösterdiği tepki ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 28

4.2.19. Öğrencinin, okuldaki başarı durumuyla ailesinin ilgilenmesini istemesi ile okul başarısı arasındaki ilişki;

Okuldaki başarı durumunuzla ailenizin ilgilenmesini ister misiniz?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		37 % 38.9 % 77.1	34 % 35.8 % 70.8	24 % 25.3 % 50.0	95 % 100 % 66.0
Bazen		5 % 23.8 % 10.4	7 % 33.3 % 14.6	9 % 42.9 % 18.8	21 % 100 % 14.6
Hayır		6 % 21.4 % 12.5	7 % 25.0 % 14.6	15 % 53.6 % 31.3	28 % 100 % 19.4
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 9.283

S.D = 4

P > 0.05 (0.054)

Öğrencilerin % 66'sı ailelerinin okuldaki başarı durumlarıyla ilgilenmesini istemekte, % 14.6'sı bazen ilgi istenmekte, % 19.4'ü ise ailenin ilgilenmesini istememektedir.

Üst başarı grubu öğrencilerinden, ailelerinin okul başarılarıyla ilgilenmesini isteyenler % 77.1, bazen ilgilenilsin isteyenler % 10.4 , ilgi istemeyenler ise % 12.5'tir.

Orta başarı grubundaki öğrenciler % 70.8 ilgilenilsin, % 14.6 bazen ilgilenilsin, % 14.6'sı da aile ilgisi istememektedir. Alt başarı grubunda aile ilgisi isteyen öğrenciler % 50, bazen % 18.8, istemeyenler de % 31.3'tür.

Bütün gruplarda öğrencilerin ailelerinin , okul başarı durumlarıyla ilgilenmesini istediği görülmektedir. Aile ilgisi isteyen öğrencilerin az olduğu alt başarı grubunda, bazen ilgilenilsin isteyen öğrencilerle birlikte % 68'i bulunduğu görülmektedir. Çocukların

durumlarını, kendileriyle konuşmak, okul idaresi yada öğretmenlerle konuşarak takip etmek önemlidir. Bu davranış onlara kendilerinin değerli olduğunu ve eğitimin, yapılan işin sonucunun önemli olduğu düşüncesini kazandırabilir.

Öğrencilerin okuldaki başarı durumlarıyla ailesinin ilgilenmesini istemesi ile okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidar bulunmamıştır. Değişkenler birbirinden bağımsızdır.

TABLO 29

4.2.20. Öğrencilerin okuldaki başarı ve başarısızlıklarında aile etkisi ile okul başarıları arasındaki ilişki;

Okuldaki başarınızda ve başarısızlığınızda ailenizin etkisi var mı?				
Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet	20 % 23.8	35 % 41.7 % 72.9	29 % 34.5 % 60.4	84 % 100 % 58.3
Kısmen	12 % 41.4 % 25.0	5 % 17.2 % 10.4	12 % 41.4 5 25.0	29 % 100 % 20.1
Hayır	16 % 51.6 % 33.3	8 % 25.8 % 16.7	7 % 22.6 % 14.6	31 % 100 % 21.5
Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 12.160

S.D =4

P < 0.05 (0.016)

Öğrencilerden, okulda başarı veya başarısızlık durumunda ailelerinin etkili olduğunu düşünenler % 58.3, ailenin kısmen etkisi vardır % 20.1, ailemin etkisi yok diyen öğrenciler ise % 21.5'tir.

Üst başarı grubu öğrencilerinin % 25'i başarı durumlarında ailelerini kısmen etkili bulurken, % 33.3'ü ailenin etkisinin olmadığı görüşündedir. Orta başarı grubunda % 72.9 oranında ailenin etkisi olduğu düşünülmekte, % 16 ise aile etkisinin olmadığı düşünülmektedir. Alt başarı grubu öğrencilerinin % 60.4'ü evet ailem etkili, % 25'i kısmen etkili derken, % 14.6'sı başarı durumlarında ailesinin etkisinin olmadığını düşünmektedir.

Bu tablo, öğrencilerin okuldaki başarı ve başarısızlıklarında ailelerin etkisinin olduğu görülmektedir. Fakat üst başarı grubu öğrencilerinin % 33.3'nün başarı durumlarında ailelerinin etkisinin olmadığı düşüncesinde oldukları dikkati çekmektedir. Ailelerin yaşadığı yer, kaldığı ev, ev halkının eğitim durumu ve sayısı, ekonomik durumu vb. faktörler öğrencilerin okul başarılarını etkilemektedir.

Öğrencilerin okuldaki başarı ve başarısızlıklarında ailenin etkisinin olması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidar bulunmuştur. Değişkenler arasında ilişki vardır.

4.3. AİLENİN ÖĞRENCİYE YAKLAŞIMI İLE İLGİLİ FAKTÖRLER

Bu bölümde ailelerin evde çocuklarına karşı tutumları, çocukların sosyalleşmelerini sağlayan faktörler incelenmiştir.

Aile içindeki konuşmalar bu konuşmalara çocukların katılmaları, çocukların düşüncelerinin aile tarafından değerlendirilmesi, çocukların içinde eleştirilmeleri, ailelerin yaklaşımlarını göstermektedir.

TABLO 30

4.3.1. Ailede toplumsal olaylar, güncel konular ve haberler hakkında konuşulması ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki;

Ailenizde güncel olaylar, toplumsal konular ve haberler hakkında konuşulur mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		30 % 51.7 % 62.5	16 % 27.6 % 33.3	12 % 20.7 % 25.0	58 % 100 % 40.3
Bazen		10 % 20.0 % 20.8	24 % 48.0 % 50.0	16 % 32.0 % 33.3	50 % 100 % 34.7
Hayır		8 % 22.2 % 16.7	8 % 22.2 % 16.7	20 % 55.6 % 41.7	36 % 100 % 25.0
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 23.161

S.D = 4

P < 0.05 (0.000)

Araştırma alanındaki öğrenci ailelerinden, güncel olaylar ve toplumsal konularla ilgili konuşanlar % 40.3, bazen konuşulan aileler % 34.7, konuşulmayanlar ise % 25'tir.

Üst başarı grubundaki öğrencilerin % 62.5'nin ailesi güncel olaylar ve haberleri konuşmakta, % 20.8'de bazen konuşulmakta, % 16.7'sinde ise konuşulmamaktadır. Orta başarı grubunda günlük olayların konuşulduğu aileler % 33.3, bazen konuşanlar % 50, konuşmayanlar % 16.7'dir. alt başarı grubunda güncel olayların konuşulduğu aileler % 25, bazen konuşulan aileler % 33.3, konuşulmayan ailelerin ise % 41.7 olduğu görülmektedir.

Araştırma alanındaki öğrenci ailelerinin, günlük olaylar ve toplumsal konularla ilgili konuşanların, bazen konuşanlarla birlikte önemli yer tuttuğu görülmektedir. Günlük olayların konuşulma oranının üst başarı grubunda fazla, orta ve alt başarı gruplarında ise azaldığı dikkati çekmektedir.

Ailede güncel olaylar, toplumsal konular ve haberler hakkında konuşulması ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidardır. İki değişken arasında ilişki vardır.

TABLO 31

4.3.2. Öğrencilerin evde konuşmalara katılması ile okul başarıları arasındaki ilişki;

Sohbete, konuşmaya sizinde katılmanıza izin verilir mi?

Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		38 % 52.1 % 79.2	30 % 41.1 % 62.5	5 % 6.8 % 10.4	73 % 100 % 50.7
Bazen		10 % 18.2 % 20.8	15 % 27.3 % 31.3	30 % 54.5 % 62.5	55 % 100 % 38.2
Hayır			3 % 18.8 % 6.3	13 % 81.3 % 27.1	16 % 100 % 11.1
Toplam		48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 53.549

S.D = 4

P < 0.05 (0.000)

Evde ailenin birlikte olduğu zamanlar, çocukların da sohbete katılmasına izin veren aileler % 50, bazen izin verenler % 38.2, izin vermeyenler ise % 11.1'dir.

Üst başarı grubu öğrenci ailelerinin % 79.2'si evde yapılan konuşmalara katılmasına izin vermekte, % 20.8'i bazen izin vermektedir. Bu gruptaki öğrencilerin ailelerinden çocuklarını konuşmaması bulunmamaktadır. Orta başarı grubu öğrenci ailelerinin % 62.5'i çocuğun sohbete katılmasına izin vermekte, % 31.3'ü bazen izin vermekte, % 6.3'ü çocuklarını konuşmamasıdır. Alt başarı grubunda çocuğun konuşmasına izin verenler % 10.4, bazen % 62.5, izin vermeyenler ise % 27.1'dir.

Öğrencilerin sosyalleşebilmesi, çekingenliği ve sıkılma durumunu üzerinden atabilmeleri, girişken olabilmeleri, ailelerine bağlıdır. Evde konuşmasına izin verilmeyen çocuk, sınıfta ve toplum içinde de konuşmaya cesaret edemeyecek ve bulunduğu ortamdan sıkılacaktır. Öğrencilerin açık, girişken, kendine güvenen, atak, fikrini söyleyebilen kişiler olmaları okula olduğu kadar aileye de bağlıdır.

Öğrencilerin evde konuşmalara katılabilmeleri ile okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidardır. Değişkenler arasında ilişki vardır. Aile içinde öğrencilerin sohbete, konuşmaya katılma durumu, okuldaki başarısını etkilemektedir.

TABLO 32

4.3.3. Öğrenciyi veya aileyi ilgilendiren konularda, görüşünün sorulması ile okul başarıları arasındaki ilişki;

Aileyi veya sizi ilgilendiren konularda görüşünüz sorulur mu?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2. 49	Toplam

Evet	35	19	6	60
	% 58.3	% 31.7	% 10.0	% 100
Bazen	10	23	31	64
	% 15.6	% 35.9	% 48.4	% 100
Hayır	3	6	11	20
	% 15.0	% 30.0	% 55.0	% 100
Toplam	48	48	48	144
	% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 36.531

S.D = 4

P < 0.05 (0.000)

Öğrenciyi ve aileyi ilgilendiren konularda, onun fikrini soran aileler % 41.7, bazen soran aileler % 44.4, sormayanlar ise % 13.9'dur.

Üst başarı grubu öğrencilerinin ailelerinin % 72.9'u çocuklarının fikrini almakta, % 20.8'i bazen sormakta, % 6.3'ü de çocuğun fikrini sormamaktadır. Orta başarı grubunda çocuklarının düşüncelerini soran aileler % 39.6, bazen % 47.9, çocuğa sormayanlar % 12.5'tir. Alt başarı grubunda çocuğun fikrini soranlar % 12.5, bazen soranlar % 64.6, çocuğu önemsemeyen ailelerin ise % 22.9 olduğu görülmektedir.

Çocukların ailenin bir ferdi olduğu unutulmadan, aileyi veya onu ilgilendiren konularda fikirleri alınmalı, onunla konuşulmalıdır. Değişik konularda, çocukların görüşlerinin alınması, onların pısrık, sessiz ve teslimiyetçi bireyler olmalarını engelleyecektir. Aile içinde çocuğa gösterilen bu tutum, onun okulda ve toplum içinde ki durumunu etkilemektedir. Araştırmamızdan elde edilen veriler bunu doğrulamaktadır.

Aileyi veya öğrenciyi ilgilendiren konularda onun görüşünün sorulması ile okul başarısı arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidar bulunmuştur. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 33

4.3.4. Aile üyelerinin öğrenciyi eleştirme durumu ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Aile üyelerinden eleştiri alır mısınız?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		8	9	23	40
		% 20.0 % 16.7	% 22.5 % 18.8	% 57.5 % 47.9	% 100 % 27.8
Kısmen		15	16	16	47
		% 31.9 % 31.3	% 34.0 % 33.3	% 34.0 % 33.3	% 100 % 32.6
Hayır		25	23	9	57
		% 43.9 % 52.1	% 40.4 % 47.9	% 15.8 % 18.8	% 100 % 39.6
Toplam		48	48	48	144
		% 33.3 % 100	% 33.3 % 100	% 33.3 % 100	% 100 % 100

Ki kare değeri = 18.593

S.D = 4

P < 0.05 (0.001)

Aile üyelerinden eleştiri alan öğrencilerin % 27.8, kısmen eleştiri alanlar % 32.6, eleştirilmeyenlerin ise % 39.6 olduğu tabloda görülmektedir.

Üst başarı grubunda aileleri tarafında eleştirilen öğrenciler % 16.7, kısmen eleştirilenler % 31.3, eleştirilmeyen öğrenciler ise % 52.1'dir. orta başarı grubunda eleştirilen öğrenciler % 18.8, kısmen eleştirilenler % 33.3, eleştirilmeyenler % 47.9'dur. Alt

başarı grubundaki öğrencilerden aileleri tarafından eleştirilenler % 47.9. kısmen eleştiri alanlar % 33.3, eleştirilmeyenler % 18.8'dir.

Aileleri tarafından eleştirilmeyen öğrencilerin, üst ve orta başarı grubunda daha fazla olduğu ve alt başarı grubunda azaldığı görülmektedir. Fakat öğrencilerin % 60'nın kısmen de olsa ailelerinin eleştirisine maruz kaldığı görülmektedir. En fazla eleştiri alan öğrenciler, alt ve orta başarı grubu öğrencileridir.

Aile üyelerinin öğrencileri eleştirme durumu ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidar bulunmuştur. İki değişken arasında ilişki vardır.

TABLO 34

4.3.5. Ailelerin öğrencilerin eğitim ile ilgili durumlarını ifade şekli ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Ailenize göre nasıl bir öğrencisiniz?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam

Başarılı	36 % 62.1 % 75.0	20 % 34.5 % 41.7	2 % 3.4 % 4.2	58 % 100 % 40.3
Zeki çalışmayan	6 % 11.8 % 12.5	19 % 37.3 % 39.6	26 % 51.0 % 54.2	51 % 100 % 35.4
Tembel ilgisiz	1 % 14.3 % 2.1		6 % 85.7 % 12.5	7 % 100 % 4.9
Okumaz		3 % 23.1 % 6.3	10 % 76.9 % 20.8	13 % 100 % 9.0
Diğer	5 % 33.3 % 10.4	6 % 40.0 % 12.5	4 % 26.7 % 8.3	15 % 100 % 10.4
Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 63.460

S.D. = 8

P < 0.05 (0.000)

Çocuklarını başarılı bulan aileler % 40.3, zeki afat derslerine çalışmayan bir öğrencidir diyenler % 35.4, tembel, derslere ilgisiz bulanlar % 4.9, çocuğun okumayacağını düşünenler % 9.0, bunlardan farklı düşünenler % 10.4'tür

Üst başarı grubundaki öğrencilerin % 75'nin, orta başarı grubundaki öğrencilerin % 41'nin aileleri çocuklarını başarılı bulmaktadır.

Çocuklarını zeki fakat çalışmayan şeklinde nitelendiren ailelerin çocuklarının % 51' i alt başarı grubunda, % 37.3'ü orta başarı grubunda , % 11.8' de üst başarı grubunda olduğu dikkati çekmektedir.

Aileleri tarafından okumaz olarak nitelendirilen öğrenciler içinde üst başarı grubu öğrencileri bulunmamaktadır. Okumaz denilen öğrencilerin % 23'ü orta başarı grubunda ,% 76.9'u da alt başarı grubundadır.

Çocuklarını başarılı bulan aileler dışındaki ailelerin büyük çoğunluğu, çocuklarının zeki fakat derslerine çalışmayan bir öğrenci olduğunu düşünmektedir. Okumaz diye nitelendirilen öğrencilerin % 79'u alt başarı grubu öğrencilerinden oluşmaktadır.

Ailelerin öğrencilerin eğitimle ilgili durumlarını belirtme şekli ile, öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidar bulunmuştur. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 35

4.3.6. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmesinde belirleyici olan faktör ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki;

Boş zamanlarımızı değerlendirmede belirleyici olan nedir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam

Ailem	6 % 23.1 % 12.5	9 % 34.6 % 18.8	11 % 42.3 % 22.9	26 % 100 % 18.1
Derslerim	20 % 37.7 % 41.7	25 % 47.2 % 52.1	8 % 15.1 % 16.7	53 % 100 % 36.8
Arkadaşlarım	15 % 34.9 % 31.3	8 % 18.6 % 16.7	20 % 46.5 % 41.7	43 % 100 % 29.9
Diğer	7 % 31.8 % 14.6	6 % 27.3 % 12.5	9 % 40.9 % 18.8	22 % 100 % 15.3
Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 15.809

S.D = 6

P < 0.05 (0.015)

Boş zamanlarını değerlendirmede aileleri belirleyici olan öğrenciler % 18.1, dersleri belirleyici olanlar % 36.8, zamanlarını arkadaşlarına göre belirleyenler % 29.9, diğer belirleyiciler ise % 15.3'tür.

Üst başarı grubu öğrencilerinden boş zamanlarını ailesi belirleyenler % 12.5, derslerine göre belirleyenler % 41.7, arkadaşlarına göre belirleyenler % 31.3, başka belirleyiciler % 14.6'dır.

Orta başarı grubunda boş zamanlarını değerlendirmede ailesi belirleyici olan öğrenciler % 18.8, derslerine göre % 52.1, arkadaşlarına göre % 16.7, diğer belirleyiciler % 12.5'tir.

Alt başarı grubunda boş zamanları değerlendirmede, % 22.9 aileler, % 16.7dersler, % 41.7 arkadaşlar, % 18.8'de diğer belirleyiciler etkili olmaktadır.

Öğrencilerin okul sonrası, özellikle ikili öğretim yapılan okullarda daha fazla boş zamanları olmaktadır. “çocukların boş zamanlarını değerlendirme ailelerin en başta gelen görevi olmalıdır”(Özgönenç,72). Çocuklar boş zamanlarında takip edilmediği takdirde, zamanlarını kiminle ve nasıl geçirdiğini bilmek zor olmaktadır. Çocukların ilgisini derslere ve yararlı faaliyetlere çekmek ailenin görevidir.

Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmesinde belirleyici olan faktör ile okul başarı durumları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Değişkenler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

TABLO 36

4.3.7. Ailelerin eğitim hakkındaki düşünceleri ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki;

Ailenizde okula devam etmenizi gereksiz gören var mı?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
		5	10	17	32

Evet	% 15.6	% 31.3	% 53.1	% 100
	% 10.4	% 20.8	% 35.4	% 22.2
Hayır	43	38	31	112
	% 38.4	% 33.9	% 27.7	% 100
	5 89.6	% 79.2	% 64.6	% 77.8
Toplam	48	48	48	144
	% 33.3	% v33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 8.759

S.D = 2

P < 0.05 (0.013)

Çocuklarının okumasını, eğitimini gereksiz gören fertlerin bulunduğu aileler % 22.2, gereksiz görmeyen aileler ise 77.8'dir.

Üst başarı grubunda, çocuğun okumasını gereksiz görenlerin bulunduğu aileler % 10.4, Gereksiz bulmayanlar % 89.6'dır. orta başarı grubunda, çocuk okumasa da olur diyenler % 20.8, eğitimi gereksiz görmeyenler % 79.2'dir. alt başarı grubunda eğitimi gereksiz görenlerin bulunduğu aileler % 35.4 , eğitimi önemli bulanlar % 64.6'dır.

Çocuğun eğitimine verilen önem, onun yaptığı işin önemini anlamasını sağlamaktadır. Eğitimin önemsiz görülmesi ve bunun çocuğun yanında belirtilmesi, onun derslere olan ilgisinin azalmasına neden olmaktadır.

Tabloda da görüldüğü gibi, eğitimi, okulu önemsiz ve gereksiz gören ailelerin çocuklarının, en fazla orta ve alt başarı gruplarında yer almaktadır. Orta başarı grubunda % 20.8, alt başarı grubunda % 35.4.

Ailelerin öğrencinin okula devam etmesini gereksiz görmesi durumu ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre anlamlı bulunmuştur. Değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 37

4.3.8. Ailelerin çocukları için düşündükleri meslekler ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki;

Aileniz ne olmanızı istiyor?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Devlet memuru		14 % 35.0	16 % 40	10 % 25	40 % 100

	% 29.2	% 33.3	% 20.8	% 27.8
İşçi	10 % 40 % 20.8	6 % 24 % 12.5	9 % 36 % 18.8	25 % 100 % 17.4
Çiftçi	2 % 7.4 % 4.2	12 % 44.4 % 25	13 % 48.1 % 27.1	27 % 100 % 18.8
Esnaf	10 % 32.3 % 20.8	10 % 32.3 % 20.8	11 % 35.5 % 22.9	31 % 100 % 21.5
Diğer	12 % 57.1 % 25	4 % 19 % 8.3	5 % 23.8 % 10.4	21 % 100 % 14.6
Toplam	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	48 % 33.3 % 100	144 % 100 % 100

Ki kare değeri = 16.155

S.D = 8

P <0.05 (0.040)

Çocuğunun devlet memuru olmasını isteyenler % 27.8, işçi olmasını isteyenler % 17.4, çiftçi olmasını isteyenler % 18.8, esnaf olmasını isteyenler % 21.5, çocuğu için daha farklı meslekleri düşünen aileler ise % 14.6'dır.

Üst başarı grubu öğrenci ailelerinin, çocukları için düşündükleri mesleklerin (çiftçi hariç % 4,2) dağılımı bir birine yakındır. Bu gruptaki öğrencilerin aileleri çocukları için çiftçiliği meslek olarak düşünmemektedir. Bu grupta işçiliği meslek olarak düşünenler % 20.8'dir. Alt başarı grubunda bu oran % 18.8'dir. Alt başarı grubu öğrenci velilerinin işçiliği meslek olarak düşünmeleri normal karşılanabilir. Fakat üst başarı grubu öğrenci ailelerinin işçiliği meslek olarak düşünmeleri, bazı alanlarda çalışan işçilerin ekonomik durumunun iyi olması ile açıklanabilir.

Meslek olarak esnafılığı düşünen ailelerin bütün gruplarda, yaklaşık aynı orandadır. Üst başarı grubu % 20.8, orta başarı grubu % 20.8, alt başarı grubu % 22.9. Meslek olarak

çiftçiliği düşünen ailelerin, üst başarı grubuna göre orta ve alt başarı grubunda daha fazla olduğu görülmektedir. Orta başarı grubu % 25, alt başarı grubu % 27.1. çocuğunun bir üst öğrenime göndermek istemeyen orta ve alt başarı grubu öğrenci aileleri (Orta başarı grubu % 18.8, alt başarı grubu % 26) ile ilgili veriler yukarıdaki verileri doğrulamaktadır(Bkz.Tablo11).

Ailelerin çocukları için düşündükleri meslekler, çocukların okuldaki başarı durumları ile birlikte, günün ekonomik şartlarına göre şekillenmekte olduğu söylenebilir.

Ailelerin çocukları için düşündükleri meslekler ile öğrencilerin okul başarıları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesine göre manidar bulunmuştur. Zayıf olmakla birlikte değişkenler arasında ilişki vardır.

TABLO 38

4.3.9. Aile içindeki huzur ortamı ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki;

Size göre aileniz huzurlu bir aile midir?					
Sayı Satır Sütun	Başarı durumu	Üst grup 3.50 – 5.00	Orta grup 2.50 – 3.49	Alt grup 0 – 2.49	Toplam
Evet		40	34	24	98
		% 40.8	% 34.7	% 24.5	% 100
		% 83.3	% 70.8	% 50	% 68.1
		6	11	13	30

Kısmen	% 20	% 36.7	% 43.3	% 100
	% 12.5	% 22.9	% 27.1	% 20.8
Hayır	2	3	11	16
	% 12.5	% 18.8	% 68.8	% 100
Toplam	% 4.2	% 6.3	% 22.9	% 11.1
	48	48	48	144
	% 33.3	% 33.3	% 33.3	% 100
	% 100	% 100	% 100	% 100

Ki kare değeri = 15.725

S.D = 4

P < 0.05 (0.003)

İçinde yaşadığı aile ortamını huzurlu bulan öğrencilerin oranı % 68.1, kısmen huzurlu bulanlar % 20.8, ailelerini huzursuz bulan öğrenciler ise % 11.1'dir.

Üst başarı grubundaki öğrencilerin % 8.3'nün ailelerinin huzurlu bir aile olduğu, %12.5'i kısmen huzurlu, % 4.2'sinde de huzur ortamının olmadığı görülmektedir. Orta başarı grubunda huzurlu aile ortamı % 70.8, kısmen huzurlu % 22.9, huzursuz ise % 60.3'tür. Alt başarı grubu öğrencilerinden aile ortamı huzurlu olanlar % 50, kısmen huzurlu olanlar % 27.1, aile ortamı huzursuz olanlar ise % 22.9'dur.

Ailesini huzurlu bulan öğrencilerin sayısının üst başarı grubundan alt başarı grubuna doğru azalma olduğu görülmektedir. Aile ortamını huzursuz bulan öğrenci sayısının ise üst başarı grubundan, alt başarı grubuna doğru arttığı görülmektedir.

Yapılan iş ne olursa olsun başarının ortaya çıkması için, huzur ortamının sağlanması gereklidir. Kişileri doğrudan etkileyen ailede huzur ortamının olması, her çalışma için olduğu gibi, çocukların okul başarıları için de gereklidir.

Ailedeki huzur ortamı ile öğrencilerin okul başarı durumları arasındaki ilişki 0.05 önem seviyesinde manidar bulunmuştur. Değişkenler bir birinden bağımsız değildir.

Ailedeki huzur ortamı okul başarısına etki etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇLAR

Bu araştırmada ilköğretim okulu ikinci kademe öğrencilerinin okul başarılarında ve başarısızlıklarında ailenin etkisi ele alınmış, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Ailelerin eğitim düzeyi öğrencilerin okul başarılarını etkilemektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının başarılı öğrenciler olduğu görülmüştür. Öğrencilerin annelerin eğitim durumu incelendiğinde 76 çocuğun annesinin ilkokul mezunu, 31 çocuğun annesinin de ortaokul mezunu olduğu bulunmuştur. Annenin eğitim seviyesi düştükçe, çocuğun başarı durumu da düşmektedir. Anne ve baba gibi büyük kardeşlerin eğitim

durumu da başarıyı etkileyen etmenlerdendir. Kardeşlerin eğitim süresi yükseldikçe öğrencilerin başarıları artmaktadır. Öğrencilerin çevrelerinde kendilerine örnek alabilecekleri insanların olması, onlar için bir model oluşturmakta ve başarılarını artırmaktadır.

Anne mesleğinin öğrenci başarısında etkili olduğu görülmüştür. Babaların mesleğinin öğrenci başarısında etkili olmadığı görülmüştür. Öğrenci anneleri çoğunlukla (91 kişi) ev hanımıdır. Annesi memur olan öğrenciler diğer öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur. Şehir merkezinde oturan ve merkezdeki okullara devam eden (Sabihanım ilköğretim okulu) öğrencilerin annelerinden ev hanımı olanlar, sadece ev işleriyle ilgilenmekte, çocuklarına zaman ayıramamaktadır. Merkeze yakın köy okullarındaki (Çatalköprü, Çökekler) öğrencilerin annelerinden ev hanımı olanlar, ev işleri dışında ailenin işini yapmakta ve farklı uğraşları olmaktadır. Bu annelerin çocuklarıyla yeterince ilgilenememesi ve çocukların okul başarılarının düşük olmasının nedenlerindedir.

Evde yaşayanların sayısı ile öğrencilerin okul başarıları arasında bir ilişki bulunmuştur. Evde yaşayanların sayısı altıdan yukarıya doğru arttıkça öğrenci başarısının düştüğü tespit edilmiştir. Başarılı öğrencilerin ailelerinin dört veya beş kişiden oluştuğu görülmüştür. Ailede yaşayan kişi sayısı arttıkça ailenin ekonomik durumu doğrultusunda, bireylere sunulan imkanlar azalmaktadır. Bu durum öğrencinin başarısının düşmesine neden olmaktadır.

Öğrencilerin kendilerine ait çalışma odalarının olması , başarı durumlarını etkilemektedir. Başarılı öğrencilerin kendilerine ait odası olduğu, başarısız öğrencilerden odası olanların daha az sayıda olduğu görülmüştür. Öğrencilerin düzenli çalışma alışkanlığı kazanması için ve çalışma anında dış etkilerden uzak kalması için kendisine ait bir çalışma odası olmalıdır.

Öğrencilere verilen harçlıklar ile okul başarıları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Başarılı öğrencilere verilen harçlıklar yeterli görülmektedir. Düzenli ve yeterli verilen harçlıklar, öğrenci başarılarını artırmaktadır. Ailenin sosyo – ekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi vardır.

Başarılı öğrencilerin ilköğretim sonrası liseyi düşündükleri, başarısız öğrencilerin ise meslek liselerini tercih ettikleri görülmüştür. Ailelerin çocuklarını göndermek istediği okul türü, başarılı öğrencilerde lise ve meslek liselerini tercih edenler birbirine yakındır. Ailelerden, öğrencilerin başarısızlıklarına rağmen liseyi tercih edenler olduğu görülmüştür. Gidilecek okul ile başarı arasında ilişki vardır. Öğrencilerin ilköğretim sonrası gidecekleri okul türü, okul başarı durumlarına göre belirlenmektedir.

Ailelerin çocuklarının okuldaki durumlarını takip etmeleri, onların başarı durumlarını etkileyen önemli bir etkidir. Veli toplantılarına katılma, toplantı haricinde okula gelme, öğretmenlerle görüşme ailenin okula ilgisini göstermektedir. Araştırmada, velilerin ancak yarısının okula geldiği, veli toplantısı haricinde okula sık veya hiç gelinmediği ortaya çıkmıştır. Okuldaki toplantılara katılan kişiler olarak anne ve babaların sayısı yaklaşık aynıdır. Başarısız öğrencilerin amca ve dedelerinin de veli toplantılarına katıldığı görülmüştür. Okulda öğrenciyi ilgilendiren bir problem olduğu zaman, başarılı öğrencilerin aileleri okula gelmekte, Başarısız ve orta başarı grubu öğrencilerinde okula gelen aileler azalmaktadır.

Ailelerin çocuklarının derslerine gelen öğretmenleri tanımadığı bulgulanmıştır. Öğretmenleri tanıyan ailelerin çocukları daha başarılıdır. Aileler çocuklarıyla okulda yaptıkları çalışmalar hakkında sıkça konuşmamaktadır. Okul hakkında düzenli olarak konuşulan ailelerin çocukları başarılı bulunmuştur.

Evde derslerine yardım edilen öğrenciler üst başarı grubu öğrencileridir. Başarısız öğrencilere evde bazen yardım edilmekte yada yardım edilmemektedir. Öğrencinin ödevlerine, derslerine yardım eden kişiler ile başarı arasında ilişki bulunmamıştır. Derslere ve ödevlere yardım edilmesi önemli bir faktör olmakla birlikte, yardım eden kişinin önemli olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin yaptığı ödevlerin kontrolü aileleri tarafından yapılmamaktadır. Başarılı öğrencilerin ödevlerine ara sıra bakılmakta, başarısız öğrencilerin ödevlerine bakılmamaktadır. Evde ödevleri kontrol edilmeyen öğrencilerin başarısız öğrencilerden

oluştugu görülmüştür. Evde derslerine ve ödevlerine yardım edilen öğrencilerin başarıları yüksek bulunmuştur. Evde derslere ve ödevlere yardım edilmesi öğrenci başarısını artırdığı tespit edilmiştir.

Evinde derslere yardımcı, tamamlayıcı kitaplığın bulunmasının, öğrencinin başarısında etkili olduğu görülmüştür. Derslerde ve ödevlerinde yararlanacağı kitapları bulabilen öğrencinin başarıları artmaktadır.

Öğrencinin ders çalıştığı odada televizyon seyredilmesi, onun dikkatinin dağılmasına neden olmaktadır. Ders çalışılan odanın sessiz sakin olması gereklidir. Televizyonun bulunduğu odada çalışan öğrencilerin başarı durumları düşük bulunmuştur.

Dersi olan öğrencinin ailesiyle birlikte gezmeye gitmek durumunda kalması, başarı durumunu etkilemektedir. Başarılı öğrencilerin aileleri böyle durumlarda gezmeye daha az gitmekte, başarısız öğrencilerin ailelerinde ise derslere dikkat edilmediği görülmüştür.

Öğrencilerin derslerden aldığı notlardan ailelerin genellikle haberi olmaktadır. Fakat başarı durumu düşük olan öğrencilerin ailelerine her zaman aldığı notları söylemediği görülmüştür. Derslerden aldığı notları takip edilen öğrenciler daha başarılı bulunmuştur. Derslerden düşük not alan başarısız öğrenciler dayak atıldığı, ceza verildiği ve azarlandığı belirlenmiştir. Başarılı öğrenciler düşük not aldığı anda azda olsa azarlanmakta, fakat çoğunlukla düşük notun nedeni konuşulmaktadır. Düşük nota gösterilen tepki öğrenci başarısını etkilemektedir. Düşük not probleminin öğrenci ile konuşarak çözümlenmesi başarıyı artırmaktadır.

Ailelerin okulla ilgilenmesi okula gitmesi, öğretmenlerle görüşmesi, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını öğrenmesi, okul başarısını artırmaktadır. Okula karşı ilgisiz kalan velilerin çocuklarının başarısız oldukları görülmüştür.

Toplumsal olayların, güncel olayların, haberlerin konuşulduğu ailelerin çocuklarının başarılı olduğu görülmüştür. Evde konuşmalara katılabilen, aileyi ilgilendiren konularda

görüşü alınan öğrenciler daha başarılı bulunmuştur. Aile üyeleri tarafından eleştirilen öğrencilerin okul başarıları düşmekte, olumsuz eleştiriler öğrenciyi etkilemektedir.

Alt başarı grubu öğrencilerinin aileleri, çocuklarını “zeki fakat çalışmayan” şeklinde nitilemekte, başarılı öğrencilerin aileleri ise başarılı bulmaktadır. Ailelerin öğrencileri nitileme şekli öğrencinin başarısının artmasında ve azalmasında belirleyici olmaktadır.

Ailedeki huzur ortamı iyi olan öğrenciler, üst ve orta başarı grubunda daha fazla yer almaktadır. Ailedeki huzur ortamının iyi olması başarıyı olumlu etkilediği, yükselttiği görülmüştür.

Öğrencilerin aile içindeki durumlarının okul başarılarına etkisi vardır. Kendisiyle ilgilenilen, konuşulan, görüşü alınan öğrenciler daha başarılıdır.

ÖNERİLER

Bu araştırma , şehir merkezi ve merkeze ulaşım imkanlarının kolay olduğu bir bölgedeki ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde yapılmıştır.

Elde edilen bulguların genellenebilmesi için aynı araştırmanın şehir merkezlerine uzak yerleşim birimlerindeki okullarda da yapılması ve elde edilen bulguların karşılaştırılması yararlı olacaktır.

Bulgulara göre düşük başarı grubundaki öğrenciler evde ailelerinden derslerine ve ödevlerinde yardım alamamaktadır. İlköğretim okulları tarafından bu eksikliği tamamlayıcı çalışmalar planlanabilir.

Başarısız ve orta başarı grubu öğrencilerinin veli toplantılarına katılımları, toplantı haricinde okulla ilgilenmedikleri, eğitimi sadece okulun işi olarak gördükleri araştırma

sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durumun nedenleri yapılacak bir araştırmayla ortaya çıkarılmalıdır.

Eğitimde okulla birlikte ailenin de önemli olduğunu vurgulayan ve ailenin eğitim faaliyetlerine istekli bir şekilde katılımını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. Aile eğitim çabalarının içine katılmalıdır.

Ailede huzur ortamı sağlanmalı, huzursuzluklar çocuğa yansıtılmamalıdır. Aileler çocuklarını tanımalı, çocukların ruhsal, bedensel ve zihinsel gelişimleri hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar.

Aileler evdeki fiziki ortam uygun ise çocuklara ait çalışma odaları hazırlamalıdır. Bu durum çocukların okul başarılarının artmasını sağlayacaktır.

Evlerde çocukların yararlanabileceği, derslerle ilgili ve çocukların gelişimine uygun kitapların bulunduğu bir kitaplık oluşturulmalıdır

Çocukların okuma alışkanlığı kazanabilmeleri için, anne – babalar ve diğer aile bireyleri evde kitap, gazete veya dergi buldurmaları ve okumalıdırlar.

Anne – babalar ve diğer aile büyükleri, çocukların düzenli bir ders çalışma alışkanlığı kazanması için, çocukla birlikte bir çalışma planı hazırlamalı ve bu plana uygun çalışılması sağlanmalıdır.

Ders çalıştığı zannedilen çocuklar, çalışma süresi içinde farklı şeylerle ilgilenebilirler. Çocukların nelerle ilgilendiklerine dikkat edilmeli, çalışma süresinde sadece dersle ilgilenilmesi sağlanmalıdır. Çocukların evde yaptıkları ödevler onları rahatsız etmeyecek şekilde kontrol edilmelidir.

Aileler mutlaka veli toplantılarına katılmalıdır. Toplantıya gidileceğinden çocuğun haberi olmalıdır. Bu toplantılarda çocuklarla ilgili bilgiler öğretmenlerden alınmalı, ve sonuçları evde kırııcı olmadan konuşulmalıdır

Aileler çocukları ile dersleri ile ilgili devamlı konuşmalı, çocuğun derslerden aldığı notlar takip edilmeli ve düşük not aldığı zaman, yıkıcı eleştiriler yapmadan nedenleri konuşulmalıdır. Başarılı öğrencilere ise teşvik edici söz ve davranışlarla, başarılarıyla ilgilenildiği hissettirilmelidir.

Ailenin evde toplandığı zamanlarda toplumsal konular, güncel olaylar ve haberler konuşulmalıdır. Bu konuşmalara çocukların da katılması sağlanmalıdır. Aileyi veya çocuğu ilgilendiren konularda çocuklarla konuşulmalı, onların fikri alınmalıdır.

KAYNAKLAR

AKÇA , Ü, “Aile İçi İletişim ve Eğitime Etkisi” Milli Eğitim Dergisi sayı,135
Yıl 1997

ALTAY, S, “Türkçe Eğitiminin Diğer Derslerle Bağlantıları ve Eğitim Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlükler” Milli Eğitim Dergisi sayı, 132
yıl 1996

ASLAN, K, “Değişen Toplumda Aile ve Çocuk Eğitiminde Sorunlar”
Eğitim Programları ve Öğretim Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Fakültesi Dergisi, 1990

ARSLANTÜRK, Z, “Araştırma Metod ve Teknikleri” Marmara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1997.

BALTAŞ, A, “Eğitim Başarısını Yükseltmede Sağlıklı ve Mutlu İnsanlar
Yetiştirmede Ailenin Rolü” Ana – Baba Okulu 1990

BAŞARAN, İ.E “Eğitim Psikolojisi” Ankara, 1997

BERBER, Ş, “Sosyo – ekonomik faktörlerin ve Ana – baba Tutumlarının Okul

- Başarısına Etkisi”, Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
Ankara, 1990.
- BİNBAŞIOĞLU, C, “Çocuk Eğitiminde Anne ve Babanın Etkileri”
Çağdaş Eğitim dergisi sayı,233 , yıl 1997
- CANOVALI, Y, “Ailenin görevleri ve Eğitimde Ailenin Misyonu” Eğitim yazıları
Dergisi sayı, 1 yıl, 1999
- CEBİROĞLU, R, “Çocuk sağlığı ve hastalıkları.” Sanal mat. Ankara,1982
- ÇAPLI, O, “Çocukların Gençlerin Eğitimi”, San matbaası, Ankara, 1970.
- ELMACIOĞLU, T, “Başarıda Aile Faktörü.” Hayat yayınları İstanbul,1998
- ERKAL, M, “Sosyoloji.” Der Yayınları. İstanbul, 1996
- ESKİCUMALI, A, “Eğitim , Sosyal sınıf, Ekonomi, Kültür, ve Irk ilişkileri.”
Yayımlanmamış çalışma S.Ü. Eğitim Fakültesi. 2000.
- GÜLTEKİN, M. “Eğitim sürecinde bir kuşak noktası, İlköğretim İkinci basamak”
Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi cilt,8 sayı,1.2. Yıl, 1996
- GÜNGÖRMÜŞ, O, “Baba çocuk ilişkisi”, Ana – baba Okulu , Remzi kitap evi, 990.
- HASİPEK, S, “ Ailenin Sosyo – Kültürel ve Ekonomik Yapısında Kadının Yeri
ve Önemi” I. Aile Şurası Bildirileri, 1990.
- KASATURA, İ, “Okul Başarisından Hayat Başarisina.”, Altın Kitaplar, 3. Baskı
1998.
- KINCAL, R, “ Okul Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi.”,
Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniv. Erzurum, 1991.
- KURTKAN, A, “Eğitim Yolu İle Kalkınmanın Esasları.”, İstanbul Üniversitesi
Yayınları, 1977.
- DUYAN,M . AKSOY,A “ Denetim Odağı ile Benlik Kaygısı Arasındaki
İlişkinin İncelenmesi”, Yapa yayınları, 1993.
- MANGIR, M “Çocuğun Okul Öğrenimi ve Sorunları.”, Eğitim ve Bilim Dergisi
cilt,12, sayı,65, 1987.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, “Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu Eğitim 2”,
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, 1998.
- “ Milli Eğitim ile İlgili Mevzuat”, MEB. Yayınlar Dairesi
Başkanlığı, 1998.

- OCAK, G, “Kültürel Düzeyi Farklı Ailelerden Gelen İlkokul Birinci Devre Öğrencilerinin Okuma Anlama Düzeyi”, Atatürk Üniversitesi Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 1997.
- OKTAY, A, “Aile ve Eğitim”, I. Aile şurası bildirileri, 1990.
.....“Okul Olgunluğu”, İstanbul Ün. Edebiyat Fakültesi yayın. 1993
- OZANKAYA, Ö, “Toplum Bilim”, Cem yayınevi, 8. Baskı, 1994.
- ÖNER, N, “Eğitim ve Öğretime Bir Bakış”, Eğitim Programları ve Öğretim. Milli Eğitim Basımevi, 1993
- ÖZBAY, Y. EREN, A, “Televizyon ve Çocuklardaki Şiddet Eğilimleri”, Milli Eğitim Dergisi, sayı: 135, 1997.
- ÖZGÖNENÇ, F, “Ailenin Eğitim Görevleri”, Remzi Kitabevi, 1990.
- ÖZABACI, N, “Öğrencilerin Kişisel Özellikleri Okuldaki Başarısını Belirler mi? Yaşadıkça Eğitim Dergisi, sayı:65, 2000.
- PEKER, H, “Ailenin Korunmasını Esasları”, I. Aile Şurası, 1990.
- ROZON, N, “Çalışan anne ve Çocuğu”, Ana – baba okulu, 1990.
- SARILAR, A, “Ailenin Eğitim Düzeyinin İlkokul Programlarının Uygulanmasına Etkisi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. 1985.
- SERDAROĞLU, S, “Aile Çevresi “ Redhause Yayınevi İstanbul, 1972.
- SONER, O, “Aile Uyumu, Öğrenme Özgüveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler.” Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul, 1995.
- TEZCAN, M, “Eğitim Sosyolojisi”, Ankara, 1997
- TİRYAKİOĞLU, N, “Okul Başarısızlığı”, Yaşadıkça Eğitim, sayı: 47, 1996.
- ÜNAL, İ, “Türk Aile Yapısı Açısından Aile içi ve Aile dışı Eğitim Meselesi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Ün. 1998.
- VARIŞ, F, “Eğitim Bilimine Giriş.”, Atlas Kitabevi, 1994.

YAVUZER,H, “ Çocuğun Duygusal ve Toplumsal Gelişiminde Ailenin Rolü”, Aile ve Çocuk,1982 – 1983 Seminer konferansları. Ak Yayınları, İstanbul,1984

-----“ Ana - Baba ve Çocuk”, Remzi Kitabevi, 1999.

YÖRÜKOĞLU,A, “ Değişen Toplumda Aile ve Çocuk”, Özgür Yayınları, 1997

----- “ Çocuk ve Ruh Sağlığı”, Özgür Yayınları, 1998.

İLKÖĞRETİMDE AİLENİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİLERİ ANKETİ

Sevgili öğrenciler, ilköğretim okullarında öğrencilerin başarı durumlarını etkileyen aile faktörleri konusunda araştırma yapmaktayım. Bu araştırma ile öğrenci başarılarında ailenin etkisi ortaya konulacaktır.

Araştırmamızda ankete verilen cevaplarla 2000 – 2001 öğretim yılının birinci döneminde aldığınız notlar değerlendirilecektir. Bundan dolayı adınızı ve numaranızı yazmanız gerekmektedir.

Ankete verilen cevaplar ve elde edilen veriler, sadece yüksek lisans çalışmasında kullanılacaktır. Cevaplar gizli tutulacak, okulunuza veya bir başka kuruma verilmeyecektir. Araştırma sonucunun güvenilir olması için, soruların durumunuzu belirtecek şekilde cevaplanması gerekmektedir.

Ankette soruların altına verilebilecek uygun durumlar yazılmıştır. Bunlardan size uygun olanı bulup parantezin içine (x) koyunuz. Araştırmaya yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Adınız Soyadınız:

Numaranız:

ANKET SORULARI

1. Cinsiyetiniz. 1. Erkek () 2. Kız ()

2. Nerede oturuyorsunuz?

1. Şehir merkezinde () 4. İlde kenar mahallede ()
2. İlçede ()
3. Köyde ()

3. Babanızın eğitim durumu nedir?

1. Okur yazar değil () 4. Lise mezunu ()
2. İlkokul mezunu () 5. Üniversite mezunu ()
3. Ortaokul mezunu ()

4. Annenizin eğitim durumu nedir?

1. Okur yazar değil () 4. Lise mezunu ()
2. İlkokul mezunu () 5. Üniversite mezunu ()
3. Ortaokul mezunu ()

5. Babanızın mesleği nedir?

1. Çiftçi () 5. Serbest meslek ()
2. İşçi () 6. Emekli ()
3. Memur () 7. Tüccar ()
4. Esnaf () 8. Diğer

6. Annenizin mesleği nedir?

1. Ev hanımı ()
2. İşçi () 4. Çiftçi ()
3. Memur () 5. Diğer.....

7. Evinizde varsa yakınlarınız dahil kaç kişi yaşıyorsunuz?

- 1.-() 2.-() 3.-() 4.-() 5.-() 6 - Yedi veya daha fazla ()

8. Varsa büyük kardeşinizin eğitim durumu nedir?

1. Okur yazar değil () 4. Ortaokul mezunu ()
2. İlkokul mezunu () 5. Lise mezunu veya üniversite mezunu ()

9. Kendinize ait bir çalışma odası var mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

10. Ailenizden yeterli harçlık alabiliyor musunuz?

1. Evet () 2. Kısmen () 3. Hayır ()

11. İlköğretimden sonra gitmek istediğiniz okul türü nedir?

1. İstemiyorum () 2. Lise () 3. Meslek liseleri ()

12. Ailenizin göndermek istediği okul türü nedir?

1. Göndermek istemiyor () 2. Lise () 3. Meslek liseleri ()

13. Ailenizden veli toplantılarına katılan olur mu?

1. Evet () 2. Hayır ()

14. Veli toplantısına katılan varsa kim katılır?

1. Babam () 2. Annem () 3. Dedem ()
4. Amcam () 5. Diğer

15. Ailenizden, toplantı haricinde okula gelen olur mu?

1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()

16. Okulda bir sorun olduğunda ailenizden okula gelen olur mu?

1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()

17. Veliniz bu ütü öğretmenlerinizi tanıyor mu?

1. Evet () 2. Hayır ()

18. Okulda yaptıklarınız her akşam sorulur mu?

1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()

19. Evde derslerinize yardım edilir mi?

1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()

20. Cevabınız evet ise kim yardım eder?

1. Babam () 2. Annem () 3. Abim-ablam () 4. Diğer

21. Yaptığınız ödevler aileniz tarafından kontrol edilir mi?

1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()

22. Evinizde yararlanabileceğiniz kitaplık var mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

23. Evinizde ders kitabından başka, kitap, gazete, dergi okunur mu?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
24. Aileniz okul araç – gereçlerini zamanında alır mı?
1. Evet () 2. Kısmen () 3. Hayır ()
25. Ders çalışırken bulunduğunuz odada televizyon seyredilir mi?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
26. Ders yapmanız gerekirken aile gezmelerine gidilir mi?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
27. Derslerden aldığımız notlardan ailenizin haberi olur mu?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
28. Cevabınız evet ise düşük not aldığınızda ailenizin tepkisi ne olur?
1. Dayak () 3. Azar işitirim () 5. Nedeni konuşulur ()
2. Ceza () 4. Kimse ilgilenmez ()
29. Okuldaki başarı durumunuzla ailenizin ilgilenmesini ister misiniz?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
30. Okuldaki başarınızda veya başarısızlığınızda ailenizin etkisi var mı?
1. Evet () 2. Kısmen () 3. Hayır ()
31. Ailenizde güncel olaylar, toplumsal konular ve haberler hakkında konuşulur mu?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
32. Sohbeta, konuşmaya sizin de katılmanıza izin verilir mi?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
33. Aileyi veya sizi ilgilendiren konularda görüşünüz sorulur mu?
1. Evet () 2. Bazen () 3. Hayır ()
34. Aile üyelerinden sürekli eleştiri alır mısınız?
1. Evet () 2. Kısmen () 3. Hayır ()
35. Ailenize göre nasıl bir öğrencisiniz?
1. Başarılı () 3. Tembel , ilgisiz () 5 diğer
2. Zeki çalışmayan () 4. Okumaz ()
36. Boş zamanlarınızı değerlendirmede belirleyici olan nedir?

1. Ailem () 3. Arkadaşlarım ()
2. Derslerim () 4. Diğer
37. Ailenizde okula devam etmenizi gereksiz gören var mı?
1. Evet () 2. Hayır ()
38. Aileniz ne olmanızı istiyor?
1. Devlet memuru () 3. Çiftçi () 5. Diğer
2. İşçi () 4. Esnaf ()
39. Size göre aileniz huzurlu bir aile midir?
1. Evet () 2. Kısmen () 3. Hayır ()

Kİ – KARE DAĞILIM TABLOSU

Önem Seviyesi

S.d.	.30	.20	.10	.05	.02	.01	.001
1	1.074	1.642	2.076	3.841	5.412	6.635	10.827
2	2.408	3.219	4.605	5.991	7.824	9.210	13.815
3	3.665	4.642	6.251	7.815	9.837	11.345	16.268
4	4.878	5.989	7.779	9.488	11.668	13.277	18.465
5	6.064	7.289	9.236	11.070	13.388	15.086	20.517
6	7.231	8.558	10.645	12.592	15.033	16.812	22.457
7	8.383	9.803	12.017	14.067	16.622	18.475	24.322
8	9.524	11.030	13.362	15.507	18.168	20.090	26.125
9	10.656	12.242	14.684	16.919	19.679	21.666	27.877
10	11.781	13.442	15.987	18.307	21.161	23.209	29.588
11	12.899	14.631	17.275	19.675	22.618	24.725	31.264
12	14.011	15.812	18.549	21.026	24.054	26.217	32.909
13	15.119	16.985	19.812	22.362	25.472	27.688	34.528

14	16.222	18.151	21.064	23.685	26.873	29.141	36.123
15	17.322	19.311	22.307	24.996	28.259	30.578	37.697
16	18.418	20.465	23.542	26.296	29.633	32.000	39.252
17	19.418	21.615	24.769	27.587	30.995	33.409	40.790
18	20.601	22.760	25.989	28.869	32.346	34.805	42.312
19	21.689	23.900	27.204	30.144	33.687	36.191	43.820
20	22.775	25.038	28.412	31.410	35.020	37.566	45.315
21	23.858	26.171	29.615	32.671	36.343	38.932	46.979
22	24.939	27.301	30.813	33.924	37.659	40.289	48.268
23	26.018	28.429	32.07	35.172	38.968	41.638	49.728
24	27.096	29.553	33.196	36.415	40.270	42.980	51.179
25	28.172	30.675	34.382	37.652	41.566	44.314	52.620
26	29.246	31.795	35.563	38.885	42.856	45.642	54.052
27	30.319	32.912	36.741	40.113	44.140	46.963	55.476
28	31.391	34.027	37.916	41.337	45.419	48.278	56.893
29	32.461	35.139	39.087	42.557	46.693	49.588	58.302
30	33.530	36.250	40.256	43.773	47.962	50.892	59.703

ÖZGEÇMİŞ

Aziz Hakan, 1968'de Denizli ili, Kale ilçesinde doğdu. İlk tahsilini Çal ilçesi Akkent Kasabasında, orta tahsilini Çal'da, lise tahsilinin Denizlide tamamladı. Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi Maden Meslek Yüksek Okulunu 1988 yılında bitirdi . 1989 yılında Ege Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi Sınıf öğretmenliği bölümünü kazandı. 1993 yılında mezun olarak, Konya Meram ilçesi ve Denizli Çal ilçesinin köylerinde beş yıl öğretmenlik yaptı. Halen Sakarya ili Akyazı ilçesinde öğretmenlik yapmaktadır.